

FRAN – gois Begaudeau s-a născut la 27 aprilie 1971 în Lucon, Franța și este jurnalist, scriitor și actor. După obținerea diplomei de licență în

Litere, Begaudeau a predat limba franceză mai întâi la Lycee technique

„Edouard Branly” în Dreux și apoi la colegiul parizian Mozart. În paralel cu activitatea profesorală, a scris articole pentru Cahiers de cinema și două romane, Jouer juste (2003) și Dans la diagonale (2005), precum și o „ficțiune biografică” a trupei Rolling Stones, Un democrate Mick Jagger

1960 – 1969 (2005). Al treilea său roman, în clasă, a fost aplaudat atât de public, cât și de critică, vânzându-se în peste 170.000 de exemplare și fiind recompensat cu Premiul France Culture-Telerama. Filmul omonim, regizat de Laurent Cantet, la care Begaudeau a fost co-scenarist și în care și-a jucat propriul rol de profesor, a primit prestigiosul Premiu Palme d'Or 2008. În prezent este critic de film pentru Playboy, colaborând de asemenea la reviste ca Inculte, Transfuge și. Se Foot.

François Bégaudeau

ÎN CLASĂ

Traducere din limba franceză

MIHAELA TOMA UDRIȘTE

Coperta: Dana MOROIU, Corneliu ALEXANDRESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BEGAUDEAU, FRANCOIS

În clasă / François Begaudeau; trad.: Mihaela Toma Udriște.

— București, Nemira & Co., 2008

ISBN 978 – 973 – 143 – 280 – 9

I. Toma Udriște, Mihaela (trad.)

821.133.1 – 31 = 135.1

François Begaudeau

ENTRE LES MURS

e Editions Gallimard, Paris, 2006

e Editura Nemira & Co., 2008

Redactor: Oana IONAȘCU

Tehnoredactor: Stelian BIGAN

Tiparul executat de MONITORUL OFICIAL R.A.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără

acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978 – 973 – 143 – 280 – 9

La prețul de vânzare se adaugă 2% reprezentând valoarea timbrului literar ce se virează Uniunii Scriitorilor din România.

Franța lui François, profesor de franceză

A fost într-o sâmbătă. Era ultima zi a festivalului (de la Cannes), pariurile fuseseră făcute (părea sigur că Palme d'Or-ul va ajunge, în fine, în mâinile lui Clint Eastwood), atmosfera generală era terminală (de tipul rien ne va plus) ...

Publicul și jurnaliștii s-au dus totuși, obosiți sau blazați, să vadă și ultimul film din competiție – Entre les murs al lui Laurent Cantet. Și atunci, în marea sală Lumière (două mii trei sute de locuri), ceva ca un curent electric a trecut de la unul la altul în masa aceea de oameni. Devenise clar pentru toată lumea că, dacă există dreptate pe lume, filmul acesta trebuia să câștige!

A fost primul Palme d'Or pentru Franța după mai bine de douăzeci de ani – de când Maurice Pialat, în fața unei săli ostile, care considera că nu îl merita, a rostit vorbele celebre: „Nici eu nu vă iubesc!” Numai că reacția – în mai 2008 – a fost cu totul alta. S-a fluierat, da, însă cu admirație. S-a aplaudat îndelung. Public și jurnaliști au ieșit Alex. Ie-o Șerban mulțumiți, fără obișnuitele divergențe care opun, an de an, pe unii altora și ambele categorii de spectatori, juriului.

Conduc de Sean Penn, acesta făcuse treabă bună: pelicula în clasă era cireașă de pe tort. Ultimul din competiție a fost primul.

Dacă n-ar fi existat filmul lui Laurent Cantet, probabil că n-aș fi citit romanul omonim scris de François Begaudeau. Și nici n-aș fi știut cum arată autorul lui.

Begaudeau este un tip tânăr, înalt, nici simpatic, nici antipatic, cu genul acela de farmec dezabuzat și uzat pe care-l știm din filmele pariziene. Predă franceza la un liceu parizian (cum nu prea vezi în filmele pariziene) și a scris romanul inspirându-se direct din viața lui de profesor în acel liceu. Cantet a citit cartea, i-a plăcut și i-a propus lui

Begaudeau să scrie scenariul. În scurt timp, s-a convins de un lucru: nimeni altcineva decât Begaudeau nu avea cum să fie „François”, profesorul de franceză! Așa că el joacă propriul rol în filmul în clasă, iar liceenii pe care-i vedem în film sunt elevii lui.

Filmul pare un documentar, dar nu este. Așa cum nici romanul

nu este o simplă transcriere a vreunui „proces verbal” din sala de clasă. Begaudeau nu era, atunci când a publicat în clasă (2006), la prima carte: mai scrisese două romane bine primite (Jouer juste, 2003 și Dans la diagonale.

2005) și o „ficțiune biografică” despre Rolling Stones intitulată Un démocrate Mick Jagger 1960 – 1969 (apărută tot în 2005).

prefață

7

În clasă este scris ca un roman polițist, alert, sec, fără descrieri inutile. Personajele (profesori sau elevi) sunt identificate, ca-n fotografiile de poliție, după ceea ce poartă pe ele (de obicei, un tricou cu logouri americane). Umor (adesea, involuntar). Multe dialoguri (oamenii sunt ceea ce vorbesc). Surpriză, profesorii nu vorbesc altfel decât elevii.

Aceeași franceză repezită, strepezită, prescurtată, argotică.

OK, ceva mai corectă în cazul profesorilor. Franța de azi.

Un babilon multicultural. Parcă toată lumea așteaptă ceva.

Stă (în bănci, în mașini, în metrouri, în case) cu sufletul la gură. Ce vor toți acești oameni? În principiu, o viață mai bună. Mai ales profesorii. Pentru că elevii nu prea știu ce vor. Franța de azi e o gelatină, le scapă printre degete.

Deși ei sunt „Franța de azi”. Repezită, argotică. În așteptare. Cum să predai Racine unor adolescenți care fac greșeli de gramatică? Multicultural vorbind, li se rupe de gramatică. Pentru că «multicultural” înseamnă că fiecare are dreptul să-și afirme propria cultură. Iar culturile sunt diferite.

Scrii pe tablă un exemplu de indicativ, o propoziție simplă.

„Bill pleacă la Boston...” De ce „Bill”, dom’ profesor? Întreabă unu. De ce nu Rachid? Profesorul: mîna sus când vreți să întrebați ceva. Toți așteaptă, nimeni nu are răbdare. Răbdarea de a citi Racine (de exemplu). De ce e nevoie de literatura clasică? Pentru că Franța înseamnă Racine.

Rațiune etc. Valorile de patrimoniu etc. Ce e aia „valori”, ce e aia „patrimoniu”? Profesorul: mîna sus când vreți să întrebați ceva. Dar de ce, de vreme ce Franța însăși e’s ai. ex. le-o Șerban repezită?! Pentru că există reguli. Pentru cine există? Și ce sunt alea „reguli”? Etc. etc.

Cu aerul că nu face altceva decât să (tran) scrie pe tablă, grăbit, niște situații locale, niște scheme gramaticale, niște

„Scene din viața de profesor”, Begaudeau desenează – de fapt – Franța. Franța de ieri (gramatica, literatura) și de azi (argoul, rap-ul). O Franță din linii rupte (dialogul cu gramatica și literatura) sau abrupte (dialogurile argotice cu profu și pretenarii). Liniile astea ies din sala de clasă – în care toată lumea stă –, ies pe ușă, afară, traversează strada, se bifurcă și ajung până în casa fiecăruia dintre cei dinăuntru. Între alți patru pereți, neîncăpători. Spre deosebire de cei patru pereți ai clasei, unde încap viețile tuturor.

Iar viețile astea par ele însele frânte, bransate-debransate.

Niște linii „exemplificate” pe tablă, ca o stenogramă. Care se intersectează uneori, întâmplător, și trec mai departe.

Nu prea departe. În periferii. Acolo îngheață. Apoi se frâng brusc, definitiv. Cei patru pereți sunt plini de linii care rămân acolo, nu reușesc să treacă de ușă. Pentru că dincolo de ușă nu e decât un dus-întors grăbit (școală-acasă), care nu le-a adus mai nimic. Școala e orizontul din care s-au întors și care se termină repede. După care nu mai urmează nimic.

Există – atât în filmul lui Cantet, cât și în romanul lui

Begaudeau – un moment care-ți frânge inima (o frânge mai ceva ca liniile frânte de pe tablă), care te face să te simți profesor și să te întrebi dacă merită... dacă mai merită. În prefață film, spre deosebire de carte, este aproape de final (Begaudeau și Cantet au făcut foarte bine că au mutat acel moment:

psihologic, este ca o concluzie). O elevă (nici nu mai contează că este negresă; sau poate contează?) vine la François și-i spune așa, dom’ profesor, nu înțeleg nimic. Ce anume?

O întreabă Begaudeau. Nimic, îi repetă eleva.

În clasă e o carte care ar trebui citită, în primul rând, de profesori. Apoi de elevi. Apoi de părinții elevilor. Apoi de prietenii părinților, cu sau fără copii – și așa mai departe.

Acasă, ca și în clasă. Pentru că ne pune în față un impas (educațional, existențial) și pentru că, în fața acestui impas, răspunsul cel mai onest este al elevei.

(Și nu, nu are legătură cu limba franceză...)

Alex. Leo Șerban

Cu trei zile în urmă, am desfăcut plicul cu mâna tremurândă. După ce am parcurs cu greu prima pagină, am trecut la a doua, înnegrită cu un tabel împărțit în vreo cincizeci de casete. Pentru luni,

marți, miercuri și joi coloanele erau completate, iar cea de vineri, liberă, așa cum cerusem. Am socotit treizeci și trei de săptămâni de muncă pe planificarea atașată celor două foi. Înmulțind cu patru, scăzând sărbătorile, adăugând apoi cu aproximație ședințele suplimentare, ajungeam la numărul zilelor de prezență. O sută treizeci și șase în cap.

Douăzeci și cinci

În ziua cu pricina, coborând din metrou, m-am oprit pe la berărie ca să nu ajung prea devreme. Aplecat peste tejgheaua de aramă, chelnerul trăgea cu urechea la un client între două vârste, cu privirea lunecând pieziș, îndărătul ochelarilor, pe un articol.

— Cincisprezece mii de bătrâni în minus, loc în plus pentru tineri...

Îmi lua doar două minute să parcurg cei două sute cincizeci de metri rămași, așa că am așteptat cuminte ca ceasul să arate nouă fără un minut. În dreptul măcelarului chinez, am rărit pașii ca să nu dau de Luc și de Bastien care-și strângeau mâna la capătul străzii. După colț însă cei doi se opriseră în fața ușii batante din lemn masiv ce dădea spre hol și schimbau glume cu un paznic, așa că nu i-am mai putut evita.

] 1 FRANCOIS BEGAUDEAU

— Trăiam cu speranța că a ars totul.

— Știi că nu-i prea târziu să pui o bombă.

Am pășit nepăsător pe lângă rânjetele lor. Șantierul din timpul verii nu-și terminase lucrările, muncitori în albastru treceau spre curtea interioară ducând în cârcă scânduri subțiri pe care le rezemau vertical de unul dintre pereții clădirii.

Vopseaua azurie dădea un aer vesel ușii de la intrarea în cancelarie. La distanță de ceilalți, Gilles tropăia în jurul mesei ovale, plimbând contrariat în mână un pachet de țigări.

— Bună.

— Salut.

Așezați în fotoliile cenușii dintr-un colț al salonului, nou-veniții o ascultau pe Danielle care se străduia să-i trezească din amorțeală. Mi-am găsit și eu locul printre ei, pe-un colț al mesei unde stătea mașina de cafea. O femeie trecută de treizeci de ani turuia cel mai tare.

— Știam oricum că o să trec prin asta revenind întra-muros.¹

O alta merse și mai departe.

— Intra-muros se pronunță mai rapid. Oricum, se face mult zgomot pentru nimic.

1 Intra-muros, loc. adj. sau adv. de origine latină, „între ziduri”.

„În interiorul unui oraș, al unei clădiri, al unei instituții” (n. tr).

ÎN CLASĂ

3

Așteptam în tăcere să se întâmple ceva. Apoi, ca niște papiței, am pornit-o spre cabinet unde ne-a întâmpinat directorul. Ne-a întrebat dacă ne-am petrecut frumos vacanța, iar noi am murmurat în cor un da în care plutea regretul că s-a terminat. Directorul ne-a consolat că asta-i situația, nu avem ce face, și pe urmă a schimbat foaia și tonul.

— Deși jumătate dintre dumneavoastră ni s-a alăturat abia în acest an, nu e un secret că există colegii mai liniștite decât al nostru. Veți vedea că elevilor noștri nu le lipsește spontaneitatea. Unii sunt chiar prea spontani.

A semnalat eufemismul dregându-și glasul și l-a poftit pe fiecare să se prezinte. Și, rând pe rând, fiecare a spus de unde venea și de câți ani era aici, de cincisprezece, zece, cinci, doi ani, sau de la periferie.

Și-a spus fiecare numele: Bastien, Chantai, Claude.

Daniele, Elise, Gilles, François, Géraldine, Jacqueline, Jean-Philippe, Julien, Line, Luc, Léopold, Marie.

Rachel, Sylvie, Valérie. Așteptam orarul definitiv.

Puțini s-au bucurat când l-au primit.

Ne-am întors în cancelarie ca să verificăm listele cu repartizarea pe clase. Urmărit atent de sus-numitul Léopold – cu sprânceană dreaptă străpunsă de un cerceș –, Jean-Philippe, cu o experiență deja de patru ani, își trecea degetul prin dreptul fiecărui elev de clasa a cincea și îl eticheta: „simpatic” sau

3

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

„Nu prea”. Celălalt, trecut de treizeci de ani, își făcea în minte bilanțul contabil.

Dico se codea să urce scara în rând cu ceilalți.

— Dom’ profesor, nu vreau să intru în clasa asta infectă!

— De ce zici că-i infectă?

— Și dumneavoastră, dirigu, începeți cu de-astea?

— Hai, grăbește-te!

Grosul trupei se proțăpise în fața unei săli de la primul etaj. Frida purta acum părul lung și litere roșii din paiete aruncau scânteii de pe tricoul ei negru. S-au așezat la pupitrele care scârțâiau zgomotos după prietenii legate anul trecut. Cei patru chinezi stau în primele două bănci de lângă peretele din dreapta.

— Ne așezăm în liniște.

S-au așezat în liniște.

— Să fie clar de la început: vreau ca atunci când se sună să fiți aici. Cinci minute să-ți găsești clasa, încă cinci minute să urci, alte cinci să te așezi în bancă, în total un sfert de oră de studiu pierdut. Socotiți și voi cam cât timp se irosește în tot anul cu fiecare sfert.

La douăzeci și cinci de ore pe săptămână și treizeci și trei de săptămâni se adună mai mult de trei mii de minute duse pe apa sâmbetei. În alte colegii pentru o oră în minus se trudește o oră în plus. Față de ele plecați cu trei mii de minute întârziere. Și apoi ne mai mirăm...

ÎN CLASĂ

3

Cu zorzoane de plastic roz la urechi, Khoumba n-a ridicat mâna înainte de a vorbi.

— Dom' profesor, n-a fost niciodată o oră întreagă, la niciun curs, cât să zic, cincizeci de minute, da niciodată o oră. D'exemplu, începem la opt două și cinci și la nouă douăzeci e gata. Nu-i o oră...

— Sunt cincizeci și cinci de minute.

— Păi, eu ce zic? Nu-i o oră, ați zis că-i o oră, da' nu-i.

— În fine, important este că pierdem prea mult timp. Uitați ce facem acum... Luați o foaie de hârtie și pliați-o în două!

Și-au scris numele, prenumele, adresa și alte chestii pe care nu le ceruseră. Mohamed nu pricepea.

— Dom'profesor, de ce ne cereți asta? Am completat deja niște fișe date de consilierul educativ.

— Astea sunt doar pentru mine.

Numai ca să amân clipă predării în adevăratul sens al cuvântului, le-am cerut să-și facă autoportretul în zece rânduri. Am scris cuvântul pe tablă șovăind în privința cratimei. Amar a întrebat dacă poate face un autoportret imaginar.

— Cum vrei, dar mi-ar plăcea la fel de tare portretul tău real.

— Pot să încep eu mă cheamă Amar?

— Cum vrei tu...

Khoumba nu a ridicat mâna nici de această dată înainte de a vorbi.

ÎS FRANCOIS BEGAUDF. AU

— Dom'profesor, eu n-o să scriu că mă cheamă

Amar, o să scriu că mă cheamă Khoumba.

— O faci înadins?

Și-a ascuns zâmbetul înfundându-și nasul în foaie și lăsând la vedere o clamă roșie care-i strângea părul în creștet.

Se auzi un ciocănit și în prag se ivi directorul însoțit de Pierre, administratorul, și de doi consilieri educativi, Christian și Serge. Cum elevii rămăseseră așezați, le-a cerut să se ridice în picioare.

— E doar un mod de a saluta un adult care intră în clasă. Atâta tot. N-o luați ca pe ceva umilitor.

Pe masa joasă din salon, Bastien lăsase pentru noi un platou cu fursecuri. Daniele luă unul.

— Îți spun sigur. Cu cât expiri mai profund, cu atât te cufunzi mai mult în somn. Scopul e să caști. Într-o vreme studiam sofrologia, așa că știu. Înainte dormeam două ore pe noapte, acum am devenit o adevărată hipersomniacă.

La rândul ei, Line își strecură degetele în pachetul desfăcut.

— Da' pentru dureri de spate nu știi vreun leac?

— Tot cu sofrologia.

— Că mă omoară spatele.

— Eu sufăr mai tare de migrene.

— Studiază sofrologia, ți-am zis.

ÎN CLASĂ

3

Un abțibild cu un bebe chelios zâmbea din dulăpiorul deschis al Elisei care cerceta din nou orarul.

— Trei ore vineri după-amiază, nasol...

— Și eu am la fel joi.

— Da, da joi mai merge...

— Da de sculatul la opt în ziua de luni ce părere ai?

— Măcar sunt puștii mai adormiți, e mai liniște.

Numita Géraldine stătea țeapănă, aliniată perfect cu o femeie cu umbrelă pictată pe un perete.

— Știe cineva cum se face față-verso la copiatorul ăsta?

Bastien vorbi în numele tuturor.

— N-are nimeni habar, dar poate vrei niște prăjituri.

— S-a sunat?

Cea care pusese întrebarea, Line, știa deja răspunsul: se sunase. Și Daniele auzise clopoțelul.

— Dacă dormi bine, se schimbă tot în viața ta.

Mă iscodeau în tăcere. Încercam să-mi ascund zâmbetul.

— Așa, deci. Vă faceți autoportretul în zece rânduri. Aveți cinci minute la dispoziție.

Un băiat cu capul ras ridică mâna. I-am identificat numele, Souleymane, pe o foaie îndoită pusă în echilibru pe colțul mesei.

— De ce facem asta?

— Le cer tuturor elevilor mei.

— N-are nicio valoare.

3

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Vă ajută să vă autocunoașteți.

Și să câștigăm timp la începutul anului.

— Da despre dumneavoastră nu știm o iotă.

Mi-am scris numele pe tablă. Și l-au notat și ei în caiet. M-am dat înapoi câțiva pași să văd dacă am scris drept. Nu mă gândeam la nimic. Tarek, al cărui nume era scris cu marker albastru pe foaia îndoită, ridică mâna.

— Dați multe dictări?

— Tu ce mă sfătuiești? Multe sau puține?

— Nu pot eu să-mi dau cu părerea, dumneavoastră sunteți profu.

— Atunci o să mă mai gândesc.

O piticanie oacheșă din primul rând se întorcese la banca din spate de trei ori. Am tras cu ochiul la foaia împăturită și l-am putut astfel striga pe nume.

— Mezut, privirea spre mine.

Părea că n-a auzit.

— Mezut, te uiți la mine sau nu?

A bâiguit un da fără prea multă tragere de inimă.

— După ce se sună, să mai rămâi puțin să stăm de vorbă.

În rândul al treilea, pe colțul băncii în care moțăia un tip în cămașă de satin galben, nu stătea pliată nicio foaie. I-am atras atenția:

— Tu de-acolo, cum fac dacă vreau să-ți dau cuvântul? Cum să-ți spun? Te strig Nouăzeci și patru?

— Nu așa. Mi se zice Iubărețul.

În clasă

3

— Și eu care credeam că nu ți-ai scris numele pe foaie pentru că îl ai deja pe cămașă...

— N-are legătură, dom' profesor.

— Atunci ce-i cu nouăzeci și patru?

— Habar n-am, e o cifră.

— Adică, un număr.

— Adică da, o cifră.

Soneria avu efectul unei pocnitori zvârlite într-un coteț de păsări ațipite. Cu colțul ochiului îl urmăream pe Mezut care se întreba dacă uitasem sau nu. A preferat să nu riște și s-a apropiat tăcut, punând întâi autoportretul lângă carnetelul meu pentru absențe.

— Ia spune-mi dacă ai de gând să te porți așa tot anul?

— Cum așa?

— Adică să te tot întorci și apoi să râzi prosteste când ți se vorbește.

— Am rămas în urmă și...

— Ai de gând să te porți așa tot anul?

— Nu.

— Dacă o să te porți așa, declarăm război și tu vei pierde. Ori e un război care o să-ți dea coșmaruri, ori faci lucrurile cum trebuie și atunci încheiem pace.

Zi frumoasă în continuare.

— Vă mulțumesc. La revedere, domnule profesor.

Géraldine își înțesa agenda cu nume de elevi scrise cu negru.

— Ai avut vreo oră la a VIII-a C?

3

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Captivat până peste urechi de imaginile tenebroase ale unui site de rock gotic, Leopold nu catadicsi să se întoarcă, deși lui îi fusese adresată întrebarea.

— Doar o dată.

— Și?

— Și merge.

— Mda, și eu zic așa, dar rămâne de văzut.

Cu chipul ascuns sub o mască, o amazoană îmbrăcată în piele din cap până-n picioare îl poftea pe internaut să pătrundă în lumea întunericului.

— Dar la a VI-a A ai intrat?

— O dată.

— Și?

— Merge.

— Mda, și eu zic așa, dar rămâne de văzut. Niște colegi s-au plâns deja de ea.

Se auzi glasul apăsător al lui Line de lângă copiatorul care scuipa în viteză foi cu caricatura lui Don Quijote.

Toate semănau leit între ele.

— Nu știu dacă am voie să le pun elevilor seriale TV.

Nimeni nu se sinchisi să clarifice această problemă de ordin juridic.

— Mai precis, le-aș recomanda Hasta Luego. E un serial pe M6.

Géraldine se uita iar pe lista cu elevii clasei a VIII-a C calculând raportul fetebăiești.

— Noi nu prindem M6.

— Dă seriale bune al naibii.

În clasă

— Nici M6, nici TF1.

— Nițeluș cam naive, dar tocmai asta s-ar putea să prindă la puști.

— Alaltăieri, în weekend, era socru-meu la mine și voia știrile pe TF1, dar i-am tăiat-o spunându-i cu părere de rău că la noi M6 e sfânt.

Valerie intră valvârtej nemulțumită.

— Să dea naiba dacă pot să-i suport pe ăștia. E inadmisibil! Ați intrat la a VI-a A?

— O dată.

— Parcă-s niște nebuni dezlănțuiți. Într-o singură oră am dat deja trei muștrări.

Line încerca să-și proptească la subsuoară un videoplayer mult prea mare.

— M-am gândit, o să văd cu a VII-a B Hasta Luego.

A

Îi știți?

— Da, i-am văzut o dată.

— Și?

— Și merge.

— Mda, și eu zic așa, dar rămâne de văzut.

Foiță cu pătrate mari. Mă numesc Souleymane.

Sunt foarte liniștit și rușinos în clasă și la școală. Dar în afara școlii sunt cu totul altul: un zănatec. Nu prea ies în oraș. Da-mi place să merg la box. Aș vrea să reușesc în viață și conjugarea verbelor e o porcărie.

Foiță perforată cu pătrate mari. Numele meu e

Khoumba și nu prea mă dau în vânt după el. Îmi i i !

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

place franceza dacă am un prof. de treabă. Oamenii spun despre mine că am un caracter urât și au dreptate. Dar dacă celălalt mă respectă, atunci e altă mâncare de pește.

Foaie de maculator. Mă cheamă Djibril. Sunt din

Mali și mă mândresc că anul ăsta țara mea participă la Cupa Africii. E în grupă cu Libia, Algeria și

Mozambic. E tare școala mea, fiindcă profii te lasă în boii tăi, dacă nu ești prea obraznic. Păcat că termin la anul.

Foaie mare de caiet cu spirală, în pătrățele. Sunt

Frida și am paisprezece ani. De când m-am născut trăiesc la Paris cu mama și cu tatăl meu. Sunt singură la părinți, dar am mulți prieteni. Pasiunile mele sunt cinematograful, teatrul și dansul clasic pe care îl practic de la zece ani. Aș vrea să mă fac avocată, pentru că e cea mai frumoasă meserie din lume și cred că e demențial să aperi oamenii. Cât privește caracterul, sunt o persoană drăguță și o companie plăcută, dar părinții îmi spun că gândesc prea mult. Dimpotrivă, uneori sunt cam zbanghie și cred că mi se trage de la zodia Gemenilor.

Foiță cu pătrate mari, smulsă neglijent dintr-un caiet. Eu sunt Dico și nu am nimic de spus despre mine, căci în afară de mine nimeni nu mă cunoaște.

Foaie de dictando dintr-o agendă. Mă numesc

Sandra și sunt puțin tristă că a început școala, dar și bucuroasă că-mi place școala, mai ales franceza și

ÎN CLASĂ

Istoria, unde învățăm cum omenirea a construit lumea în care trăim noi acum. Aș mai avea multe de zis, dar o să-mi luați foaia că eu am vrut să scriu foarte bine și abia am început de două minute... îmi cer iertare pentru atâtea greșeală.

Foaie de matematică ruptă dintr-un caiet cu spirală. Tony Parker este cel mai tare baschetbalist. De aia joacă în America. E mic, da aleargă de-i sar capacele și aruncă super pentru trei puncte. Ce să mai zic, e mare de tot. Când stat lângă un ziarist, ăla era mic, nu el. Semnat: Mezut.

Foiță perforată cu pătrate mari. Sunt Hinda, am paisprezece ani și sunt tare fericită că trăiesc. Vreau să mă fac educatoare la grădiniță, că nu te spetești muncind, cu o coală de hârtie și o foarfecă ți se duce toată ziua. Hai că glumeam, îmi plac mult de tot copiii și romanele de dragoste.

Foiță în pătrățele. Eu sunt Ming. Am cincisprezece ani, sunt chinez. Locuiesc cu părinții pe strada nante la numărul 34 și mergeam la școală cu verișorii mei, sunt în clasa a IX-a B și e cam greu pentru mine că nu vorbeam bine franceză. Părțile mele bune este că sunt simpatic și muncitor. Punctele mele slabe este că sunt curios.

Jumătate de foaie Canson. Mă numesc Alyssa, am treispe ani și probleme la genunchi pentru că am crescut prea repede. Nu prea știu ce să cred despre franceză. Uneori îmi place, alteori mi se pare total aiurea

3

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

să pui întrebări fără răspuns. Aș vrea să ajung medic la Crucea Roșie, pentru că într-o zi un astfel de medic mi-a vorbit despre meseria asta și am știut că asta vreau să fac în viață. Nu mai zic nimic, vă las pe dumneavoastră să vă faceți o părere.

Mă fâțaiam de colo-colo printre bănci, măturând cu privirea, fără să văd de fapt, caietele ascunse sub coate la trecerea mea. Mă plictiseam de moarte.

— Gata, hai să corectăm. Deci, cine-mi spune o frază cu „după ce”? Hadia, ai vreo sugestie?

Își clătină cerceii din plastic negru bălțați cu inimi roz.

— După ce s-ar duce la școală, se întoarce acasă.

Am scris pe tablă după dictare și m-am dat înapoi câțiva pași.

— E vreo greșeală în enunț?

Pe tricoul Hadiei, mai liniștită acum, se putea citi
Los Angeles 41.

— Ieri v-am zis că după „după ce” folosim indicativul. De ce?
Pentru că verbele la condițional optativ exprimă o acțiune ipotetică,
ireală. De exemplu.

Mezut? N-ai vrea să te uiți la tablă?

— N-am înțeles întrebarea.

— Trebuie s-o și auzi pentru asta, e floare la ureche. Cynthia?

Pink trona brodată cu roz pe bluza neagră.

— M-aș duce, da, m-aș duce la școală.

În clasă

3

— Foarte bine. Când folosim „după ce” înseamnă că acțiunea a
avut deja loc, deci punem verbul la indicativ. Cum corectăm primul
enunț? Cynthia, tot tu.

Pink.

— Of! După ce se duse la școală, se întoarse acasă.

— Bun, ai pus indicativul, e foarte bine. O singură observație și
pentru tine și pentru fraza Hadiei. În limba vorbită apare rar perfectul
simplu, folosim mai degrabă perfectul compus. Cum ar arăta în acest
caz?

Iar Pink.

— Păi, după ce s-a dus la piscină, se întoarse acasă.

— Pune perfectul compus în ambele propoziții.

— Păi, după ce s-a dus la piscină, s-ar fi...

— Fii atentă la auxiliar! Nu te grăbi!

— Aoleu, după ce s-ar...

— Greșit! Nu ești atentă...

— Of...

— Hai că-l știai bine.

— După ce s-a dus la piscină, s-a întors acasă.

— Vezi că poți?

Chiar în clipa aceea Alyssa se ridică.

— Domnule profesor, nu e obligatoriu ca acțiunea să fie
terminată când folosim „după ce”.

Jenant ca dracu’.

— Ce vrei să spui?

— Păi, d’ exemplu, dacă zic ar trebui să mănânce după ce s-ar...

habar n-am... adică la momentul ăla i

2.

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

tipul n-a făcut încă nu și ce chestie, atunci punem condițional și e corect.

— E adevărat că în cazul acesta putem folosi condiționalul, dar, dacă mă gândesc mai bine, nu. În cazul acesta, folosim un timp verbal tare caraghios și anume viitorul anterior. După ce vei fi tras de fiare, va trebui să mănânci.

— N-are nicio logică.

— Poți s-o mai spui o dată, dar știi care-i faza?

Nimeni nu cunoaște regula lui „după ce” și toată lumea greșește, așa că nici nu merită să ne mai batem capul cu ea.

Avusesem un somn tare agitat, ei mai moțăiau cu capul pe bănci. Deodată ușa se deschise și intra Sandra făcând să se cutremure pereții.

— Bună ziua!

Nici nu termină bine de rostit salutul menit să-i scuze întârzierea, că o și zbughi spre fundul clasei și trecu în viteză de locul ei obișnuit lângă Hinda care, astăzi, părea schimbată cu o figură tristă și cu ochii lipsiți de strălucire. Sandra își trânti geanta pe banca din ultimul rând ocupată de Soumaya și se așează sub un poster cu Vacanțe în Irlanda.

— De ce ți-ai schimbat locul așa, tam-nisam?

— De-aia.

— Aaa, am înțeles, asta da explicație, este foarte convingătoare...

În clasă

— Nu pot să vă zic, dom'profesor.

— E vreun dosar clasificat?

— Cum adică?

— Adică, un secret de stat?

— Ce-nseamnă, dom'profesor, secret de stat?

— Un secret foarte secret.

— Aaa, așa mai vii de-acasă.

Aveau de redactat un aforism folosind una dintre valorile timpului prezent de a exprima adevăruri generale. Gibran râdea pe înfundate ca un ecou al lui

Arthur care făcea și el același lucru.

- Ia s-auzim, Gibran!
- Ce, domnule?
- Să-ți auzim aforismul.
- Afo... ce?
- Aforismul.
- Nu știu ce-i aia.
- E tema ta pentru azi.

Se auzi un ciocănit și își făcu apariția Mohamammed-Ali în ținută trendy cu inscripția 89 Playground.

- Ți-am dat eu voie să intri?
- Nu, domnule.
- Dar ai intrat totuși...
- Vreți să ies?
- Nu, ai vreo scutire?

— Păi, să vedeți, domnule, n-am că m-am gândit că o să întârzii și mai mult dacă mă opresc pe la paznic, pe cuvântul meu...

3

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

- Și de ce-ai întârziat?
- Din cauza liftului.
- Merge încet?
- Nu, domnule, da se blochează întruna...
- Cred că ai murit de frică.
- Nu, domnule, nici chiar așa...

Zineb își flutura mâna de vreo două minute. Avea un batic rozaliu și de urechi îi atârnau tinichele de aceeași culoare.

- Pot să zic aforismul?
- Te rog.
- Da' nu știu dacă-i bun.
- Haide, s-auzim.
- Să nu ziceți apoi că nu v-am avertizat.
- Te ascultăm.
- Ce nu te omoară te face mai puternic.
- Foarte bine.

Mohammed-Ali nici nu apucase să se așeze bine pe scaun și interveni:

— Nu-s de acord. D'exemplu, dacă-ți rupi picioarele, nu mori, da' nici nu ești mai puternic.

— Cel mai bine este să rămâi blocat în lift, că nu ți se întâmplă nimic.

Hinda și-a ridicat mâna și ochii lipsiți de strălucire.

— Vrei să spui ceva?

— A-ți trăda un prieten e ca și cum te-ai trăda pe tine însuși.

Din spate, Sandra izbucni de se zguduiri pereții:

ÎN CLASĂ

3

— Uite cine vorbește...

Soumaya îi ținu isonul:

— Uită-te mai întâi la bârna din ochii tăi și apoi la paiul din ochii altuia!

Hinda părea dusă în altă lume și nu le asculta vorbele grele.

— Mai aveți și alte exemple?

Sandra, de sub posterul cu vacanțe în Irlanda:

— Respectă-i pe alții ca să fii respectat.

— Deja ne tutuim?

— Nu, așa-i aforismul.

— Ei, asta-i altceva.

Cum era și firesc, Fangjie și Ming împărțeau aceeași bancă. Le remarcasem numele pe listă, dar nu m-am întrebat ce legătură aveau ei cu francofonia sau în ce stadiu se aflau. Acum îmi făceam probleme, mă temeam să-i ascult și să nu se chircească de rușinea neștiinței ca un arici căzut în capcană. Am pândit momentul primului exercițiu ca să-mi lungesc gâtul peste umerii lor. Nu greșiseră nici mai mult, nici mai puțin decât ceilalți elevi, dar era un exercițiu de gramatică și ar fi putut transcrie mecanic.

În timp ce corectam, ajungând la banca lor după o raită prin clasă, a trebuit să fac o încercare. Ming nu era așa de panicat. A citit fraza graseind franțuzește, s-a poticnit puțin la „îngreunau”, dar a identificat corect verbele la imperfect.

3

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Spre sfârșitul orei, chiar s-a oferit voluntar să sublinieze verbele la imperfect. A rămas o clipă asupra lui „era dărmăt”. Mizând pe faptul că nimeni nu va băga de seamă, am ales să nu-i fac observație că participiul cerea un auxiliar și că nu „a fi” este verbul propriu-zis. Într-adevăr nimeni nu a scos niciun cuvânt, dar nu apuca să-mi

savurez victoria, căci

Frida, cu părul lăsat pe spate, mă ținti cu ochișorii ei șmecheri.

— Domnule, aici „a fi” nu e chiar un verb, e un auxiliar. După el se află „dărâmat”, deci analizăm verbul „a dărâma”, nu „a fi”.

— Sigur că da, numai că „a fi” își schimbă forma și ca auxiliar, îl putem lua în considerare ca verb.

— Atunci, ce subliniem, „a fi” sau „a dărâma”?

— Pe amândouă.

— E o mare dilemă și o adevărată tragedie, pentru că indiferent ce alegi, ieși în pierdere. De o parte stă existența, și ce înseamnă existența? Boală, suferință, moartea celor apropiați, bineînțeles că mai înseamnă și altceva, dar trebuie să le suportăm și pe astea. Iar de cealaltă parte, ei bine, stă moartea, adică neantul pentru cei care nu cred în Dumnezeu. Cu alte cuvinte, fie suferim, fie închidem ochii definitiv, conștienți că până la urmă trecem prin amândouă.

Pe scurt, totul se reduce la to be or not to be. A fi în clasă

3

suferință sau a nu fi, adică a muri. Ți-am răspuns la întrebare, Lydia?

Intervenind, Mohammed o scuti de un răspuns de dragul politeții.

— Dumneavoastră ce preferați? A fi sau a nu fi?

— Aceasta-i întrebarea.

— Eu prefer să fiu.

— Ai perfectă dreptate, acum să ne întoarcem la oile noastre.

Ca să ilustrez valoarea modală de viitor apropiat a timpului prezent, am scris pe tablă „Bill pleacă mâine la Boston”. Djibril a deschis gura fără să ceară voie.

Deasupra pectoralului stâng, pe o insignă triunghiulară stătea scris cu litere de-o șchioapă Adidas 3.

— De ce e mereu vorba de Bill sau tâmpenii din astea?

— Ridici mâna dacă ai ceva de spus.

S-a conformat.

— De ce e mereu vorba de Bill sau tâmpenii din astea? De ce nu apare niciodată, știu și eu, Rachid sau altcineva?

Mă simțeam rănit în amorul propriu că tentativa de a mă eschiva dăduse greș.

— Dacă o să caut nume pentru toate națiile, n-o s-o mai scot la

capăt. Dar, fie, îl transformăm pe

Rachid în subiectul propoziției, ca să-i facem pe plac lui Djibril.

Din spatele clasei, o voce dondăni că numele

Rachid e egal cu zero, dar apucasem deja să-l șterg

3

françois bégaudeau pe Bill și caligrafiam literele lui Rachid care pleacă mâine la Boston.

Gilles aruncă o pastilă rotundă în paharul cu apă.

Pierdută în butoanele copiatorului, Sylvie zise:

— Ai o față tare obosită.

— Așa o fi, nu știu de ce.

Stătea în cumpănă dacă să-i mai dea apă la moară, presimțea că-l va acapara cu totul, însă adăugă:

— Cei de-a VII-a. Încep să mă...

Ca să completeze își înfipse de două ori ghearele în beregată. Leopold purta câte un șir de cercei pe lobul fiecărei urechi.

— Așteaptă să-i vezi pe ăia din a VI-a A!

Elise încuviință:

— Niște nebuni, pe cuvântul meu! Am dat în dimineața asta patru muștrări. Dacă o țin tot așa, eu nu mai rezist. Anul trecut tensiunea mi-a scăzut la 7 și nu mai am chef să pățesc la fel. Nu, mulțumesc.

Marie își culegea pentru a treia oară moneda care se încăpățâna să cadă din mașina de cafea.

— N-are nimeni cincizeci de cenți?

În paharul lui Gilles, pastila efervescentă începuse să sfârâie.

— Într-a șaptea sunt niște cazuri extreme. De pildă.

Hadia e o pacoste.

Din colțul cancelariei, Jean-Philippe schiță un zâmbet.

În clasă

3

— Știi ce înseamnă Hadia în arabă? Noblețe discretă.

Gilles dădu pe gât lichidul dintr-o singură înghițitură. Bastien îl îndemna să ia și un fursec.

— N-o să schimbe nimic, oricum.

Valerie răsfoia o revistă lucioasă ținând-o pe genunchii la care se tot holba Claude, aflat alături.

— M-am născut în zodia scorpionului, sunt în aceeași măsură și

temperată și colerică.

— Eu sunt geamăn.

— Oau, cu ce ascendent?

— Leu.

— Așa da, ai luat ceva și de-acolo.

— De ce zici asta?

— Normal că da, cei cu ascendent în leu sunt suspicioși.

— A, da? Ia stai un pic, zici că ești scorpion.

— Da, dragă, scorpionii au sufletul curat ca lacrima.

— Ei, nu zău...

— Tu, gemeni...

— Așa-i.

— Eu, gemeni...

— Ce-i cu gemenii?

— Păi, gemenii nu prea... nu-s prea buni de pus la jug. Ba stau pe loc, ba se zbat în undiță, înțelegi, nu e normal.

— Numai peștii se zbat în undiță.

— Nu, nu, vezi tu, gemenii au parcă două fețe. N-am dreptate? Tu nu ai două fețe?

3

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Cum să nu, ziua predau engleza, iar noaptea sunt criminal în serie.

Chipurile lor rămâneau neclintite. Consiliera de orientare psihologică preciza cu lux de amănunte toate alternativele elevilor care terminau clasa a opta.

Își presăra discursul cu întrebări ale căror răspunsuri date laconic de voci anonime o convingeau, pe nedrept, de ignoranța ascultătorilor și o mânau să completeze și mai abitir schema de pe tablă.

— Aveți două mari posibilități de continuare a studiului: școli profesionale sau licee teoretice. Ia să vedem, de ce se cheamă școală profesională?

— Fiindcă te învață meserie.

— Bravo, așa este, îți permite să ajungi mai repede în câmpul muncii. Și pe deasupra să afli alte lucruri care depășesc sfera abilităților practice.

Nimeni nu întrebă ce înseamnă „sfera abilităților practice”.

— De exemplu, la o școală profesională poți învăța cum se redactează o scrisoare, pe când la un liceu teoretic se țin și cursuri de drept economic.

Nici de data aceasta nimeni nu fu curios să știe ce înseamnă dreptul economic. Pe spatele tricoului decolorat al lui Djibril, literele numelui său se arcuiau în jurul unui 5 cât casa. Dianka și Fortune se amuzau privind pe fereastră. Ceilalți se prefăceau că ascultă.

ÎN CLASĂ

3

— La sfârșitul anului va trebui să completați un dosar de înscriere la liceul pe care l-ați ales, mă rog, pe care-l veți putea alege în funcție de medii. Ca să vă stabiliți corect opțiunile, aveți în vedere cele două coordonate: ce vreți să faceți și ce puteți face. Trăgând linia, trebuie să ajungeți la un compromis între dorință și realitate.

A scris pe tablă cele două cuvinte, separându-le printr-un slash.

— După ce găsiți calea de mijloc, compromisul de care vă vorbeam, directorul școlii validează opțiunile și voi continuați demersurile necesare.

Nimeni n-a întrebat ce înseamnă „validează”. Consiliera le-a cerut să completeze pe loc niște foi verzuții. Dorință/Realitate. Am părăsit sala cu gândul să-mi adun elevii. Huang nu știa de ce să se apuce mai întâi. Nervos, a început să citească întrebările. Apoi, la profesia mamei a scris țeșătoare.

— Din douăzeci și patru, doar doi ați fost pe aproape la întrebarea legată de sensul existenței. Cum ați defini totuși sensul existenței?

Mi-a sărit în ochi inscripția neagră Love Me Twice de pe tricoul roz al Fridei.

— Cu ce scop am venit pe lume.

— Ridică mâna, dacă ai ceva de spus. Și pentru ce am venit pe lume?

Patru băieți din spate nu erau atenți deloc.

38 francois begaudeau

— Kevin, nu te preocupă sensul existenței?

— Ce?

— Nu „ce”.

— Poftim?

— Nu prea pare să te intereseze sensul existenței.

— Aaa, ba da.
— Și care este?
— Păi, nu știu.
— Atunci, ascultă-i pe ceilalți și vei ști și tu. Frida, încearcă să ne spui cum putem da un sens existenței.

Frida nu caută, găsește.

— Să mă gândesc... Aaa... da... am putea crede în Dumnezeu.

— Corect. A crede în Dumnezeu este o modalitate de a da sens existenței noastre. Și-atunci ce se întâmplă cu cei care nu cred?

Cei patru tot nu se potoliseră.

— Kevin, ce i-am putea spune unuia care crede că e mai bine să-ți tragi scurt un glonț în cap?

— De un să știu?

— U lăsăm în plata Domnului?

Lydia vorbește fără să ridice mâna.

— Scopul e să-i ajuți și pe ceilalți.

— N-ai băgat la cap că trebuie să ridici mâna când vorbești?
Cum să-i ajuți?

— Păi, nu știu, să le dai de mâncare.

— Sigur că da, putem fi folositori celorlalți, avem niște datorii umanitare. Și altfel, cum?

ÎN CLASĂ

3

Zâmbi.

— Să-i învățăm chestii.

— Pe cine?

— Pe ceilalți oameni.

— Deci viața unui profesor are un sens.

— Păi, da, că el are o misiune grea.

— Vrei să spui că acesta este rostul lui pe pământ.

— Poate că da. Cine știe...

Pe rândul din stânga, în prima banca, Dico sparge tăcerea distantă în care se cufundase.

— Nu contează, poate-i altul. De când v-ați născut doreați să vă faceți prof?

— Nu. Abia de pe la doi-trei ani.

Întorcându-se spre Lydia:

— Ți-am zis eu, na, mă doare-n cot de ce spun alții.

A

Înainte de studiu individual, i-am rugat să citească de pe agendă programul zilei respective. Cam sictiră, Sofiane se apucă de frunzărit tema pentru artele plastice. Din glasul ei împiedicat îți puteai da seama că nu-și notase corect și abia așteptam să mă iau de ea. Am pus-o să repete cerința și, sistematic, sărea peste un cuvânt. Pus pe harță încă de luni, i-am smuls brusc agenda. Termenul buclucaș, pîtit între

„Imaginați-vă” și „credibil” era peste puțință de descifrat. Youssouf – inscripție Unlimited 72 – l-a dibuit:

„Scenariu”. M-am întors iar către Sofiane.

3

françois bégaudeau

— Cum se face că Youssouf și-a notat cuvântul și tu, nu?

— Nu-mi dau seama.

— Ai idee ce înseamnă?

— Nu.

— Aaa, nu-l cunoști? Presupun că voi, ceilalți, îi știți înțelesul.

Toți dădeau din colț în colț.

— Scenariu? Nimeni? Haideți!

Șovăind, Yelli îngăimă ceva:

— E ca o poveste.

— Ești pe-aproape, reprezintă povestea, nu imaginile, înainte de a turna un film, regizorul se uită pe-un soi de carte unde apare scris ce fac și ce zic personaje. Deci, „imaginați-vă un scenariu credibil”, ce-o vrea profesoara de la voi?

Nici măcar Yelli nu făcu vreo mișcare. Simțeam că-mi fuge pământul de sub picioare.

— Credibil ce înseamnă?

Lui Mody i-ar fi plăcut să știe, să ridice mâna și să spună, dar, în lipsă de altceva, arunca vorbe la întâmplare.

— Interesant? Deștept? Serios?

— Cam așa ceva. E serios, dar întâi de toate, e precis. Credibil vine de la verbul „a crede” și înseamnă ceva în care credem. De exemplu, dacă Mody întârzie și-mi vinde gogoși că a trebuit să căsăpească un batalion de marțieni ieșiți din chiuvetă, o să-i spun în clasă

că scuza lui nu e credibilă. Din contră, dacă recunoaște că s-a trezit târziu, poate că n-o să-l cred, dar să zicem că l-am putea crede, deci, e credibil. Și-acum, „imaginați-vă un scenariu credibil”, știți ce aveți de făcut?

Câtiva au bâiguit un da care semăna mai degrabă a nu.

— Trebuie să vă închipuiți o poveste, dar fără să o luați pe arătură, de genul ieri m-am trezit și se făcea că aveam opt picioare și m-am ascuns într-o ciupercă și am mâncat urechi de pinguin cu maioneză. Dacă stau bine să mă gândesc, profesoara v-a cerut o istorie credibilă, temându-se să nu scrieți toate bazaconiile care vă trec prin cap. Asta-i tema voastră, dar dacă n-ați înțeles nimic, cum vă închipuiți voi că o s-o faceți?

La ora stabilită, cancelaria proaspăt renovată era încă goală, dar începu treptat să se umple. Colegii veneau pe rând, așezându-se la masa în formă de U

În capul căreia directorul deschisese deja ședința.

— Conform legii, străinii sosiți întră mai întâi într-o clasă de franceză intensiv, apoi într-un colectiv de întâmpinare și abia după aceea se înscriu la un profil anume cu posibilitatea de a urma cursuri de franceză secundar sau de franceză ca limbă străină.

Marie luă cuvântul pe care oricum nu-l voia nimeni.

françois bégaudeau

— Există vreo programă specială prevăzută pentru non-franconfoni în afară de chinezi? Am un astfel de caz într-o clasă de-a cincea.

O urmă de vădită îngrijorare schimonosi chipul directorului.

— Problema este că nu avem spațiu suficient, suntem obligați să rezolvăm prioritățile. Dacă mai găsiți încă zece elevi în această situație, putem crea o clasă.

Dacă nu, ne ocupăm de cei mai numeroși care sunt chinezii, apropo că tot predați geografie.

Nedând atenție aluziei lui care se voia amuzantă.

Marie se puse iar pe corectat lucrări, ceea ce nu-l făcu pe Claude să-și schimbe punctul de interes. Chiar lângă el, Leopold, cu câte trei cercei în fiecare sprânceană, frunzărea un caiet și ajunsese la o pagină cu o vampă care își rotunjea ochii mari și dați cu negru ca funinginea.

— Cine mai e și asta?

Îi șopti la ureche un nume italian.

— Și ce stil e?

— Metal supărat.

— Există metal italian?

— Cum să nu, trupa ei e una dintre cele mai tari din Europa.

Directorul nu terminase încă de vorbit.

— Propun ca un membru din colectivul de profesori al fiecărei clase să urmărească în care dintre zile în clasă

3

ghiozdanul copiilor e prea încărcat și să găsească o soluție să-l mai ușureze.

Valerie, Claude și Daniele se arătară interesați de subiect.

— Ar trebui să nu-și mai aducă la școală decât ce le este necesar.

— Să-i sfătuim noi să-și aducă doar ce le trebuie.

— Ar trebui să existe o rezervă de manuale pentru la clasă.

Leopold citea pentru a nu știu câta oară versurile melodiei scrise cu litere gotice pe ultima pagină a caietului.

— Despre ce-i vorba?

— E scrisoarea lăsată de un sinucigaș.

— Și cântăreața s-a sinucis?

— Nu, ea cântă doar melodia.

— Ce tâmpit sunt!

Directorul tot nu terminase de vorbit.

— Sistemul de evaluare cu puncte are un mare avantaj, exact ca la permisul de conducere: elevul știe când va fi pedepsit și se mai potolește. Pe de altă parte, exact ca la permisul auto, există și dezavantajul că atâta vreme cât mai are puncte poate s-o ia de la capăt nepedepsit. Cred că ar trebui să ne gândim la o sancțiune care să anuleze toate punctele dintr-un foc, dar în cazul acesta s-a dus cu povestea cu punctele, mă rog, e-o treabă foarte complicată.

3

françois bégaudeau

Torturându-și coardele vocale, se trudea să acopere șușotelile cu glasul lui pițigăiat. A mai deschis câteva subiecte de discuție, fără prea multă putere de convingere, apoi a propus o pauză, urmând să formăm echipe care să pună bazele unui plan de organizare. Propunerea a sunat ca un țigănal într-un coteț de păsări. Mai întâi

liniște deplină, apoi, scaune trântite și tropăit de picioare obosite care părăseau încăperea.

La baie, Jacqueline și Chantal își disputau aceeași chiuvetă.

— Până la ce oră crezi că ține consiliul?

— Orice-ar fi, eu trebuie să-mi iau prichindeii de la școală.

— La naiba, nu mai sunt prosoape!

Am pășit agale spre capătul culoarului. Distribuitorii își deșertaseră marfa. Am luat pe ascuns o bomboană și am deschis ușile metalice ale vestiarului să găsesc un prosop.

— Începe cu unu.

Mi-am întors capul înspre ușa de unde venea glasul acela teatral. Dar personajul stătea în contre-jour, în partea opusă ferestrei străbătute de razele soarelui. Părea o umbră.

— Ca să numeri până la o sută trebuie să începi de la unu. Dacă lipsește unu, greșești numărătoarea.

Era pentru prima oară când auzeam acea voce fără vârstă.

ÎN CLASĂ

3

— Unu nu-l promite pe o sută, dar fără unu, nu ai nicio sută.

A scos un prosop din frotir albăstrui de pe raftul de sus al dulapului și mi l-a așezat pe spate.

— Unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt, nouă, zece...

Pe drumul spre cancelarie, numărătoarea îmi răsună încă în creier. Masa goală în formă de potcoavă aștepta să se umple. Așezându-se cu o ceașcă de ciocolată în mână (douăzeci și unu, douăzeci și doi, douăzeci și trei), Line mă întrebă rânjind cu subînțeleș ce înseamnă plan de organizare.

— Trebuie stabilite obiectivele și acțiunile necesare pentru a le îndeplini.

Douăzeci și nouă, treizeci, și au revenit cu toții la tortura picăturii chinezești, jucând zeloși comedia ignoranței.

— Ce trebuie să facem?

— Ce se spune în astfel de situații?

Treizeci și patru, treizeci și cinci, luând loc, Géraldine s-a oferit să scrie procesul verbal al ședinței. Rachel a deschis subiectul:

— Eu am o propunere legată de impolitețe. Nu mai conțin odată cu înjurăturile, trebuie pedepsiți în mod consecvent.

— Ar trebui multiplicat „Dicționarul băiatului de băiat” și să-i

punem să traducă de fiecare dată când vorbesc urât.

3

françois bégaudeau

— Ce mai e și asta?

— O chestie care trece în revistă expresiile folosite de băieții de cartier și-ți dă echivalentul. De pildă, se zice secătură în loc de pleava societății.

Sfidând ca un vânt din față tendința generală.

Claude n-a schițat niciun zâmbet.

— Clasele de-a șasea constituie cea mai mare problemă, cred că-mi dați dreptate cu asta. Trebuie să facem ceva.

Pentru prima oară pe ziua aceea, Gilles deschise gura să vorbească.

— Îmi pare rău, dar de anul trecut tot pedepsim tâmpeniile lor. Anul trecut până și ăia de-a cincea își băteau joc de noi. Ar fi fost de-ajuns să-i convocăm pe câțiva în consiliu pe probleme de disciplină și-i potoleam pe toți.

Bastien își înghiți în grabă fursecul și luă cuvântul fără să ceară permisiunea Geraldinei, moderatoarea ședinței.

— Ba mai mult decât atât, comportamentul acesta va deveni simptomatic. Ne vor sfida întruna.

Valerie se băgă și ea în vorbă fără permisiunea Geraldinei.

— Totuși, îți dai seama că puștii ăștia care sar calul nu înțeleg nimic de fapt. Ar trebui luați deoparte, discutat frumos și luat totul de la capăt.

Una, două, Gilles își dublă numărul de intervenții.

În clasă

3

— Îmi pare rău, dar printre penibili mai sunt și unii drăguți.

— Aia, da, dar ceilalți, nu.

Ca să ne răsplătească pentru cât ne-am stors creierii, directorul ne-a oferit șampanie. Nu mai eram decât vreo doisprezece, treisprezece, paisprezece, cincisprezece... Proiectat în panoul cu regulile artei, dopul primei sticle ricoșa în perete, apoi se așternu cuminte pe o masă.

Dianka se hlizea cu Fortunee, dând la iveală pe sub bancă un genunchi. Purta un maiou sport Life

Style. S-a făcut că plouă când i-am atras atenția și atunci am ridicat tonul.

— Așază-te cum se cuvine!

Și-a revizuit cu greu poziția.

— Acum e mult mai bine.

A înțepenit zâmbind zeflemitor.

— Te ascultăm.

— Ce?

— Te ascultăm, am zis.

Stătea în cumpănă dacă să se mai prefacă mult timp că nu înțelege. Parcă mâini nevăzute îi dădeau ghes să-și continue jocul. Cine știe ce glumă spusă în șoaptă de colega de bancă îi smulse un zâmbet.

— Te rog să rămâi la o discuție după oră. Amar, citește a cincea propoziție!

— Cămilele beau apă puțină.

4 S

françois bégaudeau

— Ei, ce arată verbul la prezent?

— Un adevăr general valabil.

— Sigur că da. E un adevăr general, pentru că nimeni nu-l poate contesta.

Zornăindu-și periuțele roșii din cozile împletite.

Khoumba vorbi fără să ridice mâna.

— Dom' profesor, unele cămile beau.

— Da, dar puțină.

— Mai multă decât oamenii.

— Proporțional cu mărimea corpului.

— Păi, atunci, nu-i un adevăr general.

— Ba da.

— Ne-ați zis că dacă cineva nu e de acord, nu-i un adevăr general, și, uite, eu nu-s de acord.

Soneria îi zburătăci pe toți ca pe niște porumbei când le arunci un miez de pâine. Cu coada ochiului o pândeam pe Dianka întrebându-se dacă am uitat sau nu. Se apropie, nedezipindu-și privirea de Fortune care o aștepta pe hol. Life Style.

— Dă-mi carnetul și uită-te bine la mine.

N-a făcut decât pe jumătate ce-i cerusem. Am căutat pagina destinată corespondenței cu părinții.

— Te hotărăști la zece reguli pe care să le respecti anul ăsta. Le scrii aici pe foaie și semnezi la sfârșit.

Și-ți atrag atenția că dacă o ții tot așa, cer eliminare trei zile. Uită-te la mine când vorbesc!

Cele două prietene comunicau din priviri. Avusesem un somn chinuitor.

În clasă

3

— Ești o imbecilă fără pereche, nu-mi vine să cred că ești așa de imbecilă.

— Nu-i nevoie să mă insultați în halul ăsta.

— Nu-i o insultă, e adevărul gol-goluț, te fac imbecilă c-așa ești tu, dacă îți zic idioată înseamnă că ești idioată de-a binelea, dacă te fac proastă, ești proastă.

Abia în ziua când nu vei mai fi nici imbecilă, nici idioată, nici proastă, o să spun că Dianka e deșteaptă, delicată și... deșteaptă.

— Mie să nu-mi vorbiți așa!

— Îți vorbesc cum am eu chef. Dacă am chef să spun că ești imbecilă, așa-ți zic, că ăsta-i adevărul. Am trei clase mari și late și până-n clipa asta ești de departe cea mai imbecilă elevă a mea. De foarte departe.

— Ce tare!

— Nu-i tare deloc. În trei luni o să ajungi să te întrebi de ce ai fost așa de tâmpită, o să te întrebi de ce Dumnezeu ai pierdut vremea cu toate prostiile, în trei luni o să ajungi la vorbele mele, o să vezi c-am avut mare dreptate și o să regreti că nu ți-ai văzut de treabă. Pui pariu cu mine că asta o să-ți spui? O să-ți dai seama cât de neroadă ai fost și cât timp ai pierdut. Uite ce-ți propun eu: să începi chiar acum să-ți spui toate astea, așa n-o să mai ai probleme. Poți pleca, te-am văzut destul pe ziua de azi.

Fragmentul din roman evoca imaginea unui burghez scorțos.

3

françois bégaudeau

— Știe cineva expresia „a fi pus la patru ace”?

De peste tot se auziră explicații inacceptabile, date la întâmplare. Eram încântat că urma să-i lămuresc eu însumi.

— Pusă la patru ace este o doamnă îmbrăcată foarte strict, atât de strict că pare ținută în patru ace ca să se poată ține pe picioare, ați

priceput?

N-au prea priceput.

— Despre rigiditate e vorba. Sigur ați văzut persoane îmbrăcate cu atâta grijă, că stau tot timpul țepele ca să nu facă vreo cută.

Cu fiecare cuvânt mă îndepărtam și mai abitir de miezul expresiei.

— Exact ca la vânzătoarele din Galeriile Lafayette.

Sper că știți ce sunt Galeriile Lafayette...

Mușenia lor și neputința mea m-au făcut să rostesc vorbe tăioase.

— Bineînțeles că nu știți, sunt în cu totul alt cartier decât acesta.

Sandra care, de regulă, asculta doar pe jumătate cuvintele mele, se ridică și izbi cu cotul în perete.

Zidul icni de durere.

— Nu suntem niște țăranoi! Galeriile Lafayette, ce să spun, mare chestie, merg acolo aproape în fiecare săptămână, și ce-i cu asta?

Vociferările i-au fost întrerupte de clopoțel. În același timp, începu tărăboiul de la sfârșitul orelor, mai întâi asurzitor, apoi mai stins, încet, încet ca un în clasa

3

zbor de păsări în depărtare. Pe deasupra eleșteului, am zărit deodată un cârd de găște sălbatice. Zburau spre sud, spre Mediterana. Aripa de potârniche vâsleau și ele înspre... Sandra îmi luă cu asalt biroul, flancată de Imane și de Hinda, care iar aducea cu cineva cunoscut.

— De ce ne luați, dom' profesor, mereu peste picior, ca și cum n-am avea habar de nimic?

— Nu mereu, hai că exagerezi!

— Da' asta cu Galeriile Lafayette a fost prea nasoală, zău așa! Că mă duc acolo tot timpul, le știu ca pe apă.

Ce naiba!

— E adevărat că uneori am impresia că n-o să scăpați niciodată din arondismentul nouăsprezece.

— Nu prea ai ce vedea în arondismentul ăsta, să știți, prietenul meu stă în șaptesprezece și e mai ca lumea.

Ca un avion intrat în luptă ca să acopere artileria, blinda ținu morțiș să intervină:

— Nu spune brașoave, dom' profesor, pe bune, prietenul ei stă

în șaptesprezece, de-aia face ea ture pe-acolo.

N-aveam de ales, trebuia să bat în retragere sau să recurg la o diversiune.

— În sfârșit, voi două v-ați împăcat?

Sandra își potrivea cureaua groasă la pantaloni.

— Asta ne privește pe noi.

3

françois bégaudeau

Ploaia începu să lovească în ferestre. Sylvie trecea note în carnete, iar Géraldine pigulea mici fărâme dintr-o brioșă pusă în mijlocul mesei ovale.

— Caut o locuință prin arondismentul doisprezece.

— Nu te-ai gândit rău, e simpatic foc.

— Îhî, are colțuri tare drăguțe.

— Ei, nu peste tot.

— Nu chiar.

— De-aia îmi place mie unsprezece, totul e ca lumea.

Luându-și o față meditativă, Sylvie inspiră prelung.

— Dacă zici tu, trebuie să-l văd.

— Nu-i chiar ca șase, dar per total e simpatic.

— Nici măcar șase nu arată peste tot la fel.

— Da, ai dreptate, în schimb, unsprezece e mai tineresc, mai plin de viață.

— Nu mi se pare.

— Tineresc poate-i mult spus, dar oricum, social vorbind, nu întâlnești la fiecare pas bătrânei burghezi care să te măsoare din cap până-n picioare când ești în lift, și cu câinii lor cu tot.

Sylvie închise carnetul de note și ciuguli delicat o bucățică de brioșă.

— Dar poți avea norocul să dai de foștii tăi profesori.

În clasă era o hărmălaie de nedescris ca în orice după-amiază. Le-am cerut să se așeze, fără succes.

Undeva, în spate, Dico și Khoumba se înjurau de zor.

În clasă

3

La început, am crezut că-i o hârjoneală de-a lor, dar au început să urle și el a bruscăt-o. M-am repezit între ei. Se vedea că el nu are de gând să se oprească.

— Du-te la locul tău și stai jos!

Sfidându-l, Khoumba îl întărâta și mai rău.

— E valabil și pentru tine, potolește-te imediat!

În zadar. Atrăși de gălăgie, câțiva elevi mai mici se opriseră în pragul ușii deschise. Când m-au zărit venind spre ei, au tulit-o la etajul superior. Hei, ultimul din coadă a stat pe loc.

— Vino încoace!

— Ce? Nu eu am fost!

— Cum n-ai fost tu!

— Păi, n-am fost eu...

— Cere-ți iertare.

— Mă scuzați!

— Acum, ia-o din loc!

Dico și Khoumba tot nu-și descleștaseră fălcile de nervi. L-am apucat strâns de braț și l-am împins spre locul lui.

— De unde până unde puneți mâna pe mine?

— Stai jos!

— Stau, da nu mă atingeți!

Kevin rămăsese în picioare printre rânduri.

— Cu tine ce-i?

Urlam din toți rărunchii. Îmi arătă cu degetul un scaun din apropiere.

— Asta-i locul meu.

S 4

françois bégaudeau

— Nu acela-i locul tău, du-te mai încolo!

Îl împingeam din spate, fără ca el să opună vreo rezistență în afara propriei greutate de viitor obez.

L-am apucat brutal curelele rucsacului și i l-am azvârlit cât colo, aterizând pe o masă de o singură persoană trântită într-un colț.

— De ce vă luați așa de mine?

— Mă iau de cine vreau eu. Cine-i profu, eu sau tu?

— Da' pe el l-ați văzut cu ce-a aruncat?

Khoumba agita în aer un gogoloi de hârtie. Negând.

Dico s-a dat de gol fără să fi fost acuzat.

— Nu eu am aruncat! Pe bune! Mă doare-n cur de ea!

— Unde te doare?

— Mă doare-n cot.

— E mult mai bine!

Aș fi vrut ca fiecare să vină să citească textul despre poluare la tablă, dar chinezii nu ar fi fost în stare.

Ție – poate, Jiajia – eventual, dar Liquiao și Xiawen **n** nu făceau decât să pocească propozițiile oricum pline **e** de greșeli. Nădărduiiau să nu le supun la acest chin, **n**ădărduiam să nu-și dea seama ceilalți și să comenteze. La jumătatea orei, nu le-am mai impus să treacă **la** tablă, ci am solicitat voluntari, apoi am pus capăt **e** exercițiului sub pretextul că nu mai avem timp suficient. Fără să ridice mâna, Mariama îmi tulbură **l**iniștea cu vocea ei răgușită și cu strasul din nara stângă.

În clasă

55

— Da gașca lui Ție de ce nu-și mișcă fundul la tablă?

Am rămas cu capul plecat o clipă, două, apoi l-am **a**ridicat, fără să știu ce replică să-i dau.

— Nu te-ai exprimat prea frumos.

— Păi, ele ca ce chestie nu vin?

— Vine la tablă doar cine vrea.

— Da, mai devreme, Fridei i-ați zis să vină, **c**u toate că nu voia.

— Eram sigur că făcuse foarte bine exercițiul, **a**cesta-i motivul.

— Alții nu l-au făcut și nu e bine, nu?

— Pot să-mi continui ora?

În semn de dezaprobare, și-a plimbat limba pe **e** cerul gurii scoțând unttsss ca de ventuză.

— E o poveste în care personajele sunt șoareci?

Sandra rosti întrebarea fără să-și ridice privirea din **a**genda unde-și notase titlul cărții pe care o aveau de **c**umpărat.

— Nu, sunt oameni în carne și oase. Apare doar **o** istorioară cu șoareci la un moment dat, o să vezi.

— Sună ca naiba.

— Păi, tocmai de aceea v-am dat-o de citit.

Mohammed-Ali nu găsea verbul din aceeași familie cu „emoționat”. L-am întrebat de temă, bineînțeles că n-o făcuse, i-am zis verbul și i-am cerut să-l **c**onjuge. A început să îngaime câțiva „m”, căutând disperat să le adauge niște vocale încăpățănate.

3

françois bégaudeau

— Verbul acesta dă mari bătăi de cap tuturor.

Chiar adulților le vine greu să-l conjuge, n-aveți decât să încercați, o să iasă un dezastru. Numai oamenii cultivați ca mine sunt în stare.

Toată clasa a izbucnit într-un râs batjocoritor presărat cu niscaiva horcăieli de fumători. Jignit, am închis paranteza amuzantă cu intenție și am reluat fraza de pe tablă cu o seriozitate de călugăr. Când m-am întors, Katia ciorovăia cu Imane, colega de bancă.

— Katia!

— Ce-i?

— Știi tu prea bine ce-i.

— Da, n-am făcut nimic.

— Să rămâi la o discuție după oră.

— Haideți, dom' profesor, nu-mi faceți asta! Exagerați prea tare și vă luați așa de mine! Nu-mi faceți asta!

— În primul rând, că nu se spune „exagerați prea tare”. Cum ar fi corect?

— Păi, cum?

— Vorbește mai întâi corect și-apoi mai vedem noi!

— V-ați înfuriat și acum vă luați de mine de-aiurea, haideți, dom' profesor!

— Nu-mi spui tu mie că sunt sau nu furios. Taci odată, că altfel nu știu ce-ți fac!

Imane ridică mâna.

— Domnule, are dreptate, ea n-a zis nimic, eu vorbeam, vă jur.

ÎN CLASĂ

3

— Vrei să fii tu pedepsită?

— Nu, domnule, da' nu-i vina ei.

— Ea are trei ani? Nu-și poate lua singură apărarea?

— Haideți că faceți din țânțar armăsar! Serios acum...

— Mă lași să-mi continui ora?

— Pe cuvântul meu de onoare că exagerați.

— Ia conjugă tu verbul „a emoționa”, dacă ții neapărat să-mi treacă.

Am rugat-o pe Khoumba să citească fragmentul, dar mi-a spus că nu are chef.

— Ai, n-ai chef, trebuie să citești.

— Doar n-o să mă puneți cu forța.

Ceilalți îmi erau martori.

— Cum se cheamă ce-a făcut Khoumba?

— Obrăznicie.

— Bravo, Kevin. E adevărat că avem de-a face cu un adevărat specialist.

Khoumba începu să înghită silabele, așa cum făcea de fiecare dată când contesta ceva, cu un rânet în colțul gurii, zgândărită de vecinele de bancă. Pentru că în clipa aceea nu-mi trecea nimic altceva prin minte, i-am cerut să rămână în clasă după ce se sună.

— Frida, erai pe punctul de a ne explica ce înseamnă „pervers”.

Bluzonul ei ne mărturisea / Iove Ungaro.

— Dar nu sunt sigură că era bine.

— Te ascult.

3

françois bégaudeau

— E unul cu idei ciudate, da nu sunt sigură.

— Adică, dacă vreau să mănânc turnul Eiffel, sunt un pervers?

— Nu, nu idei de-astea, habar n-am să zic de care.

Soneria i-a zburătăcit pe toți care-ncotro. Cu coada ochiului o urmăream pe Khoumba care a pășit apăsând spre catedră, cu gândul să-mi dea carnetul de note. Avea o vestă de vinilin pe care era scris Nike

Atlantic și ținea gura atât de strânsă, de parcă s-ar fi temut să nu-i fie descoperit vreun microfilm pitit printre dinți. I-am dat o muștrare și un bilet adresat părinților, iar ca temă de pedeapsă, o compunere de o sută de rânduri, în care să prezinte cum învață o adolescentă să-i respecte pe ceilalți. Biletul trebuia semnat pentru poimăine. Până să-i dau carnetul înapoi, deja mi se urcase sângele la cap.

— O s-o ții așa tot anul?

— Ce-o să țin tot anul?

— Cere-ți iertare!

— Ca ce chestie? N-am făcut nimic.

— Cere-ți iertare! Altfel, nu mai pleci de-aici!

Ezita dacă să se țină tare sau să se realăture prietenelor care își strecurau capul, pe rând, prin crăpătura ușii.

— Asta e! N-am de ce să mă scuz, că n-am făcut nimic.

În clasă

Vrând să mă scoată din sărite, s-a prefăcut că-mi ia carnetul pe care-l țineam suspendat în aer ca s-o enervez.

— Nu ți-a mers. Trebuie să-mi smulgi brațul cu totul și să ieși în același timp.

A înțepenit la loc.

— Ce s-a întâmplat în vara asta? Ai auzit chestii neplăcute despre mine?

— De ce mă-ntrebați?

— Uite-așa! Păi, anul trecut eram prieteni buni, îți plăcea de mine, dar acum îmi faci viața un chin, și-atunci mi-am zis că vara asta ți-o fi spus cineva chestii nasoale despre mine.

— Mă așteaptă mama.

— Așteaptă să-ți ceri iertare.

— Scuze!

— Scuze și mai cum?

— Scuze, și-atâta.

— Scuze și mai cum?

— Nu-i de-ajuns?

— Repetă după mine: domnule, îmi cer scuze că am fost obraznică față de dumneavoastră.

— Dar nu am fost deloc obraznică.

— Aștept: Domnule, îmi cer scuze că am fost obraznică față de dumneavoastră.

— Domnule, îmi cer scuze că am fost obraznică față de dumneavoastră.

I

françois bégaudeau

Repetase ca papagalul, cu o evidentă lipsă de convingere. I-am întins totuși carnetul pe care l-a smucit pe dată înainte de a se repezi spre ușă. Când s-a făcut nevăzută pe culoar, am auzit-o strigând:

— Nici măcar nu cred în ce-am zis.

Am sărit ca ars, dar prea târziu. Silueta ei micuță de zvârlugă era deja cu un etaj mai jos. Am renunțat, nu mai puteam decât să o ameninț, urlând. În drum spre catedră, am dat cu șutul unui scaun, care s-a răsturnat cu picioarele în sus.

1. Care sunt valorile școlii și cum le-ar putea recunoaște societatea? 2. Care este rolul școlii în prezent și pe viitor? 3. Spre ce tip

de egalitate trebuie să tindă școala? 4. Trebuie să organizăm în alt mod procesul educativ pentru vârsta tinereții și pentru adulți și să implicăm mai mult piața muncii? 5. Ce set de cunoștințe, de competențe și de reguli de conduită trebuie să stăpânească elevii la sfârșitul fiecărei etape de școlarizare obligatorie? 6. Cum poate școala să se adapteze la diversitatea elevilor? 7. Cum s-ar putea ameliora pregătirea și recunoașterea profesională?

8. La ce fel de motivare am putea recurge pentru ca elevii să muncească mai eficient? 9. Care sunt funcțiile evaluării și modalitățile de notare și de examinare?

10. Cum se poate organiza și îmbunătăți orientarea școlară? 11. Cum se poate organiza pregătirea pentru admiterea în învățământul superior? 12. Cum pot în clasă

3

favoriza părinții și ceilalți parteneri locali reușita școlară a elevilor? 13. Cum ne ocupăm de elevii aflați în situații speciale? 14. Cum îi școlarizăm pe elevii cu dizabilități sau cu boli grave? 15. Cum putem lupta eficient împotriva violenței și a impoliteții? 16. Ce relații se pot stabili între membrii comunității educative, în special între părinți și profesori, între profesori și elevi? 17. Cum se poate ameliora calitatea vieții școlare? 18. Cum se repartizează rolurile și responsabilitățile Statului și ale comunității locale față de școală? 19. Trebuie asigurată o mai mare autonomie a instituțiilor școlare, dublată de o evaluare a acestora? 20. Cum poate școala să utilizeze în cel mai înalt grad mijloacele de care dispune? 21. Trebuie să redefinim rolul cadrelor didactice? 22. Cum să formăm, să recrutăm, să evaluăm și să organizăm cariera corpului profesoral?

Sub o hartă din care îți sărea în ochi culoarea roșie a URSS-ului, Mohammed și Kevin se certau pe locul de lângă Fouad. Într-un târziu, cel dintâi l-a izgonit pe Bamoussa care a protestat că stă mereu acolo la ora de franceză.

— Mohammed, caută un argument mai bun, dacă vrei să-i iei locul!

— Să se care!

— Acesta nu-i un argument.

3

françois bégaudeau

— Dacă Bamoussa rămâne aici, o să fie mare poluară în clasă și

se duce naiba pătura de ozon.

— E cu totul altceva. Dar nu înțeleg care-i treaba cu poluarea.

— Ne împrute cu sconșii lui de bascheți fumați rău de tot.

— Păi, ce s-a-ntâmplat cu ei, Bamoussa? Au ars?

— El s-a ars.

Deși se așezase, Souleymane avea încă gluga pe cap.

— Souleymane, gluga, te rog.

Dintr-o singură mișcare a capului, își azvârli cozorocul pe spate, scoțând la iveală scăfârlia lui rasă complet. Fortunée purta ochelari și nu vedea de el.

Khoumba era îmbrăcată cu un pulover pe care stăteau înșirate trei inimioare. Scotocea prin ghiozdan fără să dea semne că o să găsească ce-mi datora. M-am aplecat peste banca ei.

— Dă-mi carnetul!

— De ce?

— Știi tu prea bine de ce.

La tema de pedeapsă am înlocuit cele o sută de rânduri cu o sută cincizeci.

— Data viitoare, să gândești de două ori înainte de a spune ceva. Acum îți mai dau o șansă, ai două săptămâni să rezolvi tema.

— De parc-o s-o și fac...

M-am întors pe călcâie, ca să nu o insult. Îmi sărise deja muștarul. Când am revenit la catedră, am auzit-o în clasă

3

mormăind ceva care a stârnit râsul colegii ei de bancă.

M-a scos din pepeni. Dounia la tribord.

— Domnule, au zis la televizor că o să fie o dezbatere despre școală.

— Scoate-ți caietul mai întâi de toate!

Amar la babord.

— Ne dați temă de vacanță?

— Ți-ar plăcea?

— Da.

— Bine, atunci nu-ți dau.

Line a încetat cu suflatul în ceai ca să-mi dea foarfecă.

— Vai de capul meu, tu nu te oprești niciodată din treabă.

Nici n-a așteptat să-i răspund, că a și abordat-o pe Géraldine, care-și arunca distrată privirea peste un document oficial prins cu

bolduri pe un panou de plută.

— Hai, nu-ți mai face atâtea griji, drăguța mea.

— Da, nu-mi fac nicio grijă, dragă, din contră, sunt fericită, am terminat pe seara asta.

— Tu n-ai ore vineri, nu?

Trecând ca o săgeată pe lângă mine, Luc mi-a împrăștiat toate exercițiile decupate și a exclamat;

— Mă scot din sărite favoritismele astea!

Line s-a oprit din sorbit ceaiul.

64

françois bégaudeau

— Ei, hai, nu te mai văicări atâta, n-ai program decât dimineață în ziua de vineri. Iartă-mă, da' eu plec de-aici abia la cinci.

— Păi, da, da' am patru ore.

— Orele de dimineață nici nu se pun.

— Patru, una după alta, ce zici de asta?

Cu capsă pusă, Gilles învârtea între degete o țigară, suferind că nu există în școală loc de fumat.

— Depinde de ce clasă ai. Dacă-i a șaptea, e tare nasol.

Leopold și-a arătat dezaprobarea legănându-și cei trei cercei din ureche.

— Ce să mai zic de a VI-a A. Am mai dat ieri două muștrări. Nici nu merită să vii la școală vineri pentru ei, dimineața, seara, ce-o fi...

Rachel a blocat copiatorul.

— De ce nu scoate porcăria asta față-verso?

Gilles tot mai avea chef de vorbă.

— Aia de-a șaptea sunt boală curată.

— Oricum ai o față tare obosită.

— Mda, da' nu-mi dau seama de ce.

— O să ai timp de odihnă berechet.

— Cine știe? Mă cam stresează vacanțele.

Douăzeci și opt

Coborând din metrou, m-am oprit pe la berărie.

Un bărbat între două vârste pufăia dintr-o țigară, răsfoind un ziar. Într-o fotografie, un rugbist în alb înălța brațele în semn de victorie. Un chelner în livrea puse o ceașcă de cafea pe tejgheaua de aramă.

— Sunt tari englezii ăștia!

— Doar ei au inventat jocul, cum să nu fie?

Afară, prin lumina încă slabă a dimineții, i-am zărit pe măcelarii chinezi descărcând un camion frigorific. În colț, Serge, consilierul educativ, și Ali, paznicul școlii, constatau sabotarea soneriei.

— Trebuie reparată, ce pot să zic. Ia uite pe cine vedem noi! Salutare! Ce mai faci?

— De la foarte bine-n sus.

A trebuit să împing poarta masivă din lemn. O

femeie de serviciu se trudea cu un mop pe dalele curții interioare, în timp ce alta aduna frunzele căzute lângă

66

françois bégaudeau un zid, cu o mătură de paie. După ușa albastră, negru de supărare și cu mâna bandajată, Gilles fotocopiază o pagină dintr-un manual. A ridicat vocea ca să acopere zgomotul mașinăriei.

— Mă scoate din minți să vin iar la școală.

— Ce-ai pățit la mână?

— Meșteream prin casă și poc! un ciocan.

Ușa fu dată de perete și în prag își făcu apariția

Leopold de pe tricoul căruia un vampir prorocea în engleză venirea apocalipsei.

— Salutare. Aoleu, ce-ai pățit la mână?

— Meșteream prin casă și poc! c-un ciocan. Și dac-ar fi numai atâta...

Valerie își citea mailurile.

— Ce probleme mai ai?

— Pe tine nu te enervează c-a început iar școala?

Pe mine mă scoate din sărite.

Dico se codea să urce scările în rând cu ceilalți.

— Domnule, tot nu se poate să schimbăm clasa asta?

— Ce-ai zice să-ți schimbi tu clasa?

— Da elevii pot să-și schimbe dirigintele?

— Hai, grăbește pasul!

O mare parte din gașcă aștepta în fața laboratorului de fizică. Frida povestea o întâmplare, electrizând ca un magnet un grup de fete care-i sorbeau fiecare cuvântel.

În clasă

67

— Și i-am trântit-o cât colo că eu nu sunt târfa lui.

Și el mi-a întors-o...

— Hai, la clasă cu voi!

Dormisem tare prost. Mohammed l-a îmbrâncit pe Kevin care se izbi de prima bancă de la intrare, exagerându-și dezechilibrul.

— Ați văzut cum m-a împins?

— Puțin îmi pasă.

Dianka m-a prins din urmă lângă catedră.

— Domnule, cartea aia, n-am găsit-o.

— Ce carte?

— Aia cu șoareci pe care ne-ați zis s-o cumpărăm.

— Toată lumea a găsit-o, tu de ce nu?

Souleymane intrase în clasă cu gluga pe cap. L-am așteptat să se așeze.

— Souleymane, gluga, te rog!

Dintr-o simplă mișcare a capului, o dădu pe spate.

— Și șapca!

A scos-o trecându-și mâna prin față, de parcă ar fi purtat o cagulă. Dounia se admira în luciul metalic al capacului unei truse. Dianka nici nu se mișcase de lângă catedră.

— Deci nu-i așa grav dacă n-am cartea?

— Nu, nu, dar o să te rog să te muți mai spre geam.

S-a întors bucuroasă că nu are nimic de cumpărat, gata s-o dărâme pe Fortunee care nu mai purta ochelari și-mi întindea tema de pedeapsă a Khoumbei. Am oprit-o cu dosul palmei.

68

françois bégaudeau

— Spune-i să vină ea să mi-o aducă.

Anunțată de colega ei, Khoumba s-a ridicat din spatele clasei și a pus foaia pe catedră, fără să scoată vreun cuvânt.

Un adolescent învață încetul cu încetul să-și respecte profesorii din cauza amenințărilor astea sau de teamă să nu aibă necazuri. Astea-s doar câteva exemple. Eu vă respect acum, dar respectul trebuie să fie reciproc. De pildă, dacă eu nu vă spun că sunteți isteric, dumneavoastră de ce îmi ziceți așa? Eu întotdeauna v-am respectat și nu înțeleg de ce mă puneți să scriu chestia asta. În orice caz știu că aveți ceva cu mine dar nu-mi dau seama cu ce-am greșit. Eu nu vin la școală să-mi facă profesorul faze nasoale din nu știu ce motiv. Eu v-am

luat vreodată agenda? NU! Eu sunt eleva și dumneavoastră profesorul. Deci nu înțeleg de ce îmi faceți faze de astea. Dumneavoastră trebuie să ne îmbogățiți cunoștințele de franceză. Am luat hotărârea să stau în spatele clasei la toate orele c-așa nu o să mai apară conflicte „din te miri ce” decât dacă

„O căutați”. Recunosc, UNEORI sunt obraznică, dar numai dacă mi se dă motiv. Bun, acum revin la subiect. Când zic „din cauza amenințărilor astea” mă refer că mi-ați scris în caiet „voi fi nevoit să iau măsuri drastice” și asta-i o amenințare (părerea mea!). Și atunci când zic „de teamă să nu aibă necazuri” mă refer că această persoană se teme să meargă sau să fie trimisă în biroul directorului. În fine, mă angajez să vă respect în clasă 69

dacă e RECIPROC. Să știți că nici nu o să mă uit la dumneavoastră ca să nu ziceți că mă uit obraznic. Și normal că la ora de franceză trebuie să vorbim despre franceză, nu de bunica sau de surori. De aia de acum înainte nu o să mai vorbesc cu dumneavoastră.

Le-am explicat sensul cuvântului „victimizare” și

Mohammed a zis că arabii se plâng, deși sunt la fel de rasiști ca și alții, dar că cei mai răi dintre toți sunt martinicanii care se cred mai francezi decât arabii.

Faiza a adăugat că martinicanii se cred mai francezi și decât cei din Mali, dar nu contează, iar eu le-am spus că nu e bine să generalizeze. La auzul soneriei.

Chen s-a ridicat ca un stol de vrăbii ca să coboare în picaj lângă catedră, fără să se uite la buzele mele pe care le-am descoperit murdare de cerneală o oră mai târziu.

— Domnule, problema este natura umană. Omul va vrea întotdeauna să distrugă ce-i diferit de el. Asta-i tot, e o fatalitate.

Vorbea de parcă ar fi dublat vocea frumoasă a unui actor adolescent și zâmbea încurcat de îndrăzneala propriei afirmații.

— Ar trebui un dușman comun și toată lumea ar trăi în pace. E de-ajuns să-l desemnăm și gata.

Flakim îl trăgea spre ieșire de baierile rucsacului, ca pe un nebun băgat cu forța în azil.

70

françois bégaudeau

— În plus, asta ar rezolva și problema suprapopulării, că-i o problemă, sunt prea mulți oameni.

— În cazul acesta, Chen, ar trebui să-i desemnăm ca dușmani pe cei mai numeroși. Ia gândește-te, ce-ai învățat la geografie? Cine sunt cei mai numeroși?

Tras de Hakim, Chen se îndepărtă mergând cu spatele.

— Da, bine, chinezii.

— Domnule, o să ne dați dictări?

— Ce legătură are asta cu tehnica argumentării.

Tarek?

Nu avea nicio legătură, așa că am reluat ideea.

— Deci, ce este un exemplu?

Toți știau, dar presimțeau că nu vor putea explica. Am scris pe tablă o frază plină de informații precise, ca să le dau un exemplu de exemplu. Într-o seară de iarnă, la ora cinci și jumătate, un muncitor de vreo cincizeci de ani a întâlnit o pe strada Faubourg-Saint-Antoine pe soția unui chirurg, numită Jacqueline.

Fraza mea încerca să ilustreze o teză, și anume, probabilitatea întâlnirilor întâmplătoare, mai ridicată în orașe decât la țară. Au început să copieze de pe tablă, fără să priceapă.

— Pentru a demonstra o teză, mergem de la particular la general.

Aplecată peste foaie, Alyssa se arcui ca un semn de întrebare.

În clasă 71

— De ce îi numim uneori pe oameni particulari?

— Ah! Când asta?

— Păi, nu știu, la televizor zic ăștia, cică se duc la particulari.

— Aaa, nu are nicio legătură cu ce facem noi. Ne îndepărtăm de subiect.

Întrebarea sa mai supraviețuia încă în clănțănala dinților care molfăiau vârful unui creion. Începând să copieze, Djibril și-a ridicat ochii de pe foaie. Pe tricoul alb strălucea în verde Ghetto Star.

— Ce nume avea femeia în fraza asta?

— Jacqueline.

— E cam aiurea. Pot să-l schimb?

— Scrie ce vrei.

S-a pus din nou pe copiat.

— Ce nume ai de gând să-i pui?

— Jean.

— Pentru o femeie nu prea merge.

I se încreți fruntea.

— Jane, merge?

— Da, acesta da.

Într-o seară de iarnă, la ora cinci și jumătate, un muncitor de vreo cincizeci de ani a întâlnit-o pe strada Faubourg-Saint-Antoine pe soția unui chirurg, numită Jane.

— S-a sunat?

72

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Elise a pus întrebarea, deși știa foarte bine răspunsul. Îl știa și Irène, pentru că avea oră liberă după.

— Nu mă interesează, am fereastră.

Așezate sub nimfele pictate în albastru, Jacqueline și Géraldine păreau să se înțeleagă de minune.

— Țștia de la a VI-a A nu s-au potolit deloc. Ieri am scris două fișe de observație și pe unul l-am dat afară.

— Nu-i calmează pe ei zece zile de vacanță!

— Mai degrabă zece consilii de disciplină.

— Și ramadanul e taman cireășă de pe tort.

Luc îmi lăsase în dulap două fișe de observație.

În atenția dirigintei: relatarea faptelor de indisciplină. Pe terenul de sport, Dianka a fost obraznică de două ori la rând. A plesăit în timp ce profesorul alerga cu elevii și s-a făcut că plouă când i s-a cerut să se scuze (a plesăi: a scoate un zgomot din colțul gurii însemnând: du-te și te plimbă). Solicit următoarea pedeapsă: să stea două ore miercuri, în afara programului, de la 8.35 la 10.35, să copieze de câteva ori regulamentul elevilor.

Tocmai terminam de citit, când își făcu apariția autorul. Nu prea dormisem.

— Ești sigur că atunci când plesăie înseamnă du-te și te plimbă?

— Da' tu ce crezi? Că mă întreba de sănătate?

— Bine.

Se îndepărtă.

— Nu suport sunetul ăsta.

În clasă

73

— Tssst.

- Oprește-te, mă calcă pe nervi.
- Tssst.
- Vrei și tu două ore de stat în școală?
- Cum mai stai cu sănătatea?

Souleymane a intrat în clasă cu gluga pe cap, am așteptat să se așeze ca să-i fac observație.

- Souleymane, gluga, te rog!

Și-a mișcat capul brusc și și-a lăsat în jos gluga trecându-și mâna prin față ca și cum ar fi purtat o cagulă.

M-am uitat pe fereastră fără să văd copacii, apoi mi-am întors iar ochii spre el.

— Hai să facem o înțelegere, Souleymane: pentru luni, scrie o compunere de douăzeci de rânduri în care să mă convingi de ce e foarte important pentru tine să porți chestia aia pe cap. Dacă mă convingi, te las în pace până la sfârșitul anului. Rămâne așa?

A surâs, clătinându-și chelia. Agitând în aer raportul lui Luc, i-am făcut un semn Diankăi, care trecea prin dreptul catedrei.

- Vezi ce-i asta?
- Da, văd.
- De ce mi-a trimis-o domnul Martin?
- De-aia.
- Cum de-aia?
- Pentru că dumneavoastră sunteți dirigintele.

74

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Da, sunt dirigintele și am cerut tuturor profesorilor clasei să-mi semnaleze orice incident legat de tine.

- De ce?
 - De-aia.
- A plescăit.

— Ești tare caraghioasă, când scoți sunetul acesta, tocmai asta ți se reproșează.

- Da' nu l-am scos la sport.
- Să înțeleg că domnul Martin e un mincinos.
- Nu știu, da sigur nu am făcut așa la sport.
- Ei, bine, te cred că nu l-ai făcut la ora de sport, și știi de ce?

Pentru că-l faci tot timpul și oriunde.

Chiar dacă asta enervează pe toată lumea. E adevărat sau nu că-l

scoți mereu?

Și-a plecat capul și i s-a înmuiat vocea.

— Nu mereu.

— Ba da, mereu, mereu. Mergi în bancă!

S-a așezat la locul ei. Tssst.

Comitetul de părinți stătea în dreapta, profesorii în stânga, iar în mijloc alți reprezentanți ai personalului școlii printre care Sandra și Soumaya care-și puseseră în față câte o cutie de coca cola. Habar n-aveam că făceau parte din consiliul de administrație.

Când Marie a deschis ședința aducând în discuție articolul din regulament referitor la însemnele politice și religioase, Sandra a ridicat mâna și a întrebat în clasă

75

ce înseamnă mai exact „prozelitism”. Din patru-cinci guri încremenite în solemnitate au țâșnit patru-cinci definiții, în care apăreau cuvintele toleranță, respect, valori comune, patriotism. Auzindu-le corul pe atâtea voci, directorul a propus ca votul să aibă loc la sfârșitul ședinței și să se treacă la al doilea punct de pe ordinea de zi.

— Aș vrea să discutăm despre proiectul de schimbare a orarului pentru anul următor. Am putea, de exemplu, să începem cursurile la opt și un sfert, nu la opt și douăzeci și cinci ca acum. Astfel, timpul de studiu pe zi se va prelungi, iar planificarea serviciului pe școală va fi mai lesne de făcut.

Mama unui elev, care tocise dinainte dosarul, interveni:

— Problema e că mulți dintre elevi își lasă frații mai mici la școala primară din strada Debussy și acolo orele încep tot la opt și un sfert. Deci vor fi nevoiți să plece mai devreme și părinții se tem să-și lase copiii de unii singuri, fie și pentru două, trei minute.

Sandra și-a scos din rucsacul American Dream o altă cutie de cola pe care a pus-o pe masă ca să o deschidă încet. A scos un fâs, dar directorul, absorbit de discuție, n-a băgat de seamă.

— Felul în care ajung copiii la școală ține de responsabilitatea noastră? Asta-i întrebarea. Și în general, trebuie să susținem familiile care le încredințează copiilor mai mari această sarcină? E complicat.

76

françois bégaudeau

În rândurile părinților s-au auzit câteva comentarii prietenoase.

— Unii părinți nu-și duc fiii la școală, pentru că pleacă la muncă

dis-de-dimineată. Poate că rolul nostru nu este să le ținem locul, d 3.1 „3, 1” fi o greșeală să nu o facem știind că altfel nu se poate.

Dintr-odată, cele două fete pufniră în râs, lăsând la început să se creadă că râsul lor puncta replica precedentă, dar nu acesta era, de fapt, motivul. Toți au așteptat să se oprească și apoi, ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic, s-a reluat dezbaterea. Dar râsul s-a întetit, a devenit din ce în ce mai zgomotos. Gata să se sufoce, fetele își lipiseră burta de masă și se scuza întruna ținându-și răsuflarea. Pentru a compensa imposibilitatea pedepsei în acest context democratic, cei din jurul mesei au început să vorbească între ei.

Era clar că fetele se prefăceau doar ca să pretindă că nu se mai pot opri. După trei minute jenante, s-au repezit spre ieșire, apăsându-și burta ca și cum ar fi fost pe punctul să vomite. Marie încercă să abată atenția auditoriului asupra compromisului pe care se chinuia să-l născocoască.

— Nu putem cere ca școala primară să înceapă orele la opt și zece?

Unii părinți făcură niște fețe întrebătoare.

— În ritmul ăsta, toată lumea va ajunge să înceapă la cinci.

Pe chipul directorului apăru o strălucire poznașă.

În clasă

— Da, cel mai bine ar fi să începem la orele șaptesprezece. Așa n-ar mai fi nicio problemă.

În timp ce aliniam paharele pe masa acoperită cu hârtie, fetele își făcură din nou apariția. Au aruncat cutiile goale în coșul de plastic și s-au proțăpit lângă bufet, deopotrivă de obraznice și de sfioase. Directorul a apucat una dintre sticlele de șampanie și a îndreptat-o spre vaza care ținuse loc de urnă de vot și trona acum în golul din forma de U a mesei.

— Pe cât punem pariu c-o nimeresc?

L-am privit toți cum împingea cu degetul mare dopul sticlei care țâșni cu zgomotul de rigoare și apoi se prăbuși la piciorul scaunului care susținea vaza.

— Am fost pe-aproape.

Unii dintre noi i-au făcut niște complimente evident lingușitoare ridicând paharele. S-au format la întâmplare câteva bisericuțe. Luc le-a întrebat pe fete cine era iubitul Hindei. Sandra și-a luat un pumn de alune și o voce de vârsta a treia ca să parodieze limbajul academic.

— Ne aflăm în imposibilitatea de a vă dezvălui acest lucru, domnule.

— Ia stați, e ramadanul, sunteți sigure că aveți voie să mâncați?

— Păi, da, că-i noapte afară.

În timp ce stăteam la taclale cu Luc, Sandra i-a dat un ghionț Soumayei, care i-a șoptit ceva la ureche și apoi au plecat amândouă râzând pe înfundate. Am

78

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

făcut-o pe indiferentul, dar cu coada ochiului le-am văzut că mă imitau ciupindu-și cu degetele buza de jos.

Formulam întrebări rostind rar cuvintele, iar ei își așterneau răspunsurile pe loc.

— De ce apare cuvântul „șoareci” în titlu? De ce apare cuvântul – „șoareci”-întitlu?

Mezut nu citise cartea. Își dădea osteneala să noteze cerințele și lăsa un spațiu alb, doar – doar se va cuibări acolo vreun răspuns ca un pui de barză. Îi rugasem să nu tragă cu ochiul la colegul de bancă și să fie liniște deplină, pentru că verificarea lecturii nu admite nici cea mai mică șoaptă.

— Verificarea lecturii înseamnă gura închisă. Ca la dictări.

Tarek ridică un deget ca în povestea cu Pavlov.

— Da, Tarek, vom face și dictări. Vreo cincizeci.

Dar acum avem verificarea lecturii și facem liniște.

Toți se conformaseră, cu excepția lui Fangjie care copia de la Ming sau îl întreba sensul cuvintelor din enunț, răsucindu-și buzele într-o parte. Ming își răsuca și el gura în cealaltă direcție, nemaștiind dacă să-i răspundă lui sau să fie atent la mine.

— Întrebarea numărul 9. De ce rândașul negru nu doarme cu ceilalți? De ce rândașul-negru-nu-doarme-cu-ceilalți?

Ming și-a încruntat sprâncenele ca un orb concentrat să identifice un sunet. Am recitat în gând enunțul

ÎN CLASĂ

79

și am înțeles că se poticnea la „rândaș”. Sub pretextul că este un cuvânt foarte rar, l-am scris pe tablă.

Iubărețul a scos un strigăt de revoltă.

— Bravo, frate, când v-am întrebat eu un cuvânt, de ce n-ați vrut

să-l scrieți și-acum se poate?

Eram prins cu mâța-n sac.

— Pentru că acesta e un cuvânt dificil.

— Păi, eu știu să-l scriu.

Stăteam cu ochii în foaia mea.

— Presupun că știi și ce înseamnă.

— Bineînțeles că știu, scutură el din umeri.

— Explică-l!

— E ăla care muncește în grajd.

Ming a auzit răspunsul și l-a notat repede, suflându-i-l și lui Fangjie.

Vorbeam de zor în fața unei clase cu elevi liniștiți, dar cu gândurile total aiurea, Gibran și Arthur făceau o analiză comparativă a calculatoarelor și pufneau din te miri ce, Michael mă aproba din cap gândindu-se în cu totul altă parte, iar zidurile se clătinau gata să se năruie peste noi, îngropându-ne. În timpul acesta, Sandra izbucni într-un hohot nerușinat de-a dreptul. Am somat-o să se potolească, dar a făcut un semn de neputință, stricându-se de râs. Mi-am pus mâinile în solduri.

— Să nu cumva să începeți povestea de alaltăieri!

A încremenit în încordare, iar eu am adăugat: Nu

80

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

am avut ocazia să vă spun până acum, dar să știți că mi-a fost rușine cu voi. Nu se poate să te tăvălești de râs în plin consiliu de administrație. Toată lumea era enervată la culme de hăhăielile voastre de neoprit.

— Și, ce-i cu asta? Am ieșit pân' la urmă.

— După zece minute abia. A fost prea mult.

— Hai, serios că n-am deranjat pe nimeni.

— Ba da, oamenii erau foarte deranjați că nu știau cum să spună cu frumosul să vă opriți.

De la un capăt la altul al clasei, curioșii se întrebau din priviri despre ce era vorba. Soumaya începuse să facă mutre. Mi-am vărsat tot oful.

— Îmi pare rău, dar pentru mine să râzi așa în public e o atitudine de parașută.

Au explodat în cor.

— Bravo, acum suntem și parașute...
— Nu se face să ziceți asta, dom' profesor.
— N-am zis că sunteți parașute, ci că în situația aceea ați avut o astfel de atitudine.

— Bine, da' nu-i cazul să ne luați așa.
— Nu se spune „să ne luați”, ci „să ne insultați”.
— Nu-i cazul să ne insultați drept parașute.
— Ori spui „insultați” pur și simplu, ori „să ne luați drept ceva”.
Ți-a ieșit o struțocămilă. V-am insultat sau v-am luat drept parașute, niciodată amândouă.

— De ce ne insultați drept parașute? Nu-i drept!
— Bine, gata, OK, de acord, hai să punem capăt discuției.

În clasă

81

Ine intră în cancelarie surâzând. Cu chef de vorbă, îl salută pe singurul coleg pe care-l întâlnește.

Ținea morțiș să spună cât de frumoase i-au fost orele de dimineață. Se apucă să cotrobăiască prin dulap fără să caute nimic și apoi se așează nu departe de mine.

Am început să mânuiesc foarfecele mai cu zel.

— Vai de mine, dar ce studios suntem!

Dacă ar fi existat un răspuns, ea nu l-ar fi auzit.

— Nu vrei o portocală?

— Din Spania?

— De la nepotul meu.

A scos două din geantă, a luat-o pe cea mai mică și a început să o descojească căutând o fisură în zidul ce mă înconjura.

— Cei din a opta B au fost supercuminți în dimineața asta.

— Aaa, da?

— Am auzit chiar și puțină spaniolă.

— În sfârșit...

— Alaltăieri, consilierul educativ a venit în inspecție douăzeci și cinci de minute. Am explicat cuvintele neînțelese. Azi mi-am schimbat un pic metoda și i-am întrebat la sfârșit dacă le-a plăcut mai mult așa. Mi-au zis că da. Și-am înțeles: gata cu disecarea textelor. Abia aștept să mai vină vreun inspector.

Și-a deschis dulapul și a scos niște pagini pe care le-a citit pe diagonală.

— Fir-ar să fie!

2

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Cu limba între dinți, am înconjurat cu lipici spatele unei foi cu exerciții de gramatică. Ea a mai făcut o încercare.

— Ce tâmpenie!

Și încă o dată.

— Mamă, ce tâmpenie!

M-au lăsat nervii.

— Ce-i așa o tâmpenie?

S-a așezat frumușel lângă mine.

— Le-am cerut să prezinte biografia unei personalități celebre și într-o temă dau de Calderón. Am sperat eu, da de unde? Nu era Calderón Calderón, era vorba despre un nu știu cine, pasămite un sportiv.

— Da, fotbalist.

— Mi-am făcut speranțe degeaba...

Și-a închis dulapul.

— Ce tâmpenie!

Christian, consilierul educativ, se străduia din răspuțeri să-i înghesuie în spate pe cei din a VIII-a C

care așteptau la picioarele scărilor să se împrăstie gazul lacrimogen. În timp ce făcea manevre, mi-a cerut să mă apropiu.

— Trebuie să vorbim. Dacă poți, treci pe la mine la prânz. Sunt niște fete de-a opta care s-au plâns de tine.

Felul jovial în care mi-a vorbit mi-a sporit iritarea.

— Care fete? Ce vor de la mine?

— Aaa, nimic, știi cum e, cică le-ai făcut parașute.

ÎN CLASĂ

83

— Cine a zis asta? Aaa, Sandra și Soumaya, ele erau...

— Nu știu sigur. Mai sunt și unele din a VIII-a A.

Tonul lui era din ce în ce mai împăciuitor, dar eu fierbeam din ce în ce mai tare.

— Cum din a VIII-a A? Povestea asta n-are nicio legătură cu ele.

— Habar n-am, știi și tu cum e, ele zic ce le trece prin cap.

— Hai că nu mori dacă-mi spui care-s alea din a VIII-a

A. Ce-au? S-au scrântit la cap?

Când li s-a dat cale liberă, elevii s-au urnit din loc, făcând mare tăărăboi. Christian a plecat în treburile lui, mândru ca un adevărat șerif.

— Scuză-mă.

Fâțâindu-se pe margine, Sandra agita tot grupul.

Am înșfăcat-o de haină.

— Ia, vino puțin!

Privirea trebuie să-mi fi fost foarte poruncitoare, căci s-a supus fără niciun protest.

— Am auzit că te-ai dus să te plângi de mine la consilierul educativ, bravo, mulțumesc frumos.

A bâlbâit vinovată.

— Da, și?

— Nu puteai să vii să vorbești cu mine mai întâi?

— M-am dus pentru că ne-ați insultat drept parașute.

A

— În primul rând, nu v-am insultat drept parașute cum spui tu, și-apoi cel mai simplu era să vii mai întâi la mine să-ți dau explicații.

84

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Ce să spun! Profii se duc imediat cu pâra la consilierul educativ, noi de ce să nu ne ducem când faceți faze de-astea nasoale?

— Asta s-o crezi tu! E un raționament complet greșit. Închipuie-ți că nu merge în ambele sensuri!

Ridicasem tonul rău de tot. În jurul nostru se adunase o mulțime de gură-cască, printre care și Soumaya care-o lăsa pe Sandra să-mi țină piept de una singură.

— E normal să facem și noi așa, dacă nu ne convine. Altfel ar fi prea simplu.

— Și la ce te-așteptai?

— Ce?

— Ce-așteptai să se întâmple ducându-te la consilierul educativ? Să mă pedepsească?

— Nu, nu știu...

— Hai, spune-mi, ce-așteptai?

— Nimic. Voiam să-i zic, atâta tot.

— Așteptai să mă pedepsească, nu-i așa?

— Să știți că la început voiam să vă spunem părinților, așa că nu vă mai plângeți.

— Și de ce n-ați făcut-o? Trebuia să le spuneți. Să vină părinții. Abia aștept.

— Aoleu, dacă află tata că m-ați insultat drept parașută, vă omoară. Mă jur pe viața copiilor mei când o să-i am!

Îmi simțeam gura cleioasă de oboseală, dar nu m-am putut stăpâni.

ÎN CLASĂ

85

— În primul rând, bagă odată la cap că nu e corect

„Am fost insultate drept parașute”. Se spune „am fost insultate când ne-ați numit parașute”. Sau se mai poate zice „am fost luate drept parașute”. Dar „a insulta drept” e complet greșit. Dacă vrei să te iei de mine, mai învață puțină franceză! În al doilea rând, nu v-am numit parașute, am zis că ați avut o atitudine de parașute, e cu totul altceva, ești în stare să pricepi sau nu?

— Oricum, toată școala a aflat.

— Ce-a aflat?

— Că ne-ați insultat drept parașute.

I-am strigat printre dinți:

— Înțelege odată! Nu v-am numit parașute, ci am zis că la un moment dat ați avut o atitudine de parașute. Dacă nu pricepi diferența, nu ești bună de nimic, săraca de tine!

— Știți ce-nseamnă parașută?

— Bineînțeles că știu. Și ce-i cu asta?

— Pentru mine, parașuta, scuzați vă rog expresia, e o prostituată.

— Da' nu-i deloc așa!

— Atunci ce-i?

Am mai coborât vocea.

— O parașută este... este... o fată nu prea rea care rânjește ca proasta. La consiliu ați avut un moment în care v-ați purtat ca niște parașute, atunci când vă tăvăleai de-atâta râs.

Îi (S

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Eu înțeleg cu totul altceva. O parașută e o prostituată.

Și-a luat drept martor cercul de fete care mă privea tâmp de vreo cinci minute.

— Fetelor, parașuta e o prostituată, nu?

Au aprobat-o toate. M-am răsucit pe călcâie și am urcat scările. Mă usturau ochii de oboseală.

Souleymane își ascundea șapca sub o glugă trasă peste ochi. Chiulise la ora trecută și acum se saluta cu Hossein ciocnindu-și pumnii între ei.

— Souleymane, dă-ți chestiile alea jos de pe cap!

Dico tot amâna să-și scoată lucrurile din ghiozdan. Mă privea fix gândindu-se la ceva și, în cele din urmă, îndrăzni:

— Domnule, aş avea o întrebare, dar dacă o pun, mi-e că mă expediați direct la Guantánamo.

— Ei, nu mai spune!

Numai Djibril, colegul său de bancă, urmărea schimbul de replici, împăunându-și pieptul pe care era scris în semicerc Foot Power.

— E fierbinte rău întrebarea, dom' profesor. Jur pe Coran că după asta o să-l trimiteti la director.

— N-am făcut deja asta?

Puterea Fotbalului.

— Nu încă, dar întrebarea lui e tare de tot, dom' profesor.

— Întreabă odată!

ÎN CLASĂ

87

— Păi, o să vă inervați.

— Vorbește corect!

— O să vă enervați.

— O să mă scoți tu pe mine din sărite?

— Pun pariu.

— Oricum nu mai poți da înapoi.

Se fâțâia întruna pe scaun, chicotind rușinat.

— Sunt unii care zic... nu, nu pot, hai s-o lăsăm moartă.

Înțelesesem încă de la început.

— Ce zic?

— Sunt unii care spun că vă plac bărbații.

— Se zvonește că sunt homosexual?

— Păi, cam da.

— Ei, bine, nu sunt.

— Aia care-au zis s-au jurat pe viața lor.

— Păcat, or să moară mulți.

— E doar o legendă?

— Da, îmi pare rău. Dacă eram homosexual, îți spuneam, dar nu sunt.

Frida mă chemă.

— Da, Frida.

— Cum se scrie „duce-m-aș”?

Rotunjindu-i cu mîgală literele pe tablă, „duce-m-aș”.

mi s-a părut o construcție imposibilă.

— De ce vrei să știi?

— Era în exercițiul pe care ni l-ați dat.

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Lydia avea mai puține coșuri ca de obicei, Mohammed râdea de unul singur din nu știi ce motiv. Am încercat să scap din povestea asta agățându-mă de complementul indirect.

— Înainte de a corecta temele, cine-și mai amintește ce este complementul indirect?

Nimeni.

— Nimeni?

Khoumba știa, dar nu voia să răspundă nici în ruptul capului.

— Dico, formulează o propoziție în care să existe un complement indirect în dativ.

— Păi, nu știu.

— Ba da, știi.

— Nu v-am zis că nu știu?

— Bine, fie! În enunțul „mi-am vândut mașina unui homosexual”, „unui homosexual” este complement indirect.

— Pfffff.

Puterea Fotbalului.

— Hai, nu exagerați acum!

Indiferență de senior în fața vasalilor.

— Și cum facem când vrem să-l înlocuim printr-un pronume? Știe cineva?

Nimeni.

— Haideți, totuși...

Khoumba știa, dar nu voia să răspundă cu niciun chip.

ÎN CLASĂ

89

— Putem înlocui un complement indirect în dativ cu formele

neaccentuate de dativ ale pronumelui personal. De exemplu, în propoziția „am trimis o scrisoare bunicilor”, substantivul „bunicilor” poate fi înlocuit cu forma „le”. Le-am trimis o scrisoare.

Hadia nu a ridicat mâna ca să pună întrebarea.

— Și cum ne dăm seama ce formă trebuie să punem?

— Asta urma să te întreb eu pe tine.

Voiam să câștig timp.

— Păi, eu nu știu.

Mi-am reamintit însă repede.

— E foarte simplu. Complementul indirect în dativ răspunde la întrebarea „cui?”, iar formele de dativ ale pronumelui sunt „mie, îmi, mi, ție, îți, și, lui, îi i”. De cele mai multe ori ne bazăm pe intuiție ca să le găsim.

Hadia a continuat cu întrebările, pe același ton.

— Ce-i ai tu?

— Intuiție. Intuiție este atunci când faci ceva în mod natural. Pentru unii oameni „lui, îi i” sunt forme care vin de la sine. Firește, pentru cei cărora le lipsește intuiția există totuși niște reguli.

Un elev a deschis ușa cancelariei fără să bată. Bastien și-a înghițit fursecul pe nemestecate ca să-i poată spune că trebuie să bată mai întâi și să aștepte până i se permite să intre. Copilul a închis ușa la loc, a ciocănit, dar nu i-a răspuns nimeni. Rachel părea veselă

90

FRANCOTS BEGAUDEAU

În pantofii ei roșii cu tocuri groase. Apucând cutia cu zaharină, Sylvie o iscodi de ce a lipsit ziua trecută.

I-a răspuns zâmbind, cu pauze lungi între cuvinte.

— Din motive religioase. A fost ziua de Kippur.

Sylvie scutura în van cutia cu zaharină deasupra ceștii de ceai. La fel ca și ceilalți, Rachel nu dădea atenție bătailor în ușă.

— Copiii îmi sunt foarte mulțumiți. Și în plus, soțul meu e de origine arabă. Anul acesta sărbătoresc ramadanul.

Zâmbetul nu o părăsea, vorbea despre familia ei cu bucurie și o ușoră jenă. Am întrebat-o dacă nu cumva palestinienii sărbătoresc în ziua de Kippur a fiecărui an atacul pe nepregătite asupra Israelului.

Rachel nu a râs.

— E doar o zi de post.

Nici Sylvie nu a gustat gluma.

— Și ai ținut post?

— Da.

— Nu cred că-i ușor.

— Nu, dar e o zi de odihnă totuși.

Marie a scos din piunezele de pe panou paginile cu dezbaterile națională pe probleme de educație.

— Trebuie să facem ceva cu a VI-a A, e o adevărată catastrofă. Am numărat cincizeci și șapte de fișe de observație și treizeci și patru de eliminări date de toți profesorii.

— Să facem un consiliu al clasei.

ÎN CLASĂ

91

— Mda.

Gilles era palid și avea cearcăne până la urechi.

— N-o să se schimbe nimic. Cei de-a șaptea sunt la fel, ce să le faci?

— Măi, dar tu pari foarte obosit.

— Mda, nu-mi dau seama de ce.

Elise intră și îi trânti ușa în nas elevului care aștepta încă, neobosit, să i se permită să intre.

— Țștia sunt incredibili!

Avea o șuviță încolăcită pe frunte.

— Treceam prin curte și Idrissa s-a apropiat și mi-a

...a.

strigat: Hei, doamna, arătați mișto azi! îi zic: Ce-ai.

Idrissa, ce te-a apucat? Așa se vorbește cu o profesoară? Și-mi zice: Păi, arătați foarte mișto cu freza aia nouă și machiată, alea, alea...

Gilles n-avea șuviță.

— În orice caz, pe ăia de-a cincea îi ai din nou într-a șasea, după un an ajung într-a șaptea, apoi într-a opta și sunt aceiași. Nimic schimbat.

Marie a aruncat foile desprinse de pe panou la coșul de gunoi. În crăpătura ușii se ivi capul elevului, dar Bastien era pe fază.

— Ce ți-am spus eu? Nu ți-am zis să aștepti?

— Nu, mi-ai spus că trebuie să bat la ușă și apoi dumneavoastră îmi ziceți să intru.

— Și ți-am dat eu voie să intri?

— Păi, doamna de științe naturale, ea m-a chemat.

Profa de științe naturale era Chantal care se chinuia să scape de o firimitură de biscuit lipită de buza de jos.

— E adevărat, eu i-am cerut să vină. Trebuie semnat carnetul de note, Baidi.

— Da părinții mei sunt plecați.

— Cum așa?

— Sunt plecați în Africa.

— Și nu mai ai frați sau surori?

— Yep, frați mai mari.

— În primul rând, nu-i frumos să zici „yep”, în al doilea rând, le dai fraților tăi carnetul să-l semneze.

— Nu-s aici.

— Cum nu sunt aici?

— Sunt plecați în Africa.

— Ia ascultă la mine, nu știu cum faci, dar descurcă-te, eu vreau carnetul semnat până luni.

L-a împins pe Baidi pe ușă, apoi s-a întors clătînând din cap.

— Asta-i chiar culmea.

Când și-a văzut cinciul scris cu roșu, Jennyfer a început să se smiorcăie, iar Habiba care luase patru a încercat să o consoleze. Lucrarea lui Hakim notată cu opt a trecut din mână-n mână până când a ajuns

Ia Lydia, fata din banca a patra, cu unghiile de la o singură mână date cu oja neagră.

ÎN CLASĂ

— A copiat cu mare stil de la coleg. Sau a venit cu ea făcută de acasă de sora lui mai mare.

— Tacă-ți fleanca.

Hakim s-a oprit ca să închidă mobilul care-i piuia la gât.

— Hakim, ți-l confisc.

— Nu, nu vă obosiți, îl închid acum.

Le-am cerut să-și deschidă caietul și să-și noteze tema pentru ziua următoare. Aissatou și Faiza au făcut schimb de priviri și nu s-au apucat de scris ca ceilalți.

— Ce s-a întâmplat, fetelor? De ce nu scrieți?

— Măine nu venim la școală.

— De ce să nu veniți?

— E sărbătoare, ziua de Aid.¹

În spatele clasei, Khoumba și-a ridicat fruntea.

— Nu-i sigur că-i mâine.

Vreo câțiva au început să despică firul în patru, eu am încercat să domin adunătura aceea de ipoteze care se băteau cap în cap.

— Care e probabilitatea să fie mâine?

— 90%.

— 99%.

— N-avem de unde să știm.

1 Aid, sărbătoare, în limba arabă. În islam două mari sărbători sunt considerate sfinte: Aid el-Kébir, care comemorează sacrificiul lui Abraham, și Aid el-Fitr, când se celebrează sfârșitul postului de Ramadan (n.tr.).

94

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Ba da, e mâine.

— Nu-i mare chestie cu știutul. Trebuie să te uiți la lună¹. Atâta tot.

După două minute de hărmălaie, le-am tăiat scurt avântul:

— Cine nu vine la școală, dacă mâine e sărbătoare?

Numai cinci nu au ridicat mâna.

— OK, atunci notați-vă tema pentru poimăine!

„Lângă tatăl meu în uniformă, acest detaliu, destul de banal la urma urmelor, conferea totuși un caracter singular fotografiei”. I-am lăsat două minute să sublinieze complementele din fraza dată. N-au trecut nici zece secunde și Fayad a ridicat două degete.

— Ce-i aia „conferea”?

— „Conferea” este sinonim cu „dădea”. Dădea un caracter singular fotografiei.

Ceilalți au început să taie ce sublimaseră până atunci. Salimata a ridicat mâna etalându-și cele trei brățări asortate cu cele patru tinichele de la gât.

— Da singular ce mai înseamnă?

— Înseamnă „original”. Pe „original” îl știi?

— Da, adică-i ceva frumos.

— Nu, e ceva particular. Înseamnă că acel detaliu dădea

fotografiei un caracter particular.

1 Datele calendarului musulman variază în funcție de fazele lunii observate local. Ziua celebrării Aidului se stabilește în funcție de momentul când este lună plină (n.tr.).

ÎN CLASĂ

95

Când Alyssa gândește, creionul îi trece prin mari chinuri, dar lumea se face mai frumoasă.

— Cum ar fi când ne ducem la o persoană particulară, ca la televizor?

— Aoleu, iar începi? E cu totul altceva. O să ne zăpăcim de tot.

Lui Mezut nu-i trebuia mult, ca să se piardă complet.

— Domnule, de unde începe fraza asta?

— Haide, măi, Mezut. E tot ce-am scris pe tablă, începe cu majusculă și se termină cu punct. Totuși...

S-a făcut pentru o clipă liniște deplină, tulburată însă de un strănut și de Cynthia.

— Domnule, eu nu pricep deloc ce caută „urmelor” în mijlocul frazei.

— „Urmelor”, ești sigură?

M-am aplecat peste foaie.

— Aaa, da, la urma urmelor. „Urmelor” se ia împreună cu „la urma”, „la urma urmelor” e ca un singur cuvânt, o locuțiune și este sinonim cu „în cele din urmă”. Acest detaliu original în cele din urmă...

nu prea se potrivește, dar treacă-meargă. Seamănă puțin cu „în cele din urmă”.

Au început să lucreze din nou, mai mulțumiți decât mine.

— N-aveți decât să uitați de „la urma urmelor”, e ca nuca în perete în fraza asta, puteți foarte bine să uitați de el.

46

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Creionul a scăpat din strânsoarea dinților Alyssei.

— De ce l-au mai pus dacă nu-i bun de nimic?

— Dar tu de ce-ai folosit pluralul „au pus”? Tipul care a scris cartea e unul singur. Deci verbul e la singular.

— Dacă tipu’ ăsta a băgat „la urma urmelor”, cum să-l scoatem noi? Cum să uităm de el?

— Ei, nu o lua chiar așa. Nu ne interesează, dacă vrem să

subliniem complementele.

— Deci, nu uităm de el.

— Nu neapărat. Nu uităm de el, dar nu ne uităm la el.

— Suntem obligați să ne uităm la el. Nu citim tot textul?

— Bine, bine, uită-te o vreme la el și apoi termină exercițiul, că nu mai avem timp.

Așezată sub tabloul cu cei doi țărani, Rachel dădă revoltată.

— Că sărbătoresc Aidul mai înțeleg, OK, dar că fac din asta un prilej să chiulească două zile de la școală, cu asta nu sunt de-acord. Mă duc în clase și găsesc doar șase elevi. Cum vine asta?

Aproape adormit, Bastien se făcea că ascultă, ronțâind un fursec. Christian, consilierul educativ, apărură în cancelarie și ne împărțiră fiecare câte o foaie dactilografiată.

ÎN CLASĂ

97

Dragii mei colegi, sunteți rugați să veniți în ajutorul Salimatei, elevă în clasa a VII-a A, care trece printr-o suferință cumplită. Tatăl său aflat în vacanță în Insulele Comore și-a pierdut viața tocmai când era pe punctul de a se întoarce în Franța. A fost înmormântat acolo și familia Salimatei nu a putut participa la funeralii. Prețul biletului se ridică la 1200 de euro.

Din acest motiv, Salimata nu va putea fi lângă ai săi, una dintre condițiile esențiale pentru a intra în perioada de doliu. De aceea, vă rog să binevoiți a ajuta familia Salimatei, contribuind financiar cu o sumă pe care o puteți lăsa într-un plic, la secretariat. Salimata este o elevă foarte conștiincioasă și merită sprijinul și compasiunea noastră.

Rachel nu-și vărsase tot oful.

— Să dul durează o zi, nu mai mult. Nu trebuie să întrecem măsura.

Elise acceptă să prindă din zbor mingea scăpată.

— Degeaba zici, da mie îmi convine de minune să am doar șase elevi în a VIII-a A.

Julien la fileu.

— Sunt de-a dreptul scârbit! N-au fost nici ieri, nici azi. S-a sunat?

Știa prea bine că se sunase, pentru că Bastien era deja în picioare și-și scutura firimiturile de fursec agățate de pulover.

Am reluat fraza de două ori, dar ea tot nu fusese atentă.

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Ndeye, treci la treabă!

— Da' nu vorbeam.

— Copiezi sau nu definiția de pe tablă?

— Am copiat tot. Capul. Terminat. Gata.

— Vrei să vin să văd?

— Cum doriți.

A rostit ultima replică în bătaie de joc. Am făcut doi pași spre ea.

— Chiar vrei să vin?

— Da, chiar vreau.

A vorbit pe același ton. Inscripția Indianapolis 53

I se coșcovea pe tricou. Am mai înaintat puțin, atât cât să pot zări rândurile așternute pe caiet, apoi am făcut cale-ntoarsă.

— Ce vreau este să taci.

— Da' n-am făcut nimic.

— Am zis să taci odată.

Am șters tabla ca să nu-mi ies din fire.

— Pssst.

— Nici sunete nu vreau să aud.

A păsăit din nou.

— Ieși afară și vino la sfârșitul orei. Am o surpriză pentru tine.

A ieșit păsăind. Cu ochi întrebători, Alyssa părea cu gândul dus în altă parte.

— Domnule, când folosim punct și virgulă?

ÎN CLASĂ

99

— E destul de complicat. Marchează o pauză mai mare decât a virgulei și mai mică decât cea a punctului. E complicat, ți-am zis.

— Bine, da la ce folosește?

— Hai, nu-ți mai bate capul cu asta!

— De ce-ați pus un semn din asta pe tablă?

Modul condițional-optativ exprimă o ipoteză;

condiționalul are două timpuri: prezent și perfect.

— E greu de explicat.

Fayad nu se gândea nici la punct și virgulă, nici la condițional-optativ, nici la grindina de afară, nici la soneria care a urlat de ne-a asurzit pe toți. Ndeye intră pe ușă și, după o raită pe la banca ei, se apropie și-mi întinse caietul pe coperta căruia mângălise

Happiness în Massachusetts. I-am dat ca temă să-și ceară scuze în douăzeci de rânduri.

— Ca ce chestie să-mi cer scuze?

— Pentru că faci prostii de astea de doi bani.

— Da' n-am făcut nicio prostie, de ce ziceți așa?

— Degeaba mă contrazici.

— Și nici măcar nu se zice de doi bani, se zice euro, na.

— Ce-ți pasă? Oricum n-o să ai bani niciodată.

Hadia auzise tot, în timp ce-și punea rucsacul în spate.

— Iar exagerați, domnule.

— Te-a întrebat cineva ceva?

— Nu.

ICC

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Și-atunci?

— Da mulți cred că faceți din țânțar armăsar.

— Și tu, tu ce crezi?

— Eu personal?

— Da, tu personal.

— Și eu cred că exagerați.

— Nu se pune, că tu nu mă placi.

— Asta-i drept, nu prea îmi place de dumneavoastră.

— Suntem chit atunci. Nici eu nu mă dau în vânt după tine.

— Îmi pare rău, da ăștia din clasa a șaptea sunt boală curată.

Remarca lui Gilles nu a ajuns decât la una dintre urechile lui Bastien, care nu găsea o priză pentru copiator.

— Ei, a VI-a A sunt și mai răi. Ar trebui neapărat să facem un consiliu al clasei.

— În perioada asta sunt mai agitați ca niciodată.

Bastien a lăsat baltă treaba la copiator.

— Îmi pare rău, da la ăștia de-a șasea e cazul să se mai termine cu ramadanul.

Pe panoul pentru informații cineva a pus în piuneze copia unui document intitulat Reforma carnetelor de elev, pe care era afișată și o caricatură de exemplu. În coloana din stânga erau trecute materiile, iar cea din dreapta era împărțită în alte două coloane unde trebuiau făcute observații referitoare

ÎN CLASĂ

la prestația elevilor „înainte” și „în prezent”. Franceză, înainte: ortografie execrabilă; în prezent: Jean dă dovadă de o mare creativitate și este capabil să realizeze compuneri originale. Matematică, înainte: în scris îi lipsea rigoarea, în oral nu avea nicio activitate; în prezent: simț artistic foarte dezvoltat, elev discret care își cunoaște limitele. Biologie, înainte: elev împrăștiat și inconsecvent, Jean era incapabil să se concentreze la ore; în prezent: profesorul regretă că nu a putut/știut să-i capteze atenția.

Educație plastică, înainte: își uita frecvent trusa de desen; în prezent: Jean refuză să fie victima societății de consum.

Line s-a întors de la baie cu o ceașcă în mână și s-a prăbușit într-un fotoliu. A ochit-o pe Géraldine căreia îi tot cădea moneda de cincizeci din automatul de cafea.

— Aia din a VTII-a A m-au adus la capătul răbdărilor.

— Ei, nu mai spune!

— Djibril ăla mă scoate din minți. Azi mă întrerupe că cică spaniolii sunt rasiști. I-am zis, ia, ascultă, măi, băiete, rasiști sunt peste tot, în Spania nu sunt mai mulți decât în altă parte. Când am zis asta s-au apucat toți de răcnit că ba da spaniolii sunt rasiști.

Ca niște sălbatici, pe cuvântul meu.

Géraldine s-a aplecat să ia o fisă de douăzeci pe care tot nu o înghițea mașina. Line a suflat în ceai ținând ceașca fierbinte cu amândouă mâinile.

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Le-am zis: sper că vă dați seama cât mă doare când spuneți asta, pentru că Spania e o țară pe care o îndrăgesc foarte tare. Ca o proastă, nu mă puteam stăpâni să nu le răspund, înțelegi?

Nici cu o fisă de zece nu i-a mers.

— Ei, nu mai spune!

— Dacă mă gândesc bine, sunt și ei la fel de rasiști.

E o tâmpenie, au un fel de rasism împotriva rasei albe.

— N-ai niște fise de cinci?

— Ba da.

S-a ridicat să scotocească prin poșeta din material de blugi.

— Colonialism, bine, bine, dar atunci așa erau legile...

Géraldine se chinuia să îmbuneze mașina dezmiardând-o cu

gesturi dulci.

— Am o prietenă evreică, înțelegi, acum cu germanii știm ce s-a întâmplat, dar ea prea a făcut o fixație din asta.

— Exact ce-ți spuneam.

Géraldine îi dădu înapoi monedele inutile.

Domnule îmi cer iertare că am procedat așa că mă aprind prea repede, și încerc să mă calmez. Am înțeles că este rău să procedezi cum am făcut-o io și de aceea n-o să mai fac. Accepta-ți vă rog scuză-le mele sincere. Ndeyé

ÎN CLASĂ

103

Înainte de a ieși, Sandra se năpusti asupra catedrei.

— Dom' profesor, republica e o povestire?

— Aaa, vorbești de Republica lui Platon, cartea...

— Păi, da.

— De unde-ai auzit tu de ea?

— Acu o citesc.

— Ei, nu mai spune!

— Ba da, ce vă mirați așa?

— Cine ți-a recomandat-o?

— Sora mea mai mare.

— Sora ta studiază filosofia?

— Nu, biologia.

— Foarte bine.

— Și, e o povestire sau nu?

— Nu chiar, e mai degrabă un text argumentativ.

— A, da?

— Știi cine-i Socrate, tipul ăla care vorbește întruna?

— Da, da, trăncănește tot timpul, te strici de râs.

— Ei, ăla e un personaj inventat, mă rog, nu se știe sigur, deci putem spune că e ca un personaj.

— Adică mai trăiește?

— Da, adică nu, dar nu asta-i cel mai important.

Important e că vorbește despre tot felul de lucruri cu oamenii pe care-i întâlnește.

— Da, da, nu-i mai tace gura, e mișto de tot.

— De fapt, Socrate e un tip care vine în agora, agora e un soi de piață unde se adună cu toții, și acolo îi ascultă pe oameni și la sfârșit le

zice tu ce tot spui

IO-I

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

acolo? sau ești sigur că ce-ai spus e adevărat? Cam așa se întâmplă.

— Exact, așa face, îmi place la nebunie.

— Ei, când discută e ca și cum ar argumenta, înțelegi?

— Îhî.

— E foarte bine să citești cartea asta, dar ia spune-mi, înțelegi ce citești?

— Da, merge, mulțumesc, dom' profesor, la revedere.

— E ciudat, cartea asta nu-i citită de parașute de obicei.

S-a întors zâmbind.

— Ba da, cum să nu?

În timp ce-și căuta stiloul în penarul metalic, Dico se maimuțărea în chineză cu ochii la Jiajia, scoțând sunete stridente și cuvinte cu multe i-uri. Ar fi putut ușor să riposteze, având limba tare ascuțită, dar încerca să se abțină stând lipită de scaun și reprimându-și cu greu expresia de consternare și de neputință. După ce s-au așezat toți, m-am aplecat spre el.

— Credeam că pentru oameni ca tine nu e cinstit să fii rasist.

— Da eu nu-s rasist, să știți.

Am mai înaintat puțin, până când ni s-au încrucișat privirile.

— N-am zis că ești rasist, încearcă să înțelegi înainte de a deschide gura. Am zis doar că pentru oameni ca tine nu e corect să fii rasist.

ÎN CLASĂ 105

A mai îngăimat ceva, dar mă întorsesem deja cu spatele, cerându-le să scoată o foaie de hârtie ca să corectăm compunerea. Am trasat o coloană în care am scris cuvinte din limbajul familiar pe care nu le folosim în scris, iar alături, o altă coloană cu varianta lor recomandată. În stânga, a mârâi, în dreapta, a certa, a mustra, a dojeni. În stânga, necaz, în dreapta, suferință. În stânga, Mac, în dreapta, MĂCDonald's sau fast food. În stânga, superfrumoasă, în dreapta, foarte frumoasă, fermecătoare, magnifică, superbă.

— Evitați de asemenea formule de tipul „prea frumoasă”. Dacă vreți să spuneți „foarte frumoasă”, spuneți „foarte frumoasă”, nu „preafrumoasă”. Are o nuanță peiorativă. De exemplu, când zic „am

mâncat prea mult” înseamnă că am mâncat peste măsură și o să-mi fie rău. Dacă zic „am mâncat prea bine”.

nu înseamnă că sunt mulțumit, ci că-i o adevărată rușine să mănânci atât de bine, ținând cont că sunt mulți oameni pe lume care nu au cu ce-și potoli foamea. Ați priceput?

— Ce înseamnă „peiorativ”?

Frida nu ridicase mâna. Ar fi trebuit să nu răspund, ca să nu știrbesc în vreun fel regulile pe care le stabilisem pentru viața colectivă.

— Peiorativ înseamnă negativ. Atunci când critici pe cineva faci o remarcă peiorativă. De exemplu, „Dico este un idiot, pentru că nu-și face corectura compunerii” este o remarcă peiorativă.

106

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Într-adevăr, Dico nu-și scosese foile, mulțumindu-se să șuiere din când în când. După ce s-a sunat, dinadins poate, a rămas ultimul din clasă.

— Domnule, de ce ziceți că-s rasist, că nu sunt, să știți.

— Și-atunci cum se cheamă când pocești accentul chinez? Ce e, dacă nu-i rasism?

— Nu-s rasist, să știți.

— Atunci cum? Spune-mi tu!

— Am făcut și eu așa ca să râdem.

— Ca să râdeți, ai? Crezi că Jiajia s-a amuzat?

— Da, așa cred. S-a amuzat.

A plecat ca din pușcă, lipsindu-mă de ocazia de a-i ține predica neîndurătoare pe care o ticluisem în minte.

Kantara era următorul pe listă. De jur-împrejurul mesei a început să plouă cu păreri.

— Un semestru întreg dus pe apa sâmbetei, fără să facă nimic.

— Nimic e puțin spus.

— Unde mai pui comportamentul...

— E de nestăpânit.

— Vorbărie și iar vorbărie, atâta știe...

Privirea directorului aluneca pe rând, când la unul când la altul.

— Deci, ce facem? Îi dăm avertisment?

ÎN CLASĂ

ı07

Toți au dat din cap aprobator și directorul s-a înarmat cu un stilou.

— Pentru rezultatele slabe la învățătură sau pentru conduită?

Părerile erau împărțite și de data aceasta.

— Pentru rezultatele la învățătură, este minimum de pedeapsă.

— Da, sunt de acord.

— Dar și pentru comportament, totuși...

— Neapărat pentru conduită.

— Și pentru una și pentru cealaltă.

Stiloul directorului stătea suspendat deasupra carnetului.

— Deci îi dăm avertisment și pentru rezultate și pentru conduită?

Colegii au dat din cap aprobator și stiloul s-a năpustit asupra foii.

— I-am dat avertisment pentru amândouă, gata, am notat. Să trecem la Salimata.

— La sport, e ca o căprioară.

— Da la matematică, e mai degrabă o coțofană, vorbește ca o moară stricăță.

Directorul s-a întors către cei care nu dăduseră încă niciun diagnostic.

— Deci, căprioară sau coțofană?

Pe tricoul lui Leopold am zărit un inorog cu nările în flăcări, scuipând un venin demonic.

108

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Ce mă deranjează pe mine este agresivitatea.

Sigur o moștenește de la maică-sa. Am cunoscut-o.

E leită.

O pală de vânt a trântit fereastra dinspre curte, fără s-o tulbure în vreun fel pe Géraldine.

— Dacă îmi aduc bine aminte, i-a murit tatăl pe la mijlocul semestrului.

În calitate de consilier educativ, Serge știa mai multe.

— În calitate de consilier educativ, aș putea spune mai multe. Tatăl său a murit efectiv acum o lună, dar își părăsise familia de trei ani.

Jacqueline, Léopold și Line au făcut niște mutre sceptice.

— Bine, atunci nu se schimbă mare lucru.
— Eu n-am văzut-o prea traumatizată, dimpotrivă...
— În orice caz, rezultatele ei au fost slabe din luna septembrie.
Președinta comitetului de părinți a luat cuvântul pentru prima

oară.

— Mi se pare că situația ei la învățătură a început să se înrăutățească chiar acum trei ani.

Jacqueline, Léopold și Line au făcut iar niște mutre sceptice.

— Mă rog, așa o fi.

— Poate-i o întâmplare.

— E cam simplist să discutăm așa.

Răsfoind carnetul, directorul rămăsese pe gânduri.

ÎN CLASĂ

10)

Claude și Chantal se străduiau să-i împace pe doi vlăjgani încăierăți pe cimentul din curtea interioară.

După patru ore de curs eram într-o stare de hipnoză, așa că n-am ezitat să le sar în ajutor. Încercând să-i despart, l-am tras pe unul de glugă, iar pe celălalt l-am împins cât colo. A căzut pe spate și s-a lovit la cap.

Am crezut c-am încurcat-o rău de tot.

— Ce-i cu voi de vă bateți așa?

S-a ridicat.

— De ce mă-mpingi, mă?

— Poftim? N-am auzit bine. Mai zi o dată!

— De ce mă-mpingi?

Celălalt bătaș își luase tălpășița, scăpând din mâinile lui Claude și ale lui Chantal, care mă priveau buimaci.

— Nu ne tutuim cu profesorii, că nu ne tragem de șireturi.

— Să nu mă mai împingi!

— Nu ne tutuim cu profesorii, am zis.

A dat să plece, dar l-am ținut de mânecă. Scurtam flăcări pe nări.

— Cere-ți iertare!

Smucindu-se, a reușit să scape, dar l-am prins din urmă și l-am înhățat din nou. Și tot așa de vreo cinci, șase ori.

— Cere-ți iertare!

— Tu să nu mă-mpingi pe mine!

— Nu ne tutuim cu prefesorii.

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Strângeam din dinți de furie.

— Cere-ți iertare, am spus.

În jurul nostru se strânseseră o grămadă de curioși, printre care și Claude și Géraldine care nu-nțelegeau ce se întâmplă.

— Vrei să chemăm pe cineva?

— Nu, lăsați-mă! Mă descurc singur. Cere-ți iertare imediat!

Îmi scăpase iar din mână, dar l-am ajuns din trei pași și l-am apucat de rucsac.

— Cere-ți iertare!

— De ce mă tot scuipați?

— Scuip unde vreau, cere-ți iertare!

— De ce m-ai împins?

A

— Încetează odată!

Urlam printre dinți și grupurile răzlețe din curte s-au adunat în cerc în jurul nostru.

— Cum te numești?

Îl scuturam din toate puterile ca să scoată măcar un cuvânt și să se termine povestea asta. Directorul apărură deodată în spatele meu.

— Ia spune, Vagbéma, acum ce s-a mai întâmplat?

— Mă tutuiește de cinci minute.

— Cum adică i-ai zis „tu” unui profesor? Se poate?

Ce-nseamnă asta?

— Îl las în pace dacă-și cere scuze.

— Cere-ți iertare, Vagbéma! Cere-ți scuze imediat!

A

— Îmi pare rău.

ÎN CLASĂ

Fără cuvinte, i-am dat drumul și apoi m-am îndepărtat. În urmă, directorul a rămas să-i țină o predică și să-mi salveze pielea.

— Cui îi ceri scuze? Profesorul are și el un nume, înțelegi?

— Habar n-am cine-i.

La lucrare, unii se plictiseau de moarte, iar alții transpirau din greu pentru o compunere. Semne ale unei furtuni, câțiva stropi mari de ploaie începură a brăzda orizontal ferestrele. Mai întâi unul, apoi altul,

zece, treizeci, nu remarcasem până atunci că nu creșteau în curte decât trei copaci, dacă m-ar fi întrebat cineva aş fi răspuns patru sau cinci, memoria vizuală e o treabă, e ca şi cum ne-am imagina un templu grecesc şi nu i-am putea număra coloanele, dar dacă l-am avea în faţa ochilor am. putea, dar în imaginaţie e imposibil, ca o pisică în faţa oglinzii sau care aleargă după coadă, la ce-o fi bună coada animalelor?

sigur e bună la ceva, pentru că în natură nimic nu e întâmplător, deşi cu dungile zebrelor nu-i nimic sigur, se pare că ar fi arme de seducere a partenerului, da' de ce n-au buline? şi de ce n-ar fi dungi şi nu buline pe pielea...

— Domnule, cum se scrie egalitate?

Khoumba pusese întrebarea, fără îndoială, dar se ascundea în spatele Diankăi. Am scris cuvântul pe tablă, cu majuscule, ca să fie clar. Djibril, cu veşnicul

1 12

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

tricou Foot Power, s-a ridicat înaintea celorlalţi şi a pus foaia pe catedră neţinând cont de sfatul meu de a-şi reciti lucrarea.

Cerinţă: După modelul textului studiat în clasă, imaginaţi-vă un dialog cu un interlocutor fictiv, pe tema „nu aparţinem aceleiaşi lumi”.

Într-o zi am luat metroul să mă duc la şcoală şi când am coborât din metrou m-am izbit de un băiat, era francez. Era vina lui şi de aia i-am zis să-şi ceară iertare şi mi-a spus „noi doi nu avem aceeaşi valoare”.

I-am răspuns şi eu „cu ce eşti tu mai tare ca mine”.

Şi mia răspuns „îţi zic imediat, când tu eşti acasă în baraca ta gata să te culci eu dau chef când te duci tu la şcoală eu mă joc la calculator uite diferenţa”.

Către domnul din curtea şcolii.

Domnule îmi pare rău că nu v-am ascultat când m-am bătut cu fratele meu Désiré şi că v-am vorbit cu tu. N-o să se mai întâmple. Vă rog să-mi acceptaţi scuzele. M-am purtat foarte urât cu dumneavoastră. Vagbéma, clasa a VI-a A.

Foaia de hârtie cu pătrăţele mirosea a portocală.

M-am gândit că mai nou caietele au foi parfumate, dar scoţând un manual din dulap, am simţit acelaşi miros. Am întins mâna bâjbâind pe rafturi şi am

ÎN CLASĂ

simțit cu buricele degetelor fructul moale și plin de mucegai.

Verbele „a crea” și „a agreea” se conjugă după modelul lui „a lucra”, de aceea la unele persoane ale indicativului prezent primesc doi „e”. După ce am scris pe tablă, mi-am scuturat pantalonii mânjiți de cretă cu mâinile pline și ele de cretă.

— Când termini de copiat, Abderhammane, vii să conjugii verbul „a crea”.

S-a ridicat, și-a potrivit tinicheaua de la gât chiar pe centrul bluzonului pe care era scris New York Jets, a pășit peste piciorul lui Fayad întins să-l împiedice, a trecut de Alyssa al cărei chip pare un semn de întrebare și apoi a luat o cretă de pe marginea metalică a tablei. La persoana întâi a șovăit. Și la a doua. Și la a treia. A scris ceva, dar a șters imediat.

— Nu știi să fac.

— Ba da, sunt sigur că știi. Mai uită-te o dată.

Alyssa se uita încruntată la el și a mai pus câte un „E” la singular, „eu creez”, „tu creezi”, „el creează”.

— Vezi? Acum e bine. Continuă!

A scris pe tablă „noi creăm”, „voi creați”, „ei creează”. Alyssa își încreți sprâncenele.

— Te poți duce la loc, mulțumesc. Cel puțin la singular, ai fost atent la regulă, Abderhammane. Singura problemă este că nu se spune „noi creăm”, „voi creați”. Cine știe cum e corect?

Întrebam în culise, dar în culise era liniște deplină.

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Ce substantiv putem forma plecând de la „a crea”? Un termen din domeniul literaturii.

Au început a croncăni crr, crr, căutând disperati o vocală pe care să se sprijine.

— Haideți, îl auziți tot timpul la școală.

— Crăciun?

— Nu, un termen din domeniul literaturii.

— Roman?

— Căutăm un cuvânt format de la „a crea”.

— Versuri?

— De la „a crea”, am zis.

— A face cumpărături?

— Nu, Mezut.

Croncănitul a încetat, tuturor le-a pierit elanul.

Numai Alyssa a ridicat mâna ronțâindu-și întruna stiloul și întrebarea care-i încrețea fruntea a zburat până la mine.

— Da ce înseamnă cuvântul „a agreea”?

— E un fel de „a plăcea”.

— Și de ce nu zicem așa niciodată?

— Unii zic.

— Da dumneavoastră?

— Eu îl folosesc mereu.

Pe lângă catedră, mai adăugasem și o masă care să mărească distanța dintre mine și potențialii părinți veniți la școală. Așa că a fost nevoie să-mi dezlipesc puțin fundul de pe scaun ca să pot arăta tatălui și

ÎN CLASĂ

115

mamei lui Amar notele din carnetul copilului. Cum ei n-au făcut la fel, pentru o clipă mi-a trecut prin gând că nu știau bine să citească, deși parcă altă dată se descurcaseră. Stăteam în cumpănă și am preferat să le vorbesc fără să mă mai uit pe carnet.

— Amar e un copil tare drăguț, fără îndoială, dar cu vorbăria lui nu mai știu ce să mă fac.

Aprobau plini de amărăciune. Ea avea chipul acoperit cu un văl, el nu.

— Ca diriginte, cred că o să-i treacă de la sine, n-avem ce face, el singur o să-și dea seama.

Mă fâțâiam de colo-colo și ei își întorceau capul după mine.

— Nu trebuie să intrați în panică. Sunt sigur că o să-i treacă. Și să nu fiți prea supărat pe el. E tare drăguț. O să-i treacă de la sine. În timp.

S-au ridicat amândoi simultan, ca și cum ar fi fost un singur om. În timp ce mă saluta, ea și-a dus pe ascuns mâna la inimă.

— Vacanță frumoasă. Vă mulțumim că ne-ați primit. Aveți grijă de dumneavoastră.

Fără să aștepte semnul meu, o mamă a ocupat unul dintre cele două scaune.

— Aș vrea să vorbim despre Diego.

- A, Diego are mari probleme. Vorbește întruna.
— Are niște probleme cu tatăl, știți despre ce e vorba?

I 16

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Nu, dar toți profesorii clasei se plâng că vorbește în timpul orei.

— Știți, tatăl său încearcă să obțină o parte din bunuri, chiar alaltăieri a trimis peste noi un recuperator, înțelegeți ce fel de om e. Ei, asta-l dă peste cap pe Diego.

— Și el dă peste cap toate orele...

— Știți, anul trecut a murit bunicu-său și a suferit mult și de-atunci nu se mai poate concentra.

— Da, asta am constatat și eu. Dar cred că...

— Și uite-așa s-au dus două repere masculine din viața lui. Și de aceea are tendința să exagereze cu dumneavoastră, pentru că dincolo de toate, dumneavoastră sunteți un reper adult.

— Aaa, da?

— De fapt, în această schemă ar trebui stabilit un acord de filiațiune și de educație. Și cum dumneavoastră nu ați încheiat un astfel de pact, el dezvoltă o conduită de eșec.

— Vreți să spuneți că adoptă un comportament care ne scoate pe toți din răbdări.

— Vreau să zic că se află într-o căutare. Suferă că nu poate stabili legături și încearcă să le creeze.

— Da, înțeleg.

M-am ridicat și i-am făcut semn unui alt părinte să se apropie. Mama n-a înțeles că-i dădeam papucii.

— Sunt copii înainte de a fi elevi, trebuie să aveți în vedere acest lucru.

ÎN CLASĂ

I 17

— Da, cum să nu? La revedere, doamnă. Bună ziua, domnule. Luați loc, vă rog. Sunteți domnul...?

După accent, mi-am dat seama că este tatăl lui

Fangjie.

— Aaa, da, da, Fangjie. Domnule, Fangjie nu stă prea bine cu franceza.

Nici taică-său nu era mai breaz, căci mă privea zâmbind fără să

înțeleagă o boabă. Mâinile și grimasele au sărit în ajutorul cuvintelor.

— Franceza, nu prea grozavă. Progres, repede. Altfel, nasol.

A surâs, a luat fără să se uite carnetul pe care i l-am întins și iar a zâmbit.

— La revedere, domnule, vă mulțumesc pentru că ați venit.

A zâmbit din nou strângându-i mâna mamei lui

Teddy, care s-a și înființat lângă catedră.

— Uitați ce e, știu că Teddy nu se poartă cum trebuie, dar să știți că e foarte greu că i-a murit sora mai mare și e foarte greu că ea se ocupa tot timpul de el și acum nu mai are cine să se ocupe. Și de-aia, la matematică ea făcea cu el când avea timp, că și ea lucra la piață cu bărbatu-său, da când el a plecat, ea nu s-a mai dus și a găsit apoi să facă menaj la un hotel. Eu nu pot să muncesc că sunt cu inima și ea era nevoită să accepte tot ce-i ieșea în cale, chiar dacă era departe, la început mergea cu autobuzul da așa ajungea acasă prea târziu și i-a cerut bicicleta unui verișor

I ÎS

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

și așa a avut accidentul. Teddy mi-a zis că voia să-i cumpere un șirag de perle, dar i-am spus e prea târziu acum sărmanul meu copilaș.

În mijlocul mesei ovale stătea o cutie cu bomboane de ciocolată pe jumătate goală. Claude, Daniele.

Bastien și Leopold și-au fluturat agitați degetele pe deasupra și și-a ales fiecare șovăitor o bomboană.

— Eu cu câinii sunt certat rău.

— Pisica, uite un animal bun la casa omului.

Leopold a încuviințat.

— Am avut odată una.

— Eu am pisică de când mă știu.

— Ce bine-i de tine!

— Dimineața îmi place la nebunie să vină să mă trezească torcând.

— A mea făcea exact la fel.

— Da și după, nu-ți mai vine să pleci, e nasol când vine ea torcând și ți se face colac pe picioare, îți pierd tot cheful să te duci la muncă.

Leopold a încuviințat iar, Gilles nu.

— Piscile, ipocrizia în persoană. Torc ce torc și după ce au halit,

nu le mai vezi trei zile pe-acasă.

— N-arăți prea bine. Ce-i cu tine?

— Mă deprimă Crăciunul.

Leopold și Line au dat din cap aprobator.

— Mie-mi spui!

Marie se băgase cu totul în pânțelele copiatorului.

În clasă 119

— Ce bine-ar fi să ne aducă Moș Crăciun opțiunea față-verso!

Știe cineva cum merge drăcia asta?

Claude a reacționat primul la sunetul clopoțelului.

— Crăciun fericit, dacă nu vă mai văd!

Daniele s-a ridicat greoi de pe scaun.

— Hai că nu mai avem mult, trei ore.

Bastien s-a luat după ea.

— Eu mai am doar două.

Leopold le-a luat-o și el pe urme.

— Eu numai una.

Cancelaria rămăsese aproape goală. Pași grăbiți au luat-o înaintea Danielei care s-a întors din drum, pentru că își uitase creta colorată.

— Tu ce faci, mai stai?

— Da.

— Tu dormi aici și în vacanță?

Douăzeci și șase

M-am oprit pe la berărie. O clientă de vreo șaiszeci de ani își împrăștia scrumul pe jos, lângă tejgheaua de aramă. L-a întrebat pe chelner noul preț al țigărilor Marlboro.

— Cinci euro.

— Fir-ar să fie!

— Cam mult, da!

— Ne-am dat dracu'!

Afară, i-am zărit spatele lui Claude pierzându-se în noapte. L-am ajuns din urmă în dreptul măcelarului chinez și i-am întins mâna. Mi-a tras un zâmbet sec, dar binevoitor.

— Ce faci?

Am împins amândoi poarta de lemn masiv, apoi am rostit în grabă un bună ziua trecând prin fața biroului lui Serge, consilierul educativ, care-și lăsase ușa deschisă.

— Cele mai bune urări.

În curtea interioară cu arbori cristalizați de ger, paznicul Mahmadou sprijinise o scară pe zidul comun cu grădinița. A urcat cu greu șase trepte, și-a alungit gâtul ca să vadă mai bine, părând că vrea să treacă în partea cealaltă, dar a lăsat-o baltă.

Am deschis aceeași ușă albastră a cancelariei și am zărit-o doar pe Valerie citindu-și e-mailurile.

— Îți doresc un an bun, bla, bla, bla.

Dulapul îmi trăsnea a miros de portocală.

— Sănătate, că-i mai bună decât toate.

Dico se codea să urce scările în rând cu ceilalți.

— Dom' profesor, se poate să schimbăm clasa?

— Nu.

— Da un alt prof. de franceză se poate?

— Hai, grăbește pasul!

Cea mai mare parte a găstii se proțăpise în fața laboratorului de fizică. Frida povestea o întâmplare unui grup de fete care-i sorbeau fiecare cuvântul.

— I-am zis în ziua în care ai să mi-o tragi, o mierlești și tu, îți jur, intrase complet în panică, îmi zicea de ce crezi c-o să ți-o trag? I-am zis vară-mea...

— Haideți, intrați!

Au intrat, s-au așezat în bănci și au făcut liniște. Sala mirosea a curat, dar avea și un iz de umezeală. L-am rugat pe Kevin să meargă după cretă în cancelarie.

A oftat din reflex, dar i-am citit pe chip bucuria că s'apă de cinci minute de plictiseală.

— Mai faci și tu un pic de sport.

A zâmbit în timp ce închidea ușa după el. Din prima bancă pe stânga, Dico a șuiurat:

— Dumneavoastră nu prea le-aveți cu sportul.

M-am făcut că plouă, dar a ridicat tonul.

— Pun pariu că sunteți zero barat la sport.

Nu trebuia s-o mai spună o dată.

- Pun pariu că la sport sunteți zero cu ochi.
- Crezi?
- Sunteți varză, pun pariu.
- Pe cât?

Mi-am acoperit ochii cu mâinile, mimând relaxarea mușchilor. Apoi privirea mi-a căzut asupra Fridei care mustăcea.

- V-ați enervat, domnule?
- De ce? Par nervos?
- Sunteți roșu ca focul.
- Ei, m-am frecat pe la ochi, de-aia.
- Dacă începem, vă dăm și o plăcintă cu răvașe1.

Cu cât mai repede, cu-atât mai bine.

La galette des rois, lb. franceză, este o plăcintă pregătită pentru data de 6 ianuarie, pentru a sărbători sosirea celor trei magi la ieslea pruncului Iisus. Această practică își are originile în Saturnaliile celebrate în Roma antică. Romanii foloseau niște boabe drept buletin de vot pentru a proclama regele festinului în timpul

ÎN CLASĂ

123

Directorul aștepta să ne așezăm în jurul mesei.

După câteva informații generale, a început să-și răsucescă stiloul printre degete.

— În ceea ce mă privește, nu prea sunt de acord cu repetarea anului în clasa a opta. La liceu e și filieră profesională și profil teoretic, au cum să primească pe toată lumea.

Am scos o foaie de hârtie. Cu o săptămână înainte, Gilles făcuse o indigestie de la niște stridii.

— Îmi pare rău, da în clasa a opta sunt unii care n-au atins nici nivelul clasei a cincea, ce-or să facă ăștia la liceu?

Directorul frământa stiloul în mâini.

— Să știți că sunt elevi complet pe dinafară în gimnaziu, dar care în școala profesională dovedesc anumite calități.

Bastien a preluat ștafeta.

A

— Îmi pare rău, da atunci de ce nu termină mai repede gimnaziul? Cei din a VI-a A, de exemplu, n-or să dovedească nimic, nici cât negru sub unghie.

Directorul a schimbat subiectul, ca să pună capăt nemulțumirii

lui Bastien.

— Țin să vă aduc aminte că potrivit regulamentului sunt interzise temele de pedeapsă. Niciun rând măcar nu trebuie să le dați să copieze.

acestor sărbători. Astăzi, boabele sunt înlocuite cu figurine din porțelan. Cel care găsește figurina ascunsă în plăcintă este declarat regele zilei și are dreptul să poarte o coroană aurită din carton (n.tr.).

124

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Unii, printre care și Léopold, s-au simțit cu musca pe căciulă.

— Îmi pare rău, dar la un curs de formare ni s-a zis o chestie foarte, foarte interesantă, care mi-a rămas în cap. Că exercițiile date drept pedeapsă îi fac pe elevi să asocieze în subconștient exercițiile cu pedeapsa și atunci elevii vor privi toate temele ca pe o pedeapsă.

Așa că să le dai de copiat rânduri e aceeași Marie cu altă pălărie.

Géraldine s-a băgat și ea în vorbă.

— Unde mai pui că în școala noastră puștii ăștia nu știu să scrie, le dai un exercițiu și ei vin cu o mizerie. Cel puțin, dacă le dai să copieze cincizeci de pagini, îți copiază cincizeci de pagini.

Pierre, administratorul, își făcu apariția ducând în mâini o tavă cu plăcintă. Directorul a luat repede cuvântul ca să nu i-o ia cineva înainte:

— Și cu avertismentele și muștrările în fața consiliului clasei e aproape aceeași poveste. Pur și simplu nu sunt legale.

Line, care treizeci de minute mai târziu avea să zică oh eu am găsit răvașul și să se lase împopoțonată cu o coroană din carton, a adăugat:

— În cazul acesta, or să facă toate drăciile care le trec prin cap știind că până la urmă nu vor păți nimic.

Mi-am notat: toate drăciile care le trec prin cap, nimic până la urmă.

ÎN CLASA

125

DS-ul al cărui proprietar era a rămas în pană.

— Așa, care este propoziția atributivă din fraza dată?

Profitând că fusese ziua lui de naștere pe 5 ianuarie, Abderhammane prinse curaj:

— Domnule, ce-i acela un DS?

!!!

— Un DS? Toată lumea știe ce-i aia. Cine-i spune și lui Abderhammane?

Iubărețul își clătină mobilul de la gât.

— Propoziția atributivă este „al cărui proprietar era a rămas în pană”.

— Da, bine, pardon, nu e chiar așa, dar ce înseamnă un DS, știe cineva?

Nimeni.

— Apare uneori în filme, nu?

Nu.

— În filmele noir, de pildă.

Fayad, tricou cu inscripția Ghetto Fabulous Band, cu majuscule, întrebă:

— Ce-s alea filme noir?

— Niște filme în care se petrec lucruri nu prea drăguțe, de aceea se numesc negre.

Iubărețul.

— Păi, de ce negre și nu, să zicem, albastre?

— Uite așa, ca să nu le confunzi tu cu un ștrumpf.

Deci nu vrei să știi ce-i aia DS?

Când începe Alyssa să vorbească, îmi pare că se deschid toate porțile cerului.

126

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Dom' profesor, de ce ați zis că nu-i corect ce-a zis Iubărețul?

— Eu n-am zis nimic, pentru că nici el nu a zis nimic.

— Ba da, la atributiva aia.

— Aaa, da, l-am corectat, pentru că atributiva se oprește la „era”, după care se continuă principală.

Atributiva este intercalată în principală „DS-ul a rămas în pană”.

Pladia își potrivește eșarfa din pânză.

— Tot nu ne-ați zis ce e un DS.

— Ia mai căutați și voi acasă! Trecem la fraza următoare!

Pentru a doua oară pe anul acesta, Ming ridică mâna.

— Ea se duce la cinema cu prietenul ei care el nu are treabă.

Nădărduiam să nu facă decât greșeli de pronunție.

— Vino și scrie fraza pe tablă! O să vezi mai bine.

S-a ridicat din bancă plin de curaj și de concentrare, ca puma albă care făcea salturi pe tricoul lui roșu. A scris: ea se duce la cinema cu prietenul ei care el nu are treabă. L-am trimis la loc.

— Mulțumesc. Bun, numărul verbelor este perfect, sunt două predicate, deci două propoziții. De asemenea, există o principală și o propoziție subordonată, așa cum am cerut, deci până aici e bine. Singura mică mare problemă este pronumele „el” care înlocuiește substantivul „prieten”. Nu mai trebuie pus.

ÎN CLASĂ

127

O atributivă determină un substantiv, iar o completivă are ca regent un verb.

Deși a observat că o așteptam să intre în rând cu ceilalți, Frida a rămas cu vreo zece metri în urmă.

I-am rugat pe copii să urce scările și am făcut cei câțiva pași care mă despărteau de ea.

— Frida, îți place să mă faci să aștept?

Nu a răspuns, i-a trimis pupicuri cu vârful degetelor prietenei sale zicându-i pe curând, apoi a dat să facă un pas, dar interjecția mea a încremenit-o.

— Hei, nu-mi place deloc să nu fiu băgat în seamă!

— Da' ce-am făcut?

— Când îți spun să urci, urci instant, nu stau eu să-ți arunci tu bezele cu prietenele tale!

Mă privea cu un aer sfidător amestecat cu o indiferență disprețuitoare. Dormisem prost, zisesem „instant”.

— Auzi, știi ce? Pe mine pițipoancele care se sparg în figuri mă lasă rece!

S-a uitat la mine fără să clipească și s-a făcut nevăzută dând din umeri a nedumerire.

După oră, când soneria i-a împrăștiat pe toți, i-am cerut să mai rămână două minute. Se întreba în minte ce-o mai vrea de la mine tâmpitul ăsta?

— Uite ce e, adineauri te-am muștruluit puțin și bine-am făcut, pentru că obrăznicile de doi bani de genul nu mă potolesc când îmi zice profu mă scot

12.

FRANÇOIS BÉGAUDF. AU

din minți. Deci am fost îndreptățit să mă supăr pe tine pentru asta, dar e adevărat că am folosit niște expresii, mai precis una, de care nu sunt mulțumit și, ca să-ți spun adevărul, nu sunt deloc mândru. Așa că îmi cer iertare. Îmi pare rău că am folosit acele cuvinte urâte care nu spun nimic, îmi cer iertare. Mi-ar plăcea să mă ascuți așa cum fac toți ceilalți, ești de-acord?

Ea a zâmbit frumos, cât am vorbit, cu zâmbetul ei cald și delicat, iar eu, de-atâta nesomn, eram copleșit de emoția propriilor mele cuvinte. Ea a zis că e de-acord.

Așezându-se lângă mine, Rachel mi-a vorbit în șoaptă ca la spovedanie.

— Voiam să-ți zic o chestie.

— Zi-mi!

— Luni am avut un clenci cu ăia din a VIII-a C.

L-am auzit pe Hakim făcându-l jidan împuțit pe

Gibran, că nu voia să-i dea o coală de hârtie. L-am certat că nu se face asta și-n clipa aia au luat-o razna cu toții, a ținut nebunia vreo jumă de oră, îți zic, nu-mi dau seama de ce, a fost infernal. Când au ieșit, am început să plâng, îți dai seama. Nu pot să stau calmă când vine vorba de subiectul ăsta. Nu reușesc să mă abțin oricât aș încerca, pentru că mă privește direct.

— Aaa, da?

— Poate, dacă-ncerci tu...

— Să vedem.

ÎN CLASĂ

129

— Mai ales Sandra m-a dezamăgit. A zis eu sunt rasistă față de evrei și o să fiu toată viața mea așa. Ai ore la ei azi?

— Nu, abia poimâine.

— Și-ncerci?

— O să văd ce pot face.

Daniele nu se mișcase de lângă telefon de vreo jumătate de oră.

— Da, bună ziua, aș vrea să vorbim despre fiul dumneavoastră și să vă invit la ședința de săptămâna viitoare.

Géraldine își aranja puțin sânii mici și apoi intră în cancelarie.

— Ce faci?

Daniele își închise agenda.

— Chem părinții de la a VI-a A. Nu-ți spun ce muncă de

lămurire...

Gilles ar fi putut să-și facă cearcănele guler.

— Oricum, e prea târziu, nu se mai schimbă de-acum. Și ăia de-a șaptea-s la fel.

De pe bluzonul lui Léopold eram anunțat Evil's

Waiting For You1.

— Haide, a VI-a A e cu mult mai rea. S-a sunat?

Știa foarte bine că se sunase, ca și Sylvie și Chantal care luau cu paiul ultimele firicele de zahăr rămase pe fundul paharului.

1 „Răul te așteaptă”, lb. engleză (n.tr.).

130

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Am făcut dans, da nu mai fac.

— Și eu, cinci ani, dar acum studiez acordeonul.

— Minunat!

— Da, foarte. Aia din Europa de Est au niște melodii absolut geniale.

Chantal n-a mai zis nimic, eu n-am putut să-mi țin gura.

— Pe mine acordeonul mă scoate din răbdări. Îmi amintește de niște chestii din copilărie. Cum îl auzeam, cum aveam impresia că sunt la pământ cu nervii, da' n-aveam de ce. Uneori, duminica, mă duceau ai mei la serbări populare și acordeonul ăla îmi dădea numai gânduri negre. E o mașină de fabricat tristețe, căcatul ăsta.

— Depinde. Muzica din Est e super mișto.

A – A

— Est sau Vest, tot un drac. Îți vine să te spânzuri.

Trebuie interzis. Părerea mea!

a) Subliniați verbele din text. b) Precizați timpul și valoarea fiecărui verb. Preț de cinci minute Mezut nu scrisese nimic.

— Poate te apuci și tu de treabă, Mezut.

Și-a deschis teatral stiloul și și-a tras scaunul mai aproape cu zelul unui candidat la angajare.

— Da, acu.

Ieșeau la tablă tăcuți. În curte, copacii despuiați păreau de marmură în bătaia vântului înghețat. Do as

I say not as I de because the shit's se deep you can't

În clasă

131

run away. I beg to differ on the contrary, agree with every word that you say. Talk is cheap and life is expensive, my wallet's fat and so is my head. Hit and run, and then I'll hit you again, I'm smart-ass but

I'm playing dumb. And I've no belief, but...1

— Dom' profesor, ce vreau să zic, „lor” e un verb?

— Poftim?

— „Lor” e un verb?

— Haide, măi, Mezut, cum să fie „lor” un verb?

Dă-o-ncolo!

— Păi da, da cum spunem că nu e verb?

— E evident, ce Dumnezeu! Verbul arată o acțiune;

ți se pare că „lor” e o acțiune?

— Păi, nu.

— Și-atunci?

La începutul orei am așteptat să văd dacă sunt îndeajuns de liniștiți. Erau. M-am ridicat de la catedră, dar nu am coborât de pe podium.

— Profesoara voastră de desen mi-a spus că au fost niște probleme cu voi.

Sandra a scos un pufăit de genul mai pot eu de asta.

— Păi acu e bine.

— Ba nu, nu e bine. Nu e bine deloc să ai tot felul de prostii în cap. N-o să vă cert, n-o să vă fac morală.

1 Versurile melodiei Walking Contradiction a formației Green

Day (n.tr.).

132

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

n-o să vă spun că antisemitismul, ca și fumatul sau spartul geamurilor, nu e bun la nimic. O să-mi fac doar meseria de profesor de franceză: vă atrag atenția asupra unor afirmații incorecte. Dacă-mi ziceți că un complement direct se acordă cu auxiliarul „a avea”, vă răspund că e incorect. Tot așa, să-i urăști pe evrei nu e nici bine nici rău, e doar incorect. Eu, când aveam vârsta voastră, eram comunist, știți ce-i aia un comunist? În mare, înseamnă că vrei ca săracii să fie mai puțin săraci și bogații mai puțin bogați.

Dușmanii mei pe vremea aia, pentru că era musai să ai niște dușmani, erau patronii, adică cei care trag toate sforile. Era totuși o treabă, nu-i așa? Ura mea avea un obiect precis.

Imane a murmurat ceva cu care Sandra era întru totul de acord și au bătut palma.

— Ce se-ntâmplă?

— Nu, nu, nimic.

— Ei, e ceva. Ați izbucnit în râs, asta înseamnă că e ceva, nu?

— Nu, nu.

— Hai, spuneți!

Privindu-mă de jos în sus și încercând să-și ascundă un zâmbet evident, Imane a șovăit puțin, apoi a deschis gura:

— Păi, tocmai, dom' profesor, patronii sunt evreii.

Na c-a zis-o!

ÎN CLASĂ

133

— OK, sunt sigur că așa credeți, și e o mare prostie. De fapt, nu e o mare prostie, vrei să spui că în

Franța evreii sunt mai bogați decât arabii și știi ce?

Ai dreptate. Dacă ne gândim bine, nivelul mediu de viață al evreilor din Franța este mai bun decât al arabilor. De aici pornește prostia. Că tu deduci din asta că evreii au luat totul hoțeste și că au în sânge simțul câștigului. Asta crezi, nu-i așa?

— Puțin.

— Păi, e cea mai mare tâmpenie. Stai să-ți explic eu de ce în Franța evreii sunt mai bogați decât arabii, în general.

Am dat trei argumente imbatabile și la sfârșit le-am pomenit despre cultura excelenței care ar trebui adoptată în loc de a fi invidiată. Și-am lungit-o tot așa extinzând discuția la problemele de actualitate din

Orientul Mijlociu, ca să nu trebuiască să-mi încep ora.

După trei sferturi de oră de discurs pompos, chiar când s-a sunat, în clasă nu se auzea nici musca. Toți au rămas gânditori, mai puțin Hakim, cu mintea rămasă la opt ani, și Sandra având colăceii de pe burtă la vedere, presați ușor de marginea catedrei. O apucase pocăința și s-a pornit ca băgată-n priză:

— Dom' profesor, îmi pare rău că am zis așa, da' nu știu ce mi-a venit, a fost o glumă.

— O glumă cam proastă.

134

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Agitându-și genunchii într-un spasm continuu, aștepta să iasă
ție ca re-l punea pe Zheng să-i turuie pe dinafară subjonctivul din
limba latină.

— Hei, ți se văd chiloții!

O fâșie de bumbac ieșea, într-adevăr, din pantalonii cu talie
joasă.

— Și asta-i tot o glumă?

— Da, uitați-vă, i se văd chiloții!

— Asta ai venit tu să-mi spui?

Cerceii ei mari – conductori de electricitate – îi acopereau
jumătate din obraji.

— Nu, în legătură cu alegerea liceului. Alaltăieri am fost la liceul
Marcel-Aymé. Dom' profesor, e imposibil, nu pot să merg acolo, nu-s
decât ciudați.

— Da?

— Pe bune! E adevărat, vă jur, nu-s decât skateri, eu nu pot
vorbi cu ăia!

— Ei, dacă nu sunt evrei...

A bătut din picior exasperată.

— Haideți, dom' profesor, serios, v-am zis că-mi pare rău. Da să
mor eu, acolo nu-s decât punkeri.

Léopold se chinuia să bage în automatul de cafea o monedă de
cincizeci. Bastien dăduse gata un fursec și lectura unei foi pe care o
găsise în dulap.

— Ați văzut chestia asta?

În colțul încăperii, Chantai corecta pe genunchi niște lucrări de
control.

ÎN CLASĂ

135

— Asta nu știe să-și scrie nici numele pe foaie, o să-i dau o
chelfăneală...

Nu se adresase nimănui, dar eram singurul din preajma ei.

— Știi cine e?

— Da, dar nu-și scrie numele, o s-o pățească.

Lui Bastien nu-i venea să creadă.

— Băi, voi ați văzut chestia asta?

Leopold dădu cu pumnul în automatul de cafea.

Chantal nu-l băgă în seamă.

- Pentru mine o lucrare nesemnată e nulă.
Am așteptat să văd dacă nu cumva glumește.
— Ei, chiar nulă?
— Păi, da, cum altfel?
— N-aveți din greșeală vreo monedă de cincizeci de cenți?
— Ați văzut și voi chestia asta?

De data asta, n-am mai avut încotro, căci Bastien ne-a întins foaia. Raport. Subsemnatele, Clarisse.

Amara și Sylvaine, ne aflam în clasa a VI-a A. Sora cea mare a lui Jallal El Moudene a intrat în clasă și a întrebat-o pe sora ei „cine ți-a tras o palmă?”. Atunci

Jallal a arătat-o cu degetul pe Ouardia Agadir și sora ei a început să o agrezeze verbal și să o amenințe.

Ouardia i-a răspuns violent „ștoarfă împuțită, ți-o tragi cu toată lumea”. Sora cea mare s-a aruncat asupra ei să o lovească. Am fost nevoite, Clarisse și Sylvaine, să le despărțim. Kinga s-a dus să-l caute pe

136

FRANÇOIS HÉGAUDEAU

domnul Giresse. Am rugat-o în repetate rânduri pe sora lui Jallal să părăsească sala de clasă. Dar în zadar.

Ea a continuat să o lovească pe Ouardia care se apăra pe măsură. A trebuit să-l așteptăm pe domnul Patrick să ne ajute. În timp ce noi o țineam pe Ouardia, domnul Patrick a condus-o pe sora lui Jallal afară din clasă și din curte.

- Apropo de punk, știi vreo trupă care se cheamă Les Tetines noires?

Leopold nu citise raportul și avea chef să continue dialogul de săptămâna trecută.

- Da, da, o știu.

- Da știi că trupa asta a făcut trecerea de la punk la rock gotic.

A deschis dulapul lui Rachel unde uneori se găseau fise de cincizeci de cenți.

- Și-ți plăcea trupa asta?

- Prea mult text.

S-a dus iarăși să ia cu asalt automatul de cafea.

— E adevărat că muzica lor are mai degrabă un mesaj intim decât politic. Nu e chiar o revoltă împotriva societății, ci o revoltă

interioară. Adică, vreau să spun că e mai personală, mai sentimentală, mai... cum să zic...

— Mai romantică?

— Da, asta e, e o revoltă mai romantică.

Souleymane a intrat înaintea mea, cu gluga pe cap.

— Souleymane.

ÎN CLASĂ

137

S-a întors spre mine, mi-am îndreptat degetul spre propriul creștet spre a-i sugera gestul, iar el a executat ordinul.

— Și șapca, te rog!

Chelia i se transformase acum într-o pojghiță subțire de păr vopsit blond. I-am pus să-și scoată caietele și să-și noteze pentru joia viitoare lucrare de control. Ție și gașca ei începuseră să-și arunce priviri încurcate. Au negociat în șoaptă și au desemnat-o pe

Jiajia purtătoarea lor de cuvânt. Când a ridicat mâna, i-am dat voie să vorbească făcându-i semn cu o lentă bătaie de pleoape.

— Joi nu suntem la școală, nu putem să dăm lucrarea de control.

— Și care-i motivul absenței voastre, mă rog?

— E Anul Nou chinezesc, de-aia.

— Și nu puteți să-l mutați în altă zi?

Zâmbetul meu n-a făcut-o să priceapă că am glumit.

— Nu, nu putem să-l mutăm. Nu noi hotărâm.

— Bine, atunci voi ceilalți notați-vă că o să ținem oră de dirigiență.

Din prima bancă pe stânga, Dico a scos un șuierat dezaprobat.

— Ora de dirigiență nu-i bună de nimic.

— Cum ai spus, Dico?

— Ora de dirigiență nu-i bună de nimic.

— Poftim?

— N-o să vin, nu-i bună de nimic.

138

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Repetă ce-ai spus ca să înțeleg.

— N-o să vin.

— Mai repetă o dată, că nu am înțeles.

— N-o să vin.

Încă o dată!

— N-o să vin.

— Vrei să mergem la director?

— N-o să vin.

— Hai la director imediat!

M-am ridicat de la catedră.

— Urmează-mă!

Am deschis ușa și i-am arătat scările cu degetul.

S-a aplecat pe sub brațul meu întins.

— Voi să stați cuminți!

Am înaintat pe culoar, iar el m-a urmat la trei metri în spate.

— Grăbește-te!

N-a iuțit pașii. M-am oprit ca să mă depășească.

Apoi, n-a mai avansat niciunul dintre noi. Am cedat eu. Pe scări, coboram trei trepte și urcam două ca să mă ajungă din urmă.

— Imbecilule.

— De ce vă bateți joc de mine?

— Tu îți bați joc de profesori, când le răspunzi.

— De când vă bateți joc de mine?

În curtea interioară, distanța dintre noi s-a mărit.

Ne-am târât așa până la biroul lui Christian, consilierul educativ.

N-am mai avut răbdare să-l las să

ÎN CLASĂ

139

termine discuția cu mama unui elev însoțită de o translatoare.

— Ți l-am adus ție pe apucatul ăsta. La ora următoare nu-l mai primesc fără scuze.

— De-acord.

A

— Îmi cer iertare.

— Nu, nu.

Automat, translatorea a raportat ultimul schimb de replici într-o limbă africană, apoi și-a dus rușinată mâna la gură.

Deși purta mănuși, Daniele a intrat suflându-și în palme și s-a așezat la locul ei cu o iuțeală grațioasă.

În cancelaria cu scaunele aranjate ca pentru consiliu, eram prezenți șapte din doisprezece membri. Cum quorumul era îndeplinit, directorul a deschis ședința relatând mai întâi faptele.

— Ndeye stătea în capătul culoarului. Ținea în mâini niște biluțe

roz pe care le-am luat drept bomboane. I-am cerut să le bage în geantă imediat. Ea a refuzat, i-am mai spus o dată și a început să comenteze. Atunci am rugat-o să coboare la mine în birou.

A refuzat și m-a făcut, citez, prost. În birou s-a potolit și în aceeași seară a venit să-și ceară scuze.

A tăcut pentru o clipă.

— Ținând cont de gravitatea faptei, precizez că aveam toate motivele să depun plângere. Nu am făcut-o, deoarece consider că mai întâi trebuie să cauți

140

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

O pedeapsă cu caracter educativ. Tocmai de aceea, am convingerea că acest consiliu o poate determina pe

Ndeye să adopte până la sfârșitul anului un comportament normal și respectuos față de adulți.

Mama lui Ndeye, chioară de-un ochi, i-a strecurat fetei ei câteva vorbe într-o limbă africană. Își țintuia ochiul cel sănătos asupra interlocutorului și îi încuviința afirmațiile nedesluite prin scurte murmure.

— Așadar eliminarea provizorie nu este singura noastră propunere. De fapt, îi vom cere să-și petreacă două după-amiezi cu prichindeii de la grădinița de alături. Astfel, va fi ea însăși pusă în postura unui adult și-și va da seama că este imposibil să realizezi ceva, dacă nu există înțelegere în privința unor reguli comune. Pe de altă parte, propunem ca Ndeye să beneficieze de consiliere psihologică.

Asistenta socială a rupt liniștea auditoriului.

— Deja vine la psiholog.

Contrariat, directorul s-a stăpânit să nu strâmbe din nas.

— Atunci îi vom cere să meargă în continuare.

— Nu, macho nu e același lucru, macho e un bărbat care se dă mare, o face pe masculul feroce și tratează femeile cam cu dispreț. Nu acesta e cuvântul exact pentru a-i desemna pe cei cărora nu le plac femeile, pentru că într-o anumită măsură, unui macho îi plac femeile. Cum le zicem, de fapt?

ÎN CLASĂ

141

— Homosexuali.

— Nu, n-are nici în clin nici în mână, nu le plac femeile nu

pentru că nu sunt atrași din punct de vedere sexual de ele. Dimpotrivă, în general, homosexualii adoră femeile.

Faiza își aranja eșarfa neagră din jurul gâtului.

— Păi, normal, că se aseamănă.

— Dacă zici tu... Ei, dar cuvântul de care v-am întrebat, îl știe cineva?

Am scris pe tablă misojin, apoi, m-am corectat, misogin.

— Prefixul este negativ, iar „gin” are originea într-un cuvânt grecesc care înseamnă uter.

Îl confundasem cu isteria¹, dar nu asta i-a făcut să pufnească. Și nu din acest motiv Aissatou a ținut să intervină.

— Dom’ profesor, ăia care vor ca femeia să stea la cratiță sunt misogini?

— E un bun exemplu.

Da, a zis Dounia, da’ trebuie s-o și protejezi, femeia, da, a zis Soumaya, da s-o ții toată ziua la cratiță e un abuz, da și să te uiți la filme porno e un abuz, s-a băgat și Sandra în vorbă, părerea mea e că trebuie interzise, că-i lipsă de respect, da, și eu, interveni și Hinda care seamănă cu cineva cunoscut, dar nu-mi

1 Termenul este derivat din cuvântul grecesc hystera care înseamnă „uter” (n.tr.).

142

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

dau seama cu cine, uneori sunt niște filme care cică nu-s porno, da’ au o tonă de scene cu sex, da, băi, a început iar Sandra, când dau de unu de astea și-s cu babacu’, vai de capul meu, mi-e o rușine de mor, de aia când îmi zice hai să ne uităm la televizor eu fug cât acolo, nu, merçi, mda, a zis Soumaya sau Imane sau Aissatou, cel puțin când suntem la noi în țară nu stăm toată ziua cu mâna pe telecomandă sau chestii de-astea, la noi putem să ne uităm liniștiți, nu ca aici unde toată ziua bună ziua telecomanda-n mână și scene de sex și toate cele, da, și eu, în Egipt, stau calm și mă uit la televizor și nu-i nevoie să schimb canalul tot timpul ca în Franța, aici unde dai sunt numai chestii porcoase, ați văzut dom’ profesor?

— Da.

Nici n-am apucat să-i expun cererea mea, că directorul a ținut morțiș să-mi povestească ultima noutate.

— Trebuie să-ți povestesc ultima noutate.

Era foarte încântat de ce-avea să spună.

— Îl cunoașteți pe Ali, paznicul?

— Da, unul voinic, cu ochelari pătrățoși?

— Nu, unul uscățiv, fără ochelari.

— Da, da, acum îl știu.

— Ei bine, am încetat colaborarea de comun acord.

— Ca să vezi!

— Era în perioada de probă, și să zicem că această perioadă de probă nu a fost concludentă.

ÎN CLASĂ

143

Chicotea satisfăcut.

— În realitate, de-o lună de când e aici, nimic n-a funcționat cum trebuie. A avut tot timpul clenciuri cu elevii, n-a dus-o niciodată la capăt cu ei, dar treacă-meargă. Până ieri.

A făcut o pauză.

— Ieri a intrat aici urlând „o să-i omor, o să-i omor”, și-a ținut-o așa vreo trei-patru minute. Atunci i-am zis să se așeze, să se liniștească, să putem vorbi pe îndelete. S-a oprit din urlat într-un târziu. Și mi-a înșirat toate ofurile lui. I-am sugerat ca în cazul ăsta să se gândească la un alt loc de muncă sau chiar la un alt domeniu de activitate și mi-a spus că nu încap e îndoială. Până la urmă, totul s-a terminat cu bine.

A căutat un semn de confirmare în ochii mei și

I-a găsit.

— În fine, n-am mai stat mult de vorbă, pentru că a trebuit totuși să-l conduc până la poartă și la ieșire să-i confisc lui Djibril obiectul ăsta.

A scos dintre două dulapuri o bară de alamă.

— Ia uite, cu asta n-ar fi ajuns prea departe Djibril și oricum mi l-a dat fără probleme, dar nu se știe niciodată.

Voiam să schimb subiectul, dar n-avea de gând.

— Pe drum, am discutat cu Ali. Am mai aflat ceva.

— Aaa, da?

14 1

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Mi-a spus că în toată copilăria lui, mama i-a repetat întruna „tu n-o să reușești niciodată”. Din asta se pot deduce multe.

Zâmbetul îi dispăruse de pe chip și, mușcând din brațele

ochelarilor, a rămas pe gânduri cu ochii ținuiți spre mine.

Khoumba a intrat fără să bată, ținându-și cu un deget o bucată de vată într-o nară și bărbia ușor ridicată.

— Te simți mai bine?

S-a așezat fără să răspundă și Fortunée i-a zis ceva care a făcut-o să chicotească. Brusc, din prima bancă.

Dico l-a strigat pe Mehdi aflat în celălalt capăt al clasei. L-am atenționat hei! și el de colo: ce?

— Ce-a fost asta?

— Da' ce-am făcut?

— Iar începi?

— Ce-aveți cu mine?

— Vrei s-o luăm de la capăt?

— Puțin îmi pasă.

— OK, o luăm de la capăt.

Am deschis ușa și i-am arătat scările. S-a strecurat pe sub brațul meu întins. După ce-am închis ușa, m-am răzgândit.

— Rămâi pe culoar ca să mai meditezi puțin, n-am chef să-mi pierd timpul cu tine.

— Mă doare-n cot.

ÎN CLASĂ

145

Am ridicat degetul amenințător și mi-am apropiat fața de a lui privindu-l fix.

— N-am nevoie de comentariile tale.

— De ce vă crizați?

— Taci!

— Dacă vreau, intru în clasă.

— Încearcă numai și-ai să vezi ce pățești!

Urca scările în urma mea.

— Ce-o să-mi faceți dacă intru? O să mă pocniți?

— Tu ai vrut-o, mergem la director.

Pe scări, coboram trei trepte și apoi urcam două ca să-l aștept. Pe culoar înaintam unul lângă celălalt, încet, altfel l-aș fi pierdut pe drum și ar fi fost ridicol de-a dreptul. Mi-am forțat creierul încins să găsească tonul cel mai firesc.

— E așa de rău să mergem împreună?

— Pffff.

Mimam o plimbare la țară.

— Ce frumoasă-i viața, nu-i așa?

— Pffff.

Fără îndoială că ceilalți elevi se lipiseră de ferestrele clasei să ne privească.

— Viața ta e egală cu zero, Dico. Nu te-ai săturat până-n gât de viața ta de nimic?

M-am oprit o clipă să-mi șterg un pantof, ca să justific într-un fel încetineala noastră caraghioasă.

— Pffff.

146

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Una peste alta, am ajuns în fața ușii de la biroul directorului.

— Aici să n-o mai faci atâta pe șmecherul.

— Nu-mi pasă.

— Nu ți-o pasă, dar s-o faci mai puțin pe șmecherul, ai înțeles?

Directorul era plecat. Dico s-a bucurat în sinea lui.

— Stai jos, mă duc să-l caut.

Nu s-a așezat.

— Stai odată și închide gura!

— Dumneavoastră vorbiți, nu eu.

S-a ajuns la problemele puse în discuție de unii membri ai consiliului de administrație. Directorul era la cârmă.

— Profesorii vor să ridice problema automatului de cafea. În această chestiune, ar fi mai bine să-i dăm cuvântul domnului Pierre care e cel mai în măsură să ne prezinte starea financiară a școlii.

Domnul Pierre n-a mai trebuit să se miște, căci stătea țeapăn în scaunul lui.

— În privința automatului, să știți că a fost instalat în 2001, între două bugete, pentru că celălalt care trebuia alimentat regulat și, deci, avea nevoie de o firmă specializată nu era rentabil. Mai mult decât atât, acesta de acum e și el deficitar, fapt care ne-a făcut să mărim cu zece cenți prețul băuturilor, care se ridică astfel la cincizeci de cenți.

ÎN CLASĂ

147

Când și-a încheiat replica, s-a auzit o rumoare de nemulțumire, dar nu i s-a mișcat niciun fir de păr, nicio dungă de la cămașa albastră.

— Așadar, e de neconceput să revenim la vechea formulă care nu ne permite să echilibrăm cheltuielile.

Dintr-un colț, directorul ținea sub observație gâtul din față, gata să intervină. Le-am luat-o înainte.

— Cred că-i o neînțelegere la mijloc. Altceva considerăm că trebuie schimbat. Nu automatul este principala problemă, ci faptul că se întâmplă din ce în ce mai des să nu existe cafea. Acum două luni se întâmpla foarte rar și, în plus, aveam la dispoziție o gamă mult mai largă de băuturi calde. De ceva vreme, nu numai că s-a împușinat cantitatea de cafea disponibilă, dar nu mai găsim nici plicuri cu ciocolată sau ceai, nici capsule de lapte. Uneori suntem puși în situația să mergem până la chioșc să ne aprovizionăm, o pierdere de timp în defavoarea activităților noastre pedagogice. În afară de asta, personalul de serviciu ne trimite la dumneavoastră, domnule Pierre, căci, conform ordinelor dumneavoastră, ei nu mai au voie să facă stoc de produse. S-ar părea că și asupra personalului apasă o bănuială, mai ales în privința pliculețelor de zahăr care, dacă ținem cont de cifre, dispar ca din senin. Pe scurt, noi nu mai știm încotro să ne îndreptăm și tot stând cu mâinile în sân, se întâmplă des să nu avem cafea dimineața, deși se

48

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

știe foarte bine că între zidurile astea trebuie să ai nervi de oțel.

Rânjete aprobatoare, satisfacție în priviri, gest al directorului care ne invita la calm.

— Dacă vrei, vom mai vorbi despre asta, dar acum trebuie să trecem la o chestiune cu mult mai derizorie, și anume, stabilirea orarului pentru tot anul următor.

Mai întâi și-a exprimat bucuria că a crescut numărul orelor la gimnaziu spre deosebire de tot învățământul. Apoi am desfăcut firul în patru. Reluând discuția avută la întâlnirea preliminară a consiliului de administrație, Marie a sugerat ca limbile străine să aibă prioritate și, de exemplu, să mai adăugăm o oră la clasa a șaptea, să formăm grupe mai restrânse de elevi, astfel încât orele de conversație să fie mai eficiente. Directorul a considerat ideea interesantă, dar a obiectat totuși că în felul acesta ar dispărea o jumătate din ora de studiu individual, ceea ce ar însemna, de fapt, dispariția totală a acestei ore, pentru că elevii nu ar mai avea decât o oră la cincisprezece zile, adică o

nimica toată. Atunci s-a propus să se mai introducă o oră de educație fizică și sport la același nivel care, dacă ținem seama de pornirile celor din a șasea de anul acesta și deci al celor din a șaptea de anul viitor, ar putea să le canalizeze energia și să creeze o bună dinamică a grupului, pentru că oricum e singura oră la care se abțin cât de cât de la prostii.

ÎN EI. AȘA

149

Deci renunțăm la consolidarea cunoștințelor de limba engleză la clasa a șaptea? Nu, dat fiind că cei de-a cincea au fost bunicei, luăm orele în plus de franceză de la clasa a șasea, le mutăm într-a șaptea și le transformăm în ore de limbi străine. Și astfel, cele 407 ore, raportate la cele 400 de anul trecut, ar fi folosite mai corect, cu toate că trebuie să păstrăm și o marjă de siguranță, pentru că știți că data începerii anului școlar nu e fixă.

După o oră, șapte sticle de vin alb tronau pe masa acoperită cu hârtie de administratorul nostru zelos.

Am dat o fugă până-n cancelarie ca să iau un teanc de lucrări, de teamă să nu găsesc ușa închisă. Nu era, dar când am apăsat pe întrerupător, nu s-a aprins nicio lumină. Încăperea era cufundată în semiobscuritate și, pe măsură ce înaintam, se făcea întuneric beznă.

Noroc cu mirosul de portocală, că altfel nu-mi găseam dulapul. Am băjbăit după teancul de foi și deodată s-a luminat.

— Nimic nu se face într-o zi.

Era vocea fără vârstă din ghereta paznicilor. Privirea celui care vorbise, rezemat de prag, parcă-mi sfredelea creierul.

— Dar nimic nu se face fără o zi.

Avea o mână lipsă.

— Dacă desprindeți ultimul vagon al trenului, penultimul va deveni ultimul. Dacă dispare prima zi, cea de-a doua devine prima. Toate încep într-o zi.

150

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Am dat să mă apropiu, dar cu fiecare pas al meu el se îndepărta și mai tare și, nu după mult timp, s-a făcut nevăzut.

Două capete rase de clasa a cincea urlau peste zid după mingea de cauciuc trimisă cât colo de un șut puternic. Nu se auzi niciun ecou, ca și cum dincolo de ziduri nu ar fi fost nimic, ca și cum lumea s-ar fi oprit aici. Directorul mă strigă din biroul lui care dădea spre curte.

— Amicul nostru, Dico, ți-a trimis o scrisorică.

Am apucat foaia împăturită, prefăcându-mă relaxat ca un cowboy.

— Presupun că iar în stilul lui Chateaubriand.

A râs cu poftă, apoi a adăugat ironic:

— Un Chateaubriand mai fără perdea!

Nimeni nu le-a aruncat copiilor mingea înapoi.

S-a pierdut fără urmă în nemărginirea spațiului. Când am împins ușa albastră, Mohammed, paznicul, s-a răsucit brusc pe scaun, ca prins în flagrant.

— Bună ziua.

— Bună ziua.

Apoi a continuat să navigheze liniștit pe un site de telefonie mobilă. Când am ajuns sus, am despăturit foaia. Domnule, îmi cer iertare că v-am înfruntat în fața clasei a VIII-a A și mai ales că m-am purtat așa de obraznic cu un profesor care a fost întotdeauna

ÎN CLASĂ

151

drăguț cu mine. În concluzie, promit să mă străduiesc față de profesori. Dico.

— N-ai cumva cincizeci de cenți în monede de zece?

Glasul acela prietenos era al Linei, pe care n-o auzisem apropiindu-se.

— Nu-ți trece și ție niciodată prin cap să-ți iei niște monede la tine? Nu te poți gândi și tu la chestia asta dinainte? Îți cer prea mult? E foarte mișto să improvizezi, da alții să plătească! E complet aiurea să te strecuri așa, la dracu'!

Vorbeam cu voce joasă, cu inflexiuni de predicator iluminat.

— Dacă descoperim cumva gena criminalității, se schimbă multe lucruri. Ce-o să facem atunci cu oamenii care o posedă? Deocamdată, despre cei care au comis o crimă zicem că e și din vina lor, dar și din vina altor chestii care se numesc circumstanțe atenuante. Se spune că, dacă îi ajutăm, n-o s-o ia de la capăt. Dar dacă au în ei gena asta înseamnă că nu se pot vindeca și-atunci, care-i soluția? îi băgăm în închisoare chiar înainte de-a fi comis vreo crimă? Dacă nu am face asta, s-ar putea zice că suntem cam lacși.

Alyssa s-a încordat ca un semn de exclamație, apoi s-a răsucit ca un semn de întrebare.

— Ce-nseamnă laxi?

— Lăcși se spune atunci când tolerăm cam multe.

Seamănă cu indulgenți, dar în sens negativ. Uite, de

152

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

exemplu, părinții care-și lasă copiii de zece ani să hoinărească pe stradă până la miezul nopții. Se mai spune și permissivi, pentru că permit multe.

Am scris cu cretă lax = permisiv. Alyssa a copiat de pe tablă pe un colț al caietului.

— În prezent, toată lumea se-ntreabă dacă nu cumva școala nu este puțin cam permisivă, dacă n-ar trebui să dea mai multe pedepse, de exemplu lui Mezut care se întoarce de zece ori la banca din spate în fiecare oră, ce zici de asta, Mezut?

— Pentru că n-am înțeles deloc o chestie, dom profesor.

— Ia să te-aud.

— Nu știu ce-i aia o genă.

— Păi, am explicat deja... fir-ar să fie.

Iubărețul știa.

— E atunci când nu-ți poți stăpâni pofta de-a ucide.

— Da, dar ai grijă, nu există numai gene ale criminalității. Și, repet, nimeni n-a descoperit până acum această genă.

Alyssa a început să înnegrească o foaie, Mezut tot n-a priceput nimic, Fayad râdea din nu știu ce motiv, cerceii din plastic ai Hadiei se clătinau la unison cu creierul ei.

— Ce alte gene mai sunt, dom' profesor?

— Multe. Poate chiar și o genă a umorului. Sau a drăgălășeniei. Sau, mai știu și eu, a ortografiei.

— Dom' profesor, mai ne dați și nouă o...

ÎN CLASĂ

153

— Duminică viitoare, Tarek. Duminică dimineață îți dau dictare. La ora opt fix. Să nu te prind că faci vreo greșală!

Indira a ridicat mâna sub privirea îndrăgostită a lui Abdoulaye.

— E adevărat că putem spune că plouă șiraguri?

— Șiroaie. Plouă șiroaie. Dar nu văd legătura.

Abdoulaye i-a sărit în ajutor.

— Păi, a plouat ieri, de-aia.

— Șiroaie?

— Da, șiraguri.

Oare Alyssa n-ar fi întrebat de ce spunem șiroaie, dacă nu era ocupată cu scrisul?

— Se spune că plouă șiroaie, pentru că sunt atâtea picături care vin una după alta, încât par un șiroi.

S-a sunat, toți au zburat care încotro ca păsările.

Alyssa mi-a întins foaia.

— Am făcut o argumentație.

— Ia te uită!

A dispărut ca-n ceață, înainte să mă apuc de citit, lax = permisiv

E cazul să reintroducem regulile stricte de care-au avut parte bunicii noștri în școală? Eu cred că trebuie să lăsăm trecutul în urmă și că ceea ce înainte a funcționat bine e mai puțin eficient astăzi sau în viitor. Consider că adultul trebuie să-și stabilească și să-și impună regulile potrivit valorilor în care crede.

154

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

nu în numele unei mode care să revină în forță și care să constea într-o mai mare severitate față de elevi.

Deși s-a pus din nou această problemă din cauza lipsei de respect, a neseriozității și a altor factori foarte frecvenți în școli, oare ar fi cea mai bună soluție să se reintroducă regulile stricte din timpurile străvechi? Eu nu cred. Tinerii din ziua de azi n-ar accepta o astfel de strictețe. Nici nu și-o pot închipui. Noua generație, în cea mai mare parte, nu e adepta sancțiunilor, a presiunii constante și intempestive, și-asa e prea mult. În afară de asta, unele țări, în special cele din lumea a treia, aplică în școli acest mod de instruire, și pot să spun cu mâna pe inimă că elevilor le-ar plăcea să fie în locul nostru! Deci, decât să reintroducem ceva de dragul trecutului, mai bine, nu!

Jihad a dat un ocol catedrei înainte de a se duce în bancă. Părea îngândurat. Ai fi zis că-l neliniștește ceva.

— Dom' profesor, există vreo țară cu numele Benin?

— Sigur că da. E o țară din Africa. Din Africa neagră.

I-a tras o otheadă lui Bamoussa care asculta tăcut.

Aveam să fiu arbitru într-un conflict de-al lor.

— Da, ce vreau să zic, Beninul e o țară mare?

Am făcut o mutră evaluativă, iar el a așteptat nerăbdător să-i răspund, uitându-se fix la buzele mele.

— Să zicem că nu, nu e prea mare, dar nici prea mică.

Eram destul de sigur de „nu prea mare”, dar aveam ceva îndoieli în privința lui „nici prea mică”.

ÎN CLASĂ

155

Încântat s-audă că Beninul n-are nimic măreț, Jihad n-a observat.

— Deci, nu-i prea mare.

— Nu, nu-i prea mare.

S-a întors către Bamoussa cu o față de genul „vezi, ți-am spus eu!”. L-am reorientat către mine.

— Ai nevoie pentru lucrarea la istorie?

— Ei, nu, mâine joacă Marocul contra Beninului, de-aia voiam să știu dacă au echipă bună sau nu.

— Așa și-așa.

A plecat ca din pușcă la banca lui.

Presimțind că Jean-Philippe voia să-mi vorbească despre a VIII-a A, m-am prefăcut ocupat până peste cap, mânuindu-mi foarfecele hiperactiv. N-a vrut să priceapă și s-a aplecat peste masa mea.

— Am avut o mică problemă la tine la clasă.

— Da?

Chantai a trecut pe lângă noi zâmbind.

— Ia zi-mi și mie, există gena criminalității? I-ai dat complet peste cap, acum vor să le țin un curs special pe tema asta.

Nimic n-ar fi putut să-l oprească pe Jean-Philippe să-și spună povestea mai departe.

— Săptămâna trecută, înțelegi, am primit niște mesaje cam ciudate prin stație.

— Da?

156

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Ei, mesaje cam ciudate în ghilimele. Obscene de-a dreptul. Și mi-am dat seama imediat cine era. Două fete, dar sunt sigur că Dounia e capul răutăților.

— Am înțeles.

I-ar fi plăcut să continue, Géraldine își privea pe furiș sânii aproape inexistenți, Daniele a intrat ca un pachet de nervi.

— Sunt insuportabili ăștia! Ce naiba au pățit azi?

Léopold nu și-a ridicat capul din teancul de lucrări.

— Ce ți s-a mai întâmplat?

Daniele nu se putea liniști.

— N-ai văzut ce agitați sunt azi?

— Ca întotdeauna.

Bastien se distra băgând foi cu ghiotura în burta copiatorului.

— Ca la fiecare sfârșit de săptămână, ce te miri?

Daniele o ținea pe-a ei.

— La a VI-a A, sfârșitul săptămânii începe de luni după-amiază.

Uite că ședința cu părinții a fost un mare fâs.

— Să mai facem o ședință cu ei și cu toți profesorii clasei.

— Și mai ales consilii pe probleme de disciplină.

Terminând ce-aveau de zis, Léopold și Bastien s-au cufundat din nou în corectatul lucrărilor, respectiv, în treaba de la copiator. Încremenită sub tabloul cu rugăciunea țăranilor, Daniele nu-și mai potolea mânia.

— Pot să bag mâna-n foc, azi e sigur ceva în aer.

ÎN CLASĂ

157

Julien s-a întors dinspre computer pe ecranul căruia se zărea un mănunchi de căbănuțe pipernicite într-o vale.

— Poate-i meciul de vină.

Lui Bastien i-a picat fisa.

— Da, asta e, adineauri i-am auzit vorbind despre partida între Mali și nu mai știu cine.

Știu eu.

— Mall-Senegal, sferturi de finală în Cupa Africii pe Națiuni. Anul ăsta se joacă în Tunisia. Se organizează la doi ani. Echipa Camerunului este deținătoarea titlului.

Daniele tot nu s-a potolit.

— Oricum nu văd legătura cu tă răboiul pe care-l fac.

În sfârșit, Bastien se opri din fotocopiât.

— Ar trebui să declarăm sărbători naționale zilele cu meciuri de fotbal african și toată lumea ar fi mulțumită.

Leopold a terminat de pus nota cu roșu adăugând și un

comentariu: excelent lucrat.

— Sau să difuzăm meciurile în clase și să ne facem orarul în funcție de ele, ce-ar fi?

Daniele nu l-a băgat în seamă.

— Eu nu pricep o iotă din sport, mai ales din sporturile pe echipe. A încercat fiu-meu să-mi explice cum e cu rugbyul, da și-a bătut gura de pomană.

Și totuși rugbyul e captivant. Să pui ordine în haos ca să ai mai multă putere, e o treabă!

158

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

rin curtea învăluită de primele umbre ale nopții răzbătea roșul aprins de pe tricoul lui Idrissa. Croncănitul unui corb în vârful unuia dintre cei trei arbori m-a făcut să-mi înalț capul. De pe o bancă de alături, silueta lui Oussama prinse viață.

— Aoleu, corbul ăsta nu-mi miroase-a bine, e de rău.

Un sfert de oră mai târziu, Idrissa s-a așezat pe scaun în cancelaria aranjată ca pentru consiliu. Directorul a citit fișa de observație scrisă de profesorul de științe ale naturii.

— I-am cerut lui Idrissa să-și scoată lucrurile din ghiozdan, dar nu m-a ascultat. S-a dus să ceară o foaie unui coleg și, când acesta l-a refuzat, l-a lovit cu șapca. L-am rugat pe șeful clasei să-l caute pe domnul director. Atunci Idrissa a zis „da, bine, du-te și-l caută pe Dumnezeu”. Apoi s-a ridicat din bancă, s-a apropiat sfidător de catedră și mi-a spus „ce-o să-mi faci acum?”. S-a îndreptat spre ușă, i-am cerut să rămână în clasă, el a spus că „puțin îi pasă” și a plecat trântind ușa.

Ridicându-și ochii pe deasupra ochelarilor în formă de semilună, directorul a salutat-o pe mama vinovatului care, în timp ce el citea, parcase lângă un colț al mesei un cărucior dublu și luase loc. I-a prezentat pe membrii consiliului, unul câte unul. Ea se uita în ochii fiecăruia, pe rând, și dădea bună ziua ducându-și mâna la inimă. În concluzie, directorul a cerut exmatricularea definitivă, cu precizarea că această

ÎN CLASA

159

sanctiune, dacă se va aplica, va avea valoare educativă oferindu-i lui Idrissa posibilitatea să-și refacă imaginea în altă parte.

Ca diriginte al clasei, Valerie a luat cuvântul explicându-ne că ea

Însăși l-a felicitat pe Idrissa pentru progresele pe care le-a făcut în ultima vreme și că, fără îndoială, prea multe laude l-au determinat să compenseze printr-o atitudine inversă. Fluturându-și crucea aurită care-i atârna de gât, învățătoarea lui a adăugat că Idrissa a ascultat-o întotdeauna, dar că uneori nu scotea o vorbă timp de jumătate de oră.

O reprezentantă a părinților ne-a amintit de războiul din Angola, pe care îl simțise pe pielea lui și care și-a pus, cu siguranță, amprenta pe comportamentul băiatului. A insistat ca sancțiunea să fie însoțită de o evaluare psihologică. Directorul a spus că, oricare ar fi sancțiunea adoptată în seara aceasta, va avea caracter educativ. Marie a sugerat că mutarea în altă școală îi va face foarte bine, că aici se stricase toată treaba ca un fruct plin de mucegai. În timp ce ea vorbea.

Idrissa și mama lui au avut în șoaptă un schimb de replici tăioase. Când a tăcut Marie, nu se mai auzeau decât ei doi, fără să ne dăm seama de motivul disputei. Ea îl dojenea, iar el i-a tăiat-o scurt ridicându-se de pe scaun.

— Da' tu ce credeai, credeai că aici e raiul pe pământ?

A repetat de trei ori, a ieșit, apoi s-a întors.

Ibl

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Vreți să-mi dați papucii, dați-mi papucii și cu asta basta! Terminăm bâlciul.

Directorul a renunțat încetul cu încetul la tonul lui binevoitor.

— Nu e chiar așa, trebuie să discutăm. E important să vorbim despre asta și tu să asculți ce se spune.

Se așezase iar pe scaun.

— Mare scofală!

Directorul a pus capăt discuției, dându-i mamei ultimul cuvânt, conform procedurii legale. Ea nu a spus nimic, a fost poftită să aștepte pe hol să delibereăm. S-a retras mulțumindu-ne.

Am votat exmatricularea fără drept de reînscrisiere.

Salimata a amânat momentul să se uite la lucrarea pusă pe masă, dar până la urmă și-a întins gâtul și a văzut nota 4.

— Trebuie neapărat să ai o exprimare îngrijită, Salimata. E de bază. Dacă începi să ai grijă la exprimare, apoi putem vorbi și de celelalte.

Obişnuită cu nota asta, ea n-a dat niciun semn că ar fi dezamăgită.

— Ar trebui să renunți la toate expresiile orale și colocviale, pricepi?

A bâiguit un da neconvingător. I-am luat foaia ca să-mi illustrez afirmațiile cu exemple.

ÎN CLASĂ

161

— De pildă, e obligatorie negația când folosești adverbul „decât”. „Nu stau decât la sport azi”, și nu

„Fac decât sport azi”.

Pusesem un accent exagerat pe „nu”.

— De asemenea, cuvinte ca „mișto” nu se folosesc în lucrările scrise.

Și-a ridicat ochii goi spre mine.

— Mai ales că tocmai la expresiile din limba vorbită facem greșeli, pentru că nu suntem obișnuiți să le vedem scrise și le cunoaștem doar după ureche. Și auzul ne înșală de multe ori.

O salvă de scuipat a aterizat pe trusa ei mângălită cu marker, Mali En Force.

A

— În orice caz, scriem „sincer”, nu „pe bune” așa cum facem în limba vorbită. Nu-ți începi o frază cu

„Părerea mea e”, ci „în opinia mea”. Există cuvinte pe care le spunem, dar nu le scriem, asta să știi.

Ronțâind înverșunată capătul unui creion subțire, cu inscripția Los Angeles Addiction la douăzeci de centimetri de gură, Alyssa mă întrerupse, făcând norii să dispară de pe cer, unul câte unul.

— Dom’ profesor, da cum ne dăm seamă că o expresie nu se folosește decât în limba vorbită?

Ca să am timp de gândire, i-am dus foaia Salimatei.

— În mod normal, se cunosc de la sine. Le simțim, pur și simplu, atâta tot.

Hadia a tresărit ca trezită brusc dintr-un somn adânc.

162

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Ne bazăm petuiție.

— Exact, numai că se cheamă intuiție.

Nu-mi dădeam seama ce urmează după întrebarea

How To Become Beautiful? 1 de pe tricoul Faizei aplecate peste

textul pe care-l avea de citit cu voce tare.

Când s-a îndreptat, am văzut răspunsul Meetă Rich Mari2. A întrebat ce înseamnă expresia „a avea pitici pe creier” din finalul fragmentului citit. Ca un fulger.

Sandra s-a repezit asupra întrebării de-abia formulate.

— E atunci când îți trec gânduri negre prin cap și chestii de-astea.

— Și de ce se spune „a avea pitici”, asta știi, Sandra?

— Păi, nu v-am mai spus o dată, e atunci când îți vin gânduri negre.

— Da, dar de ce pitici și nu ghiveci de legume, de exemplu?

— Haideți, dom’ profesor, ghiveciu n-are legătură?

— Păi, tocmai, care-i legătura între pitici și gândurile negre?

Asistența a încremenit la auzul întrebării și-apoi s-a destins așteptând răspunsul. Hinda, care seamănă cu nu știu ce figură cunoscută, a deschis focul.

— Pentru că piticii sunt niște chestii mici și negre și de-aici s-a ajuns la gânduri negre.

1 Găsește-ți un tip cu bani, în lb. engleză (n.tr.).

ÎN CLASA

163

— De unde-ai scos asta cu piticii negri? Și chiar dacă ar fi așa, de ce nu spunem a avea corbi pe creier?

— De-aia, corbii sunt veseli.

— Și piticii sunt triști...

— Da, au și ei pitici pe creier.

Sandra a izbucnit instantaneu într-un hohot de râs, de s-au zguduit pereții, dar s-a potolit la fel de repede.

— De fapt, piticii sunt mititei, nu le iese nimic, se chinuiesc tot timpul. De aia își doresc să fie mai mari, da nu se mai poate și sunt dezgustați peste măsură de toată treaba.

A

— În cazul acesta, am putea spune și a avea furnici, că nici cu furnica nu mi-e rușine, e tot mică.

Hăhăielile lor m-au făcut să ridic tonul, dar Mohammed-Ali ne-a acoperit pe toți.

— Nu-i adevărat, dom’ profesor, în Maroc sunt niște furnici cam așa de mari, pe cuvântul meu, mi-a zis mătușa mea, serios!

Între brațele întinse pentru a arăta mărimea furnicilor marocane era loc de un doberman. Michael a spus că mătușă-sa mănâncă furnicile, moment în care nepotul ofensat a urlat că ba mătușa lui mănâncă balegă de zebură, ceilalți s-au strâmbat de scârbă, Sandra a strigat tâmpitule o să vezi stele verzi, iscând o vâlvătaie pe care niciun potop n-ar fi putut s-o stingă.

Pe post de extingtor, am luat broșura cu testele

164

FRANÇOIS BÉGAUDFAU

naționale amintindu-le de examenele de peste două zile. S-a făcut liniște imediat.

— La franceză, dacă respectați cerințele, toți puteți lua note bunele.

Treceam printre rânduri ca un colonel care verifică uniforme soldaților.

— Și mai ales, azi și mâine să nu stați zece ore cu recapitulările la mate. Odihniți-vă mai degrabă. Gândiți-vă la altceva. În orice caz, nu se îngrașă porcul în ajun. Cunoștințele se întipăresc în memorie cu mult mai înainte, în timpul somnului. Mă rog, puteți deschide unul, două caiete, ca să fiți siguri, dar să știți că zarurile sunt aruncate deja. Vă rămâne doar să vă concentrați asupra lucrurilor esențiale: să nu întârziati, ba chiar să ajungeți mai devreme să aveți timp să vă găsiți sala și locul, să aveți cele necesare la voi.

Și întâi de toate, să dormiți bine. E foarte important să dormiți bine. Un somn bun face 50% din treabă.

Când li s-a dat voie, două treimi dintre ei s-au ridicat făcând zgomot. Cu ghiozdanul gata pregătit, au năvălit în același timp cu toții la catedră ca să-și depună foile cu colțul îndoit. N-au mai rămas decât tie, Jiajia.

Xiawen, Alexandre și Liquiao, aplecați peste calculatoarele de buzunar, încercând noi combinații de figuri geometrice pe ciornele lor rozalii, surzi la strigătele de pe culoar ale colegilor eliberați. Într-un târziu și-a predat și Alexandre lucrarea.

ÎN CLASA

165

ngelique și-a pus pe ea bluzonul gros, dar mai înainte a făcut un ocol pe la catedră, urmată îndeaproape de Camille.

— Dom' profesor, compunerea pentru după vacanță, eu n-o să

v-o dau.

- Păi, de ce să nu mi-o dai?
- Pentru că n-o să fiu la deschiderea anului școlar.
- De ce să nu fii?
- Păi, să vedeți, o să termin clasa a șaptea într-o altă școală.
- Ei, nu mai spune, și unde te duci?
- La școala nr. 94.
- Ce-ți veni să te duci acolo?
- Păi, familia la care stau locuiește în zonă.
- Bine, atunci.
- De-aia, nici n-o să mai scriu compunerea.

Camille asculta cu o mutră de doliu. Nu mai avea rost să zică nimic.

— Curaj pentru ce te-așteaptă, atunci. Sper să treci cu bine în clasa a opta.

— Mulțumesc. La revedere.

S-a îndepărtat încet, împovărată cu rucsacul care-i cădea din când în când și pe care îl vedeam pentru ultima oară.

După două zile de teste, nu mai aveau chef de treabă nici cât negru sub unghie. Plăcut impresionat că nu-mi ieșisem din fire, le-am propus o oră în care

il.6

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

să se exprime liber, precedată de două minute în care să reflecteze la ce-ar spune ei lumii, dacă li s-ar da ocazia.

Mohammed-Ali s-a oferit primul și s-a și cocoțat pe podium. Nu asta avusesem eu de gând, dar m-am retras în spatele clasei, ca să-l ascult. Un lanț gros din aur fals strălucea pe albul treningului Timberland.

— Doamnelor și domnilor astăzi o să mă adresez în primul rând prietenilor noștri din Mali care, uraaa, au avut parte ieri de o cumplită înfrângere. Mărețea echipă a Marocului i-a bătut măr cu 4 la 0. Asta-i viața, și ne rugăm cu toții să-i caftească în finală și pe prietenii noștri tunisieni. Dar cred că după această înfrângere cei din Mali nu au o atitudine prea cinstită. Până la semifinală își spuneau africani, dar acum când au fost scoși din competiție de marea echipă a

Marocului cu o înfrângere cu 4 la 0, acum că au ieșit din competiție, spun că îi doare undeva de Africa.

Și asta nu-i frumos.

Zâmbea întruna și-și susținea fiecare afirmație cu mișcări ale mâinilor în ritm de rap.

— N-o să pronunț nume, dar sunt și la noi în clasă unii care s-au purtat așa și așa vrea să le spun trebuie să știți să pierdeți și să vă simțiți africani, chiar dacă aveți o echipă slabă. Îi invit pe cei din Mali să susțină marea echipă a Marocului în marea finală care ne așteaptă sâmbătă în fața prietenilor noștri tunisieni.

Mulțumesc.

ÎN CLASĂ

167

O parte din clasă a aplaudat. Rotindu-și șapca în jurul pumnului, Souleymane, căruia îi fusese adresat discursul în mod explicit, clătina din cap a amenințare.

— Ai dreptul la replică, Souleymane, dacă vrei.

— Mă doare-n cot, poate să zică ce-o vrea, tâmpitul ăsta!

Imane, care-și rezervase deja dreptul de-a se exprima, era cocoțată pe podium.

— Dom' profesor, pot să-ncep?

— Te ascultăm.

— Deci...

A luat aer în piept și o mutră care dădea impresia că nu vorbește serios.

— Deci, vreau să vă spun că-mi pare rău, pentru că scorul de 4 la o e cam dur, dar asta e, când ești bun, ești bun, dar îmi cer iertare față de cei din Mali, că mă gândesc la ei că au fost bătuți măr cu 4-0 și nu îi A

cred că le e ușor. În timp ce noi marocanii suntem fericiți de ieri, gata, am terminat, vă urez tuturor vacanță frumoasă.

Douăzeci și șapte

Un client la vreo șaptezeci de ani uitase să mai tragă din țigara aprinsă și se holba la ziarul agățat de teigheaua de aramă pe care chelnerul a trântit o ceașcă.

— Parcă vezi că spaniolul ăla o să fie reales.

— N-ai ce-i face, plătești dacă vrei război.

Afară, în lumina slabă a zorilor, am zărit spatele

Mariei și al lui Jean-Philippe trecând pe lângă măcelarul chinez. După colț, i-am ajuns din urmă și am împins poarta masivă din lemn. În curtea interioară, patru paznici înarmați cu lopeți din metal împingeau

lângă un zid grămezile de zăpadă netopită amestecată cu noroi. Jean-Philippe și Marie au intrat în cancelarie, unde Valerie era prinsă până peste urechi cu e-mailurile, iar Gilles meșterea ceva la copiatorul stricat.

— Salutare.

ÎN CLASA

169

Julien își făcu apariția cu chipul pârlit de soare, dar cu urme de ochelari. Gilles avea o față trasă, de parcă nici n-ar fi fost în vacanță.

— Mă umple de nervi că a început iar, nici nu știi cât.

— E nasol, nu?

— Zău așa.

— Și pentru mine e aceeași chestie.

Line dormea de-a-n picioarele sub tabloul înfățișând femeia cu umbrelă.

— Ce bine era să te scoli târziu dimineața.

— Zău că da.

Dico se codea să urce scările în rând cu ceilalți.

— Dom' profesor, se poate să schimbăm clasa?

— Nu.

— Dă-i infectă asta a noastră.

— Pentru că ești tu în ea, de-aia.

— Da și dumneavoastră sunteți.

— Hai, fă pași mai repede!

Cea mai mare parte a găstii se proțăpise în fața laboratorului de fizică. Frida povestea o întâmplare unui grup de fete care-i sorbeau fiecare cuvântul.

— Mă sună și-mi zice că nu pot să trec pe la tine, sunt într-o belea. I-am zis auzi, știi ce, tu vii numai când ai nevoie, n-ai decât să...

— Flaideți în clasă!

Souleymane a intrat cu gluga pe cap.

— Souleymane.

170

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

S-a întors spre mine, am dus degetul spre propriul creștet, el aștepta doar semnalul meu.

— Și șapca, te rog.

Am scris pe tablă titlul romanului pe care-l aveau de cumpărat

și, dedesubt, numele autorului.

— Uitați, e un scriitor francez, nu, de fapt, e belgian, dar a trăit cea mai mare parte a vieții în Franța.

Dounia a așteptat răbdătoare, cu mâna ridicată, să-i dau cuvântul.

— Adică e o traducere?

Era foarte mândră de cuvântul traducere, ochii îi trădau satisfacția că îl pronunțase.

— Nu e chiar o traducere, pentru că, vezi tu, belgienii vorbesc franceza, în general. Aproape jumătate dintre ei. De o parte sunt valonii, iar de cealaltă...

Khoumba s-a ridicat înainte să rostesc eu flamanzi.

— Eu n-o să cumpăr cartea asta.

O clipă am rămas fără grai.

— Ia uite, nu mai ești mută?

— Am deschis gura numai ca să vă spun că n-o să cumpăr cartea.

— Și care-i motivul, mă rog?

— C-așa vreau eu, n-o cumpăr și cu asta basta.

— Ieși!

S-a îndreptat imediat spre ușă. Îmi aruncase mingea în teren și trebuia să mă justific.

— Data viitoare când mai vrei să enervezi lumea, să ceri voie mai întâi!

ÎN CLASĂ

1 7 I

A rămas pe loc și m-a înfruntat.

— Da' pe cine am enervat acum, mă rog?

Cu tricoul lui marca Adidas, Djibril arbitra litigiul nostru maimuțărind-o pe Khoumba.

— Ați văzut, dom' profesor, cum s-a strâmbat la mine?

— Hai, mai du-te naibii, că nu m-am strâmbat!

— Ba da, minți!

— Ba nu, nu m-am strâmbat, și mă doare-n cur de tine, hai, valea!

— Dom' profesor, pe el îl lăsați să-mi vorbească așa și pe mine mă dați afară că am vorbit despre o carte?

Am rămas cu brațele încrucișate, cu aerul celui care a avut un

somn liniștit și așteaptă să se termine toată nebunia. Tonul mi-a dat însă în vileag starea de nervi.

— Nu mă interesează prostiile voastre. Aș vrea numai să ieși odată și să nu mai aud că cineva care aruncă banii pe chebap în fiecare după-amiază spune că o carte e prea scumpă.

A pus mâna pe clanță.

— Mie nici măcar nu-mi place chebapul.

A trântit ușa în timp ce pronunța chebap.

Remarcasem, bineînțeles, că Mariama stătea pleostită pe scaun cu o figură foarte abătută. Nu știam dacă e într-adevăr tristă sau se prefacă, dar în fond, ar fi fost același lucru. Totuși am amânat momentul s-o

172

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Întreb motivul, de teamă să nu tulbur liniștea miraculoasă a acelui sfârșit de amiază. Ea a deschis subiectul, profitând că mă aflu lângă banca ei pentru a mă uita peste fișa de exerciții a colegei.

— Dom' profesor, pot să vă spun ceva după oră?

— Sigur că da.

După ce s-a sunat, a așteptat să-i iasă în pauză tovarășii de coate și s-a apropiat de catedră ca o fetiță care s-a rătăcit de casă. După primele cuvinte, pe pleoapele ei negre au apărut lacrimi sticloase ca niște perle.

— Dom' profesor...

— Haide, spune-mi, nu de asta ești aici?

Obrajii îi tremurau sub greutatea lacrimilor gata să se reverse.

— Sunt pierdută.

Purta un mobil pe post de pandantiv și ochii îi deveniseră fântâni nesecate.

— Ei, cum pierdută?

— Nu pricep o iotă.

— La ce nu pricepi o iotă?

— La nicio materie. Nu-nțeleg nimic din ce se face.

— Păi, la franceză, nu-mi dai impresia asta.

Cu o mână își pipăia telefonul, iar cu cealaltă își ștergea șiroaiele de lacrimi.

— Câteodată îmi fac așa o idee, da de cele mai multe ori nu pricep o boabă.

Ea stătea în picioare, eu, pe scaun.

ÎN CLASĂ

173

— Ei, haide, nu e atât de grav să nu înțelegi totul.

Nimeni nu le înțelege pe toate, să știi. Nici eu, să știi, uneori nu înțeleg decât pe jumătate din ce zic.

Nu a râs.

— Chestia e să încerci să faci cât poți tu de bine, și-apoi mai vezi tu...

Încetase cu plânsul, aveam vocea unui doctor care liniștește un ipohondru bolnav de-adevăratelea.

— Și mai ales trebuie să te gândești bine la ce vrei să faci mai departe. Te-ai gândit deja?

Își trase nasul suspinând.

— Da, am avut o întâlnire cu consiliera școlii.

— E cel mai important. Să fii sigură că iei cea mai bună decizie. Ca să alegi bine trebuie să cântărești ceea ce vrei cu ceea ce poți. Așa să faci, da?

Și-a suflat nasul cu zgomot. Puteam să pun pariu că nu-și dădea seama că era varză la capitolul bune maniere. Și-a pus pe umăr rucsacul greu de parc-ar fi cărat pietre de moară.

— Da, dacă vreau să urmez un liceu teoretic, nu mai trebuie să caut nimic, poate să fie oricare.

— Nu, dar dacă se întâmplă să nu reușești, trebuie să fii prevăzătoare și să ai informații despre școlile profesionale.

— Da' nu vreau să fac profesională.

— Știi, dar la o adică...

— Bine, mulțumesc, dom' profesor.

! 74

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

nainte de a-i da cuvântul consilierii de orientare psihologică, directorul voia să reamintească pe scurt rezultatele la testele naționale.

— Înainte de a-i da cuvântul consilierii de orientare psihologică, aş dori să revin pe scurt la rezultatele de la testele naționale.

Unii care întârziaseră, intrau în vârful picioarelor și ocupau scaunele libere, dar în ciuda noilor sosiți sala părea că rămâne la fel de

goală.

— Voi începe prin a mărturisi că sunt ușor dezamăgit. Să știți că examenele nu sunt făcute să descurajeze, ci să ofere niște repere. E drept că avem destule motive să ne pierdem curajul. De exemplu, la matematică, e de-a dreptul îngrijorător. Cred că ați avut niște blocaje la materia asta. Niște blocaje psihologice. Pentru că altfel nu-mi explic de ce. Nu trebuie să intrați în panică la un simplu exercițiu de matematică. Trebuie să vă păstrați calmul, să citiți cu atenție cerința. Uneori jumătate din răspuns se află în cerință.

A făcut o pauză, pentru a-și căuta cuvintele, apoi și-a dres glasul tușind, de parcă iarna ar fi fost în toi.

— Convingerea mea e că nu există să repeți anul în clasa a VIII-a. La liceu sunt destule locuri pentru toți. Că vorbim de licee teoretice, de școli profesionale sau vocaționale, sunt locuri destule.

N-am mai urmărit restul discursului. Pe al doilea rând din fața mea l-am zărit pe necunoscutul ciung sau cel puțin așa mi s-a părut, pentru că de data aceasta

ÎN CLASĂ

I 75

avea ambele mâini. Nu pierdea niciun cuvânt, dând din cap aprobator. După câteva minute și-a încheiat nasturii de la pardesiu, m-a ținut cu privirea și apoi s-a făcut nevăzut pe ușa deschisă. În aceeași clipă s-a ivit un domn pus la patru ace, cu părul încărunțit de bătrânețe. Directorul l-a zărit, și-a răsucit trupul ca un robot, i-a zâmbit, l-a condus în față și l-a prezentat. Era directorul de studii al unui liceu profesional dintr-un arondisment vecin. A început să turuie în legătură cu școala pe care o conducea.

Jacqueline intrase în panică.

— Am intrat în panică, să știți, am intrat în panică.

Când am văzut subiectul după aia, la rece, știam să fac tot, dar în fața foii albe mi-am pierdut complet capul.

La rândul ei, și Daniele intrase în panică.

— La examene, agregatele interne au mereu capcane, ai greșit circuitul, ești mort, că nu mai știi nimic.

De teamă să nu se facă de râs, Line amânase în fiecare an să-și dea examenul de definitivat, așa că a schimbat repede placa.

— Vai, să nu fie de deochi, da ce studios mai suntem!

Am confirmat printr-un zâmbet tâmp, apoi m-am afundat în

munca mea de decupat exerciții.

— Iar a făcut Mariama tâmpenii!

176

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Cel care îmi vorbise de undeva, din spate, era cu siguranță Jean-Philippe. M-am întors și l-am zărit în picioare sub tabloul cu nimfe pictate în albastru.

— Joia trecută, a început iar să-și bată joc de chinezii din clasa ta.

— Așa a făcut?

— Scotea niște sunete scurte, ca atunci când vrei să-i imiți pe chinezi.

Cu foarfecă în aer, m-am așezat pieziș pe scaun.

A mușcat dintr-un baton de lemn-dulce cu care-și potolea nevoia de nicotină.

— O ține așa de la începutul anului, mereu râde de ei.

— Da, cred că și eu am remarcat.

Géraldine se întorcea de la administrație cu un set de pahare în țiplă.

— Are ceva din întâmplare vreo monedă de cinci euro?

Jean-Philippe și-a proptit batonul de lemn-dulce între dinți ca să poată cotrobăi după o monedă prin buzunarele blugilor.

— Las că nici chinezoaicele nu sunt mai breze.

Géraldine a scos paharele din învelișul lor de celofan.

— La sfârșitul capitolului, am putea spune că se petrece ceva, așa, ca o resurecție. Ca aceea a lui Iisus.

ÎN CLASĂ 177

Nepăsarea era generală, cu excepția Douniei care citise cartea și-mi spusese că are prea multe descrieri.

— Maria, poți să ne lămurești ce este o resurecție?

Mohammed, District 500, a răspuns în locul ei.

— Uite, de exemplu, e ca atunci când un sportiv pierde trei meciuri și dintr-odată începe iar să câștige.

— Dom' profesor, aveți de mult dintele ăla de argint?

Din prima bancă pe stânga, Dico își pusese în minte să scoată din sărite tot sistemul de învățământ.

— Nu văd legătura cu resurecția. Măcar dacă ai ști ce-nseamnă, aș mai zice, dar așa...

— Ba da, știu.

— Zi atunci!

— N-am chef să zic.

— Ai idee că strâng toate dovezile despre tine ca să-ți fac dosar de exmatriculare definitivă?

— Nu mai pot eu de dosarul tău.

S-a sunat, au zbughit-o toți care încotro, Fortunee și Amar s-au luat după strigătele lui Souleymane căruia Djibril îi furase șapca și i-o aruncase lui Kevin, care a dat-o după dulap. Souleymane m-a strigat dom

profesor șapca mea e după dulap.

— Și ce vrei să-ți fac eu acum?

Khoumba o tulise fără a spune o vorbă, Mariama o aștepta pe Dianka, prietena ei, care butona pe tastele telefonului mobil, Mohammed se trudea să copieze lecția de pe tablă fără să priceapă nimic, Alexandre îl aștepta, Souleymane, cu nasul lipit de perete, se

178

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

chinuia să-și strecoare o mână pe după dulap, Frida făcea conturul unei inimioare pe fereastra aburită și, în tot acest timp, Dico s-a apropiat de mine.

— Dom' profesor, de ce toți profii vor să se răzbune?

— La cine te referi mai exact?

— Păi, când îmi spuneți că vreți să-mi faceți dosar, nu e răzbunare?

— Se cheamă disciplinare, e cu totul altceva.

Cum făcea întotdeauna, nu se uita nici acum în ochii mei, ci la cerculețele făcute cu piciorul pe podea și fiecare replică de-a lui părea mereu ultima.

— Vă răzbunați, pentru că sunteți foarte furios că v-am răspuns în fața întregii clase, las că știu eu.

— Când un judecător îl bagă pe un răufăcător la închisoare, n-o face ca să se răzbune, ci pentru ca societatea să funcționeze cum trebuie.

— Dumneavoastră nu sunteți judecător și-o faceți din răzbunare, de asta o faceți.

Zicând acestea, a făcut cale-întoarsă spre ușă, lăsându-mă cu buza umflată și-un car de nervi.

— Dom' profesor, ați văzut? Șapca mea e plină de praf, nu-i cinstit.

— Vezi ce se întâmplă dacă porți șapcă? Poate ar fi mai bine să renunți la ea.

Și-a înfundat-o mai abitar pe cap fredonând o piesă rap. Nimic de construit, nimic de împărțit, mi-a mai rămas doar să fiu fericit.

ÎN CLASĂ

179

n timpul orei de studiu individual, am cerut unei grupe de șase elevi să-și aducă aminte cinci cuvinte necunoscute la care s-au poticnit în timpul săptămânii. Fiecare, pe rând, a încolonat câte cinci cuvinte pe tablă. Nassanaba a scris a simula, a obiecta, a găngavi, a pribegi, a surmonta.

— Numai verbe?

— Nu e bine?

— Ba da.

Fără prea multă tragere de inimă, Sofiane a notat: scamator, competent, a sugera, dement, contracepție.

Pe coloana lui Mody erau sideral, galaxie, big bang, cometă, tuberculi. Katia: metamorfoză, fraternitate, stimulator, megalomanie, flashback. Yelli: zestre, cămătar, a relata, rapace, rechizitoriu. Ming: austriacă, bronz, meridional, megalomanie, gabarit. Citind fiecare coloană în parte, i-am întrebat dacă știu vreunul dintre cuvintele selectate de colegii lor. Neprimind niciun răspuns, le-am explicat eu, cu excepția lui „austriacă” pe care îl cunoșteau toți, mai puțin chinezii. M-am răsucit spre Ming și i-am spus că „austriacă” e un cuvânt destul de cunoscut, dar că într-adevăr Austria e o țară așa de mică, încât ne cam doare-n cot de austrieci. Totuși, ai idee unde se află

Austria pe hartă, Ming?

— Nu.

— Nu-i nimic, ca să fiu cinstit, nici nu-i nevoie să-ți bați capul, pentru că țara asta n-are nicio importanță

ISC

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

În lume, nici măcar în Europa. Știe cineva vreun austriac celebru?

Nicio mână pe sus, ca de obicei.

— Exact ce vă spuneam. Dacă Austria ar fi ștearsă de pe fața

pământului cu o bombă, nimeni nu și-ar da seama.

Lângă Mezut, care se smiorcăia din nu știu ce motiv.

Salimata și-a îndreptat încheietura mâinii în direcția lui Abderhammane aflat pe celălalt rând. Acesta și-a turtit palmele pe un geam imaginar ținând un deget îndoit. Dormisem tare prost, am șovăit mai întâi, apoi, fără să stau prea mult pe gânduri, i-am zis:

— Salimata, dacă vrei să știi cât e ceasul, întreabă-mă pe mine!

S-a înroșit anticipat pentru îndrăzneala ce avea să urmeze.

— Îmi spuneți și mie cât e ceasul, vă rog?

Ndeye a pufnit în râs. Pe treningul ei colorat în galben și verde era scris oblic Jamaicans Spirit.

— Ți se pare așa de amuzantă obrăznicia colegei tale, Ndeye?

— Da' nu ea m-a făcut să râd, dom' profesor.

Fără să vrea, l-a arătat din ochi pe Iubărețul care avea blazonul 89 mânjit din cap până-n picioare cu cerneală.

— Dom' profesor, pot să cer o batistă?

— Cine are o batistă pentru Iubărețul?

ÎN CLASĂ

181

Fayad s-a ridicat să ia șervețelul pe care îl flutura Ming în aer.

— Nu ți-ai cerut voie, Fayad.

S-a așezat la loc.

— Pot să mă ridic, dom' profesor?

— Acum îți dau voie.

A A

În trecere, s-a împiedicat de rucsacul lui Tarek, dar și-a regăsit echilibrul sprijinindu-se de umărul

Indirei. Abdoulaye, care face tot posibilul să stea lângă ea, nu s-a putut abține:

— Destrăbălatule ce ești, nu pierzi nicio ocazie!

Alyssa n-a râs odată cu ceilalți, pentru că îi stătea ceva pe creier.

— Dom' profesor, de ce zicem viitor simplu? De ce-i simplu?

— Tu să-mi răspunzi la întrebarea asta. De ce?

De data aceasta n-avea să se mai aleagă nimic din bietul creion atacat de caninii ei ascuțiți.

— Voi, ceilalți, ați auzit? De ce „simplu”? Poftim.

Iubărețule. Te ascult.

— Dom' profesor, nu se duce, pot să merg la baie?

— Hai, du-te la baie, să terminăm odată. Deci... de ce spunem „simplu”?

În drum spre banca lui, Fayad șterpelise picul

Fladiei, care-și ținea părul înfășurat într-o panglică, și-i mângălea caietul lui Demba.

— Bine, fie, spunem „simplu” ca să nu-l confundăm cu un alt viitor. Care anume?

182

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Abderhammane și-a scos ceasul și l-a sprijinit de penar, apoi a dat răspunsul:

— Viitorul anterior.

— Bravo. Și ce e viitorul anterior?

Habar n-aveau. Le-am explicat eu. Am scris pe tablă voi merge și voi fi mers. I-am auzit comentând vai de capul nostru, timpul ăsta-i de pe vremea lu' Pazvante.

— Mă rog, e drept că e cam aiurea viitorul ăsta anterior. Îl mai întâlnim în romane, dar nici acolo prea des. În limba vorbită nu-l mai folosește nimeni.

Doar snobii.

Hadia, cu părul prins în panglică, m-a întrebat:

— Ce-s ăia snobi?

— Niște oameni care... care, nu știu cum să zic... plini de fițe.

În lipsă de prea multe cuvinte, am mimat „fițele”.

țuguindu-mi buzele, îndreptându-mi spatele și lungindu-mi gâtul.

— Ai înțeles sau nu?

Semnul de întrebare care șerpuiește întotdeauna pe chipul Alyssei s-a transformat într-o săgeată gata să spintece bolta cerească.

— În orice caz, dacă folosim cuvântul ăsta, toată lumea o să spună Doamne ferește, ăștia s-au scrântit la cap, să știți.

Souleymane a intrat cu gluga pe cap.

— Souleymane.

ÎN EI. AȘA

183

S-a întors spre mine, iar eu am dus degetul spre propriul creștet.

Mi-a imitat fiecare gest.

— Și șapca, te rog.

A

Între timp, Michael, cu de la sine putere, n-a mai vrut să facă duet cu Hakim în bancă și s-a dus să stea singur în fundul clasei.

— Michael, sunt într-o totul de acord cu inițiativa ta care are ca scop, sunt sigur, să fii mai cuminte. Am dreptate, nu?

— Da, dom' profesor.

Clasa a pufnit în râs. În banca din fața lui, Hinda a lăsat capul în jos de rușine, ascunzându-și chipul care seamănă cu-al nu mai știu cui.

— Alt motiv nu există, deci am hotărât.

— Nu, ca să nu mai trăncănesc întruna, am venit aici.

Hinda stătea în continuare cu nasul în pământ.

— De exemplu, sper că n-ai de gând s-o plictisești pe Hinda cu prostiile tale, nu-i așa?

A rostit nu, lungind vocala ca să-mi dea de înțeles că n-are de gând așa ceva. Hinda își admira unghiile. Sandra a sărit deodată, ca electrocutată.

— Dom' profesor, putem să vorbim despre atentate?

— Ce-ți veni?

— Păi, ăștia o tot dau că islamiștii sunt de vină, da' nici măcar nu se știe sigur.

— Sunt cam multe șanse ca ei să fie vinovați, nu?

184

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Furioși la culme, Mohammed-Ali și Soumaya au venit mai în față și-au început să se răstească.

— De ce strigă în stânga și-n dreapta că islamiștii sunt de vină? Atâta vreme cât nu există dovezi, n-au de un

să știe, ar face mai bine să tacă din gură și cu asta basta.

— Și cu ce s-ar schimba lucrurile?

Mohammed-Ali a ieșit din pluton zicând cu o voce răzbunătoare:

— Păi, nu știu sigur și gata, asta s-ar schimba.

Soumaya i s-a alăturat.

— Nici la 11 septembrie nu se știe sigur ce s-a întâmplat.

Imane a intrat în joc.

— Eu pe 11 septembrie eram bucuroasă.

Și eu mă bucuram că puteam s-o descos.

— Te-ai bucurat când ai văzut trei mii de morți?

Mohammed-Ali mi-a întors-o imediat.

— Flaideți, dom' profesor, ia gândiți-vă la câți morți au făcut americanii în Palestina, de asta ce mai ziceți?

— Bine, să admitem, dar tot nu putem duce la nesfârșit lanțul răzbunărilor.

— Da americanii omoară musulmani de câte ori le vine cheful, musulmanii nu trebuie să se apere și ei?

— Trăgând așa, la întâmplare, în oricine?

S-a iscat o gălăgie fără margini, dar eu nu mă auzeam decât pe mine.

ÎN CLASĂ

185

— Ia fiți atenți, mă cheamă Pepita, am douăzeci și patru de ani, locuiesc la periferia Madridului. Am doi copii mici, lucrez în Madrid, așa că mă trezesc la ora șase ca să iau trenul spre oraș. Întâmplarea face ca anul trecut să iau parte la o manifestație împotriva războiului din Irak și împotriva guvernului care s-a aliat cu americanii să invadeze ilegal o altă țară. Bun, și ca în toate diminețile, iau trenul spre oraș, mi se perindă prin minte toate astea, copiii mei, războiul, și bum! sunt moartă.

Ca prin farmec, vorbele mele i-au încremenit pe toți. S-a făcut liniște deplină. Îmbătat de victorie, am continuat:

— Așa-i și cu mine. Întâmplarea face să mă asemăn puțin cu Pepita, dimineața iau metroul, chiar trei metrouri ca s-ajung până aici, și tot întâmplarea face că sunt împotriva legii care interzice purtarea însemnelor religioase în spațiul public. Or, se pare că niște indivizi vor să dea cu bombe în Franța drept pedeapsă pentru adoptarea acestei legi. Și uite-așa o să-mi găsească eu sfârșitul într-o explozie din cauza unei legi pe care n-o aprob deloc. E minunat, nu?

Vraja mai avea încă efect. În liniștea aceea de mormânt, vocea Sandrei a răsunat ciudat. Neobișnuit de dulce. De pe altă lume. Ca un cântec.

— Ce înseamnă arob?

— A aproba înseamnă a fi de acord.

186

FRANÇOIS BÉGAUDF. AU

— Da, da dacă francezii nu spun că nu sunt de-acord cu legea

asta e ca și cum ar fi de-acord. **Dumneavoastră** ați zis cuiva că nu sunteți de-acord?

— Puțin.

— Puțin înseamnă că nimeni nu v-a auzit, așa că **i**slamiștii n-au de un' să știe.

În calitate de diriginte

— O să vă-nsoțesc joi la muzeu. Fără doar și poate **e** că trebuie să vă notați în caiete data și ora vizitei și **i o** să le dați părinților să semneze.

Frida și-a încruntat isteț sprâncenele. Purta un **pulover** cu inscripția Love Me Tender.

— Ce-i, Frida?

— Dom' profesor, n-am înțeles ce-ați spus.

— Ei, e floare la ureche, o să facem o vizită la muzeu.

— Nu asta, ați zis o chestie pe care n-am înțeles-o.

— Păi, n-am zis decât de vizită, atâta.

— Ba, ați zis că poate nu știu ce.

— Fără doar și poate?

— Da, asta.

— Fără doar și poate înseamnă că este atât de **evident**, încât nu mai încap alte comentarii.

A strâmbat din nas, ca și cum ar fi ajuns la ea un **miros** urât.

— E ciudat.

— E ciudat, dar voiam să spun că este de la sine **înțeles** că trebuie anunțați părinții.

ÎN CLASĂ

187

Pe stânga, în prima bancă, Dico nu mă dezamăgește niciodată.

— Pot să-mi aduc niște tovarăși?

M-am prefăcut că nu l-am auzit.

— Dom' profesor, pot să vin cu niște tovarăși?

— Ce ți-am zis eu la începutul orei?

N-avea nici cea mai mică idee.

— Am pus și eu o întrebare, ce-am făcut?

— Ce ți-am zis eu la începutul orei? repetă!

Îi spuseseam că la primul cuvânt deplasat se cară.

— Da doar o întrebare am pus și eu.

— OK, șterge-o.

Cunoștea drumul, dar la zece secunde după ce-a închis ușa, a început să facă niște zgomote pe gaura de aerisire. Ieșind pe neașteptate pe culoar, l-am prins asupra faptului.

— Hai, copăcel, mergi cu mine la director.

Cobora scara în urma mea, lăsând între noi o distanță de trei metri care s-a mărit în curtea interioară.

Când am ajuns în pragul biroului, l-am împins de la spate să înainteze.

— Nu puneți mâna pe mine, de ce m-ați atins?

— Mergi înainte și taci!

Directorul avea treabă la calculator. S-a întors când mi-a auzit vocea cât am putut eu de mieroasă și i-am spus fără nicio altă introducere.

— Îmi pare rău, dar iar o să vă bat la cap cu Dico, a mai făcut o criză.

188

FRANÇOIS BÉGAUDF. AU

— Bine, mă ocup eu de el.

S-a uitat fix în ochii lui Dico.

— Stai jos!

Băiatul s-a afundat în fotoliul moale. Priveam în altă parte.

— Dacă nu-și cere scuze în scris, mâine nu-l iau cu mine. La sfârșitul semestrului, o să cer exmatricularea lui.

— În cazul acesta, trebuie să faceți o fișă de observație.

— Foarte bine, v-o aduc mai târziu. Îmi pare rău, dar asta e.

Dragonul de pe hanoracul lui Leopold scuipă flăcări pe nări, dacă-l enervezi.

— N-arăți prea bine, ce-ai pățit?

Cu fața palidă, cu cearcăne, cu părul crescut aiurea în jurul gurii și cu perciunii tunși inegal, Gilles n-arăta prea bine, într-adevăr.

— Atât de tare se vede?

— Cam da.

Cu fața palidă.

— Mi-a fost rău vineri.

— Cum așa?

Cu cearcăne.

— Eram la tablă și dintr-odată n-am mai putut să mă țin pe picioare. M-am târât până la catedră.

— Nu te-au ajutat elevii?

ÎN CLASĂ

189

Cu părul crescut aiurea.

— Ba au sărit să mă susțină de brațe ca să mă pot așeza.

— Ar fi trebuit să-ți iei un concediu.

A

În jurul gurii.

— Nu știu ce să zic, mă enervează. C-am fost prezent și tot au luat note mici la examen. Darămite să lipsesc...

— Nu e vina ta.

Perciuni tunși inegal.

— În plus, am mai primit și calificativul dat de direcțiune, asta m-a dărâmat cu totul.

Claude își freca de pulpă o monedă de cincizeci de cenți implorând-o să meargă. A băgat-o în automatul de cafea atât de încet, de parcă s-ar fi temut să n-o trezească, dar moneda s-a ivit din nou în partea de jos a aparatului.

— Fir-ar să fie!

Gilles i-a întins mecanic o monedă de același tip.

— Îmi pare rău, da' tu stai și te chinui să-ți faci treaba și ăia de sus care n-au habar de nimic din ce faci tu te dau afară punându-ți calificativele lor de căcat.

Mă deprimă rău chestia asta.

Așezată undeva, într-un ungher, Sylvie era însărcinată.

— Cred că Moussa trece printr-o depresie.

Rachel avea doi băieți și o fată.

— Nu, zău?

190

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Mda. Doarme tot timpul la orele mele.

Bastien n-avea cum să fie însărcinat, că-i bărbat.

— Mi se pare normal, taică-său a avut un accident de motocicletă anul trecut. A pățit-o rău de tot.

Șase luni în spital, ceva de genul ăsta. Acum e într-un scaun cu roțile.

— Aaa, da, mi-aduc aminte că mi-a scris o compunere despre handicapați.

Cu sânge rece, Claude demonta automatul de cafea.

— N-are cineva zece cenți?

Sylvie avea zece cenți, dar n-avea chef să-i dea.

Bastien rămăsese fixat pe ideea lui și cu mâna pe-un fursec.

— Ia închipuie-ți cum o fi să-ți vezi tatăl pe motocicletă cu două sute la oră și poc într-un zid, normal că nu mai e întreg la minte puștiul.

— De-aia cred că-i așa de depresiv.

După ce-a pus automatul în funcțiune, Claude s-a gândit să-și ia altceva de băut și i-a dat moneda lui Gilles.

— Nu arăți prea bine, ce-ai?

Rachel s-a apropiat de dulapul din care scosesem eu o foiță cu miros de portocală.

— Sper că n-ai uitat că mergem la muzeu poimăine.

— Nu, nu.

Domnule profesor, îmi cer scuze că v-am deranjat ora și vă rog să binevoiți să mă iertați. Promit să

ÎN CLASA

191

mă străduiesc mai mult atât la învățătură, cât și la comportament. Dico.

— Ce-i aia?

Pe Bastien îl durea fix în cot de ce era aia, dar avea chef de stat la taclale. I-am întins foița. A scăpat pe ea câteva firimituri de fursec, care s-au prelins pe pătrățelele de matematică, au căzut în gol și, în cele din urmă, au aterizat silențioase pe linoleum.

Xiawei purta la gât un lăntșor cu cruciulițe. Am început să le număr, dar m-a întrerupt imediat o mișcare de-a ei către colega de bancă, Liquiao, ca să ia dicționarul franco-chinez, pe care l-a răsfoit în grabă cu un deget, cum face un profesionist cu un teanc de bancnote.

— Bun, ați avut destul timp să vă gândiți. Vreau să-mi spuneți două motive pentru care a-ți povesti viața e o chestiune delicată.

S-au ridicat trei mâini.

— Numai trei au o părere? Nu-i așa rău, din douăzeci și cinci... Cât reprezintă trei din douăzeci și cinci?

Trei mâini s-au lăsat în jos, două s-au ridicat. Au rămas două.

— Da, Jihad.

— Păi, e un sfert.

— Sigur că da, ai dreptate, doar trei ori patru fac douăzeci și cinci. Mă rog, să trecem mai departe.

192

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Ascult. Două motive pentru care e delicat să-ți povestești viața. S-au ridicat trei mâini.

— Poftim, Maria.

Jamaica.

— Fiindcă poți să le faci necazuri părinților.

— Așa e. Și mai mult decât atât, tuturor cunoscuților sau oamenilor implicați. Alt motiv? Dounia, ia zi!

Își ținea părul strâns sub o panglică neagră.

— Nu faci niciun ban din asta.

— Da, e drept, dar n-are legătură directă cu ceea ce discutăm. Te ascultăm, Frida.

Avea pe cap o panglică roșie.

— Nu știi sigur dacă-i bine.

— Ia s-auzim.

— Da' nu sunt sigură că-i bine.

— Hai, spune odată!

— Păi, pentru că ne e jenă, d-aia.

— Mai precis... explică!

— Nu știu să explic. De pildă, uneori facem lucruri de care ne e rușine.

— Foarte bine. Rușinea e o chestie tare interesantă.

Toți am făcut lucruri de care ne e rușine. Dați-mi câteva exemple de lucruri de care am putea fi rușinați.

Au găsit exemple fără să se gândească prea mult, dar preferau să râdă pe înfundate decât să se spovedească în public.

ÎN CLASĂ

193

— Nu vă cer o amintire din viața voastră. Dați-mi situații generale în care ne-ar putea fi rușine.

Își aruncau priviri pline de subînțelesuri și se ciupeau de nas, ca și cum ar fi fost atacați de amintiri urât mirositoare.

— OK, dacă nu vrea nimeni să vorbească, o să vă povestesc eu ceva.

Liniște de mormânt.

— Aveam vreo douăzeci de ani, dacă-mi aduc bine-**aminte**, și pe vremea aceea nu eram prea priceput, **cel puțin** la anumite lucruri, la unele mă pricepeam, **dar** la unele eram tufă, și în fiecare dimineață **îmi dădeam** întâlnire în curte cu trei fete și doi băieți, **eram** un fel de gașcă, cum faceți voi în curtea școlii, **bun**, și din astea trei prietene era una cu care cred **că** mi-ar fi plăcut mie să fac niște chestii, dar **aspectul** ăsta n-are, de fapt, nicio importanță, și, cum **ziceam**, într-o dimineață, ajung în curte, dar ea, **nicăieri**, una dintre fete mi-a zis că e normal, că a sunat-**o** cu o zi înainte și i-a spus că o doare burta, și atunci **unul** dintre băieți și-a dat cu părerea aaa, e în perio**ada** aia! și fata a zis că a ghicit, iar eu am întrebat **despre** ce perioadă e vorba? În clipa aia s-au uitat **unul** la altul gândindu-se cine-o mai fi și țăr**anul** ăsta? Și uite așa, de câte ori **îmi amintesc** de ziua aia, **îmi vine** să mor de rușine. Deși n-ar trebui, în fond.

Nu-i nimic rușinos în asta.

! 91

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Ghidul muzeului mergea la câțiva metri în fa**ța** grupului și s-a oprit lângă o casetă din lemn și metal, **cu** adâncituri acoperite cu oglinzi care se reflecta**u** unele în altele.

— Opera aceasta se numește Infinitul materializat.

Vă spune ceva titlul?

N-au răspuns nici cei care se îngrămădiseră **primii** lângă casetă, nici cei aflați mai în spate.

— Nu vi se pare cam ciudat ca formulare **infinitul** materializat?

Nici cei care abia se adunau lângă grup n-au răspuns.

— Cele două cuvinte, infinit și material, credeți **că** se potrivesc?

Deși nu știa, Jihad a înțeles din intonația lui **că** **nu** se potrivesc și a murmurat un nu pe care ghidul **a** crezut de cuviință să-**l** preia.

— Bineînțeles că nu, pentru că lumea materială este **prin** definiție finită, adică opusă infinitului. Dimp**otrivă**, infinitul se asociază cu lumea spirituală, cu ceea **ce** nu este material.

Vocea îi răsuna între zidurile contemporane.

— Artistul acesta reunește cele două noțiuni într-un **singur** titlu și, mai mult decât atât, într-un singur obiect.

Nici Djibril care se îndepărtase și ne ajunsese **cu** greu din urmă n-a răspuns.

— Uitați-vă cu atenție la pereții casetei! Din ce sunt **făcuți**?

Jihad care se admira în ei a spus:

ÎN CLASĂ

195

— Din oglinzi.

— Foarte bine, sunt făcuți din oglinzi, numai așa altistul a putut făuri infinitul din materie, în materie, în interiorul materiei.

Deși își luase o mină gravă și afectată, Sandra zân.

bea pe sub mustăți.

— Dom' profesor, îl aveți elev pe Souleymane?

— În clasa a VIII-a A, da. Și ce-i atât de amuzant în asta?

— Ați auzit ce i-a făcut lu' Hinda?

I-am răspuns nu, încrețindu-mi fruntea. Se ținea strâns de marginea catedrei cu mâinile răsucite.

— Nu v-a ajuns pe la urechi?

— Nu, n-am aflat nimic.

— A făcut-o să-i dea sângele.

— Intenționat?

— Păi da, a vrut să se răzbune c-a crezut că Hinda râde de el, da nu râdea de el.

Ceilalți se codeau să se așeze și au deschis ferestrele argumentând că pute în clasă. Hinda era absentă.

Am ridicat vocea ca să m-audă Sandra.

— Și cum i-a dat sângele?

— I-a spart chestia asta de-aici.

Mi-a arătat cu degetul locul dintre tâmplă și ochi.

— I-a spart arcada?

— Da.

196

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

I se-aprinseseră niște becuțe, iar pe cele stinse ardea de nerăbdare să le-aprindă.

— Ia ascultă, mi se pare destul de gravă chestia asta, așa că nu-nțeleg de ce-ți vine să zâmbești.

— Da' nu zâmbesc.

— Ba da, zâmbești.

— Ba nu, nu zâmbesc.

— O mică bătaie, la voi în școală, e sursă de distracție, nu?

Plimbându-și piciorul când pe postamentul catedrei, când pe

podea, alternativ, își ascundea și își dezgolea buricul.

— Vai de capul meu, era sânge peste tot, nici nu puteai să te uiți, așa de îngrozitor era! Vă jur pe viața mea!

— Vezi? Și-acum râzi.

— Serios, nu puteai să te uiți.

— OK, du-te în bancă!

Ora era pe terminate. I-am întrebat de ce ar scrie cineva despre propria viață? Au răspuns că uite-așa, ca s-o faci pe grozavul, nu dormisem prea bine, le-am zis că viețile celor care le povestesc nu sunt neapărat uimitoare, au spus că oricum pot minți sau pot înflori, am fost de-acord bineînțeles, au îngăimat că puțin le pasă de povestea vieții unora, m-am împotrivit zicându-le că este interesant pentru că poate semăna puțin cu viața noastră și chiar dacă n-ar semăna, ar fi și mai interesant fiindcă îți dă informații asupra vieții în general, de fapt a-ți povesti propria viață e totuna cu

ÎN CLASĂ

197

a povesti viața însăși, înțelegeți? Au întrebat ce ne interesează pe noi toate chestiile astea? și au șters-o imediat ce-au auzit soneria ca un stol de vrăbii ademenite de firimituri mai hrănitoare. Sandra a făcut un ocol pe la catedră.

— Dom' profesor, e adevărat, să știți, ce v-am zis mai înainte.

— Te cred pe cuvânt, dar nu mai zâmbi!

— Da' nu zâmbesc, Souleymane o să fie chemat în consiliu.

— Ei, da?

— Păi, și normal.

Chantal, Jean-Philippe, Luc, Rachel și Valerie s-au așezat în jurul mesei ovale în vederea unui consiliu al clasei. Ca diriginte, Chantal conducea discuția.

— Ce credeți despre Sonia?

— Pfu!

— Nu zâmbeste deloc, e ciudat.

— Eu cred că-i foarte timidă, mai degrabă.

— E, da anul trecut nu era așa, avea tot timpul gura până la urechi.

— Ce-i scriu pe fișă la aprecieri generale?

— Pfu, pfu!

— Să pun mediu la toate?

- Merge...
- OK. Youssouf?
- O, mare figură!

198

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

- La tine cum e?
- Așa și-așa.
- Și la tine?
- La limită.
- Da la mine nu e rău deloc.
- Trebuie pus singur într-o bancă și nu mai ai probleme.
- La tehnologie e groaznic.
- Deci, mai pe scurt, pe care dintre noi îl enervează?
- Pe mine.
- Și pe mine.
- Pe mine mă scoate din răbdări.
- Dacă nu-i faci observație, nu se potolește.
- De fapt, e un mare împrăștiat.
- Chiar că-i împrăștiat.
- OK, foarte bine, scriu elev împrăștiat, trebuie să-și schimbe comportamentul. Să trecem la Aghiles.
- Altă figură!
- E-așa de agresiv!
- Scriu elev agresiv.
- E cam dur totuși, agresiv.
- Nu merge? Dacă-i agresiv, scriu agresiv, dacă nu, nu...
- Nici chiar așa, poți să pui „uneori dă dovadă de agresivitate”.
- Așa-i mai bine, așa las. Acum să trecem la...

la... Yann.

- Asta-i și mai și!

ÎN CLASĂ

199

- Totuși, trăncănește mai puțin de-o bucată de vreme.
- Ce vorbești? Trăncănește mai puțin când se apropie consiliul, atâta tot.
- Crezi?
- Sunt sigur.
- Atunci scriu că vorbește mult în timpul orelor.

Și cu învățătura cum stă?

— Care învățătură?

— Nu face absolut nimic.

— Știi ce-ai putea să scrii în fișă? Rezultate la învățătură direct proporționale cu înălțimea, adică minuscule.

— Știți cum l-au poreclit; colegii?

— Nu, cum?

— Mimi Mathy.

— Cine mai e și Mimathy asta?

— Nostimă poreclă!

— Și potrivită bine!

— Cine-i Mimathy?

— O actriță pitică.

— Aaa, așa da.

— Hai să vorbim și de Nassim.

— Ce specimen!

— Asta-i de departe cel mai penibil.

— Să scriu că vorbește întruna la ore?

— E mereu agitat.

— Să scriu că vorbește fără oprire?

! 0C

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Vorbărie și agitație.

— Dar n-a mai progresat deloc?

— Nici cât negru sub unghie. Se foiește prea mult.

— La mâneci paște corigenta.

— Scrie așa: vorbește mult în timpul orelor, este foarte agitat și nu a făcut niciun progres.

— Aș putea scrie și vorbește în timpul orelor, este agitat și s-ar putea strădui mai mult.

— Nu, trebuie să folosești ceva mai dur decât s-ar putea strădui mai mult.

— Mie mi se pare că puștiul ăsta strică toată clasa.

— Ai dreptate. La toată clasa, per ansamblu, ce-aș putea să scriu?

— Gălăgioasă.

— Da, mai ales gălăgioasă.

— Deci sunteți de-acord să pun clasa nu muncește suficient și

face prea multă gălăgie?

Lui Sofiane, urâtică foc, nu-i mai venea să plece.

I-am lăsat, totuși, să intre în clasă pentru ora următoare pe Arthur și pe Gibran. Dintr-o simplă smucitură de umăr și-au pus rucsacurile pe bancă, tăvălindu-se de răs din nu știu ce motiv. În trecere, Sofiane a aruncat la coș un stilou care curgea. M-am aplecat să-l iau, l-am șters rulându-l pe o foaie de hârtie, l-am încercat și, cum nu mergea, l-am aruncat și eu la coș. Sala începea să se umple în cadența somnoroasă a fiecărui început de săptămână. Locul Hindei era gol, Hakim

ÎN CLASĂ

201

fredona Marseilleza, Arthur nu-și scosese încă hanoracul, iar Gibran nici atât.

— Ai idee cine-a câștigat ieri?

Arthur habar n-avea, așa că Gibran și-a îndreptat privirea spre mine.

— Dom' profesor, cine-i ăla care-a câștigat ieri?

— Ce să câștige?

— Politica.

— Stânga.

Arthur nu-și scosese lucrurile din rucsac, Gibran nici atât.

— Și e bine?

— Depinde, cum consideră fiecare. Acesta-i principiul votului.

Au zâmbit amândoi.

— O fi, da noi nu-nțelegem o boabă.

— Atunci e bine că vorbim despre asta.

Sandra a intrat în fugă, ca un tren sărit de pe șine.

— Despre ce vorbim, domnule?

— Mai întâi te așezi, îți tragi puțin sufletul și-apoi îți zic.

S-a așezat, și-a tras sufletul și i-am spus. Ca și cum aș fi apăsător pe-un buton, o adevărată centrală electrică s-a pus în funcțiune, ne-a povestit cum a stat ea cu taică-său și s-a uitat la seara electorală, cât de mișto a fost, că măcar n-au fost scene cu sex. În pauza care a urmat, l-am văzut pe Gilles foarte tras la față.

20?

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Nu suntem și-așa destul de obosiți, acum ne mai pișcă încă o

oră de somn.

Elise a încuviințat.

— Mai mare tâmpenie ca asta n-am mai auzit.

Hinda s-a întors la școală. Când i-am pus fișa cu exerciții pe bancă, am zărit cusătura care-i șerpuia pe arcadă.

— Hai că până la urmă e drăguță foc rana asta mică.

I-a scăpat un zâmbet, iar ochii îi licăreau înmiit ca razele unui soare de primăvară.

— Așa credeți?

— Da, nu te mint.

— Mulțumesc.

Semăna cu cineva cunoscut, dar nu-mi dădeam seama cu cine.

— Te simți bine acum?

A surâs din nou, în ochi îi strălucea un soare de primăvară-vară.

— Da, da, mă simt bine.

Michael se ridicase și se îndrepta spre mine.

— Dom' profesor, copiem și cerința sau scriem direct?

— Dar unde te trezești să te plimbi așa printre bănci? Nu mai ești în clasa întâi.

— Scuzați-mă, domnule.

În timp ce mă privea, a lăsat să-i cadă o bucată de hârtie mototolită chiar la picioarele Hindei, care a

ÎN CLASĂ

203

șterpelit-o pe ascuns. M-am prefăcut că n-am văzut nimic, apoi am început să le țin o predică.

— Nu mai pierdeți timpul și apucați-vă de treabă.

Nu vă las mai mult de-o oră.

Imane a ridicat mâna.

— Trebuie să povestim o amintire adevărată?

— Da, sau cel puțin verosimilă. Știi ce înseamnă verosimilă?

— Adică putem povesti orice ne trece prin cap.

— Nu, asta ar fi neverosimil. Verosimil este exact opusul, o poveste verosimilă s-ar putea întâmpla în realitate.

— Uite, de exemplu, hainele. În fond, de ce ne îmbrăcăm? Ca să ne țină de cald, în primul rând, apoi, din pudoare. Dar foarte repede oamenii au mai adăugat un motiv pentru care se îmbracă, să fie frumoși, să li se potrivească hainele cu gusturile lor, cu personalitatea

sau cu impresia pe care vor s-o dea despre sine. Și, de exemplu, știți cum li se spune marilor croitori sau celor care creează haine? Li se spune stilști. Ceea ce înseamnă că atunci când vrei să fii frumos din punct de vedere vestimentar, ești atent la stil, Ndeye, taci. În mare, stilul e tot ce nu e neapărat util. La fel se întâmplă și în cazul limbajului.

Pot să spun ceva mulțumindu-mă doar cu informația pe care vreau s-o transmit, de pildă, m-am născut în

Franța. Dar pot să spun același lucru aducând un plus

204

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

de stil, de exemplu, m-am născut în țara brânzeturilor sau în țara drepturilor omului. Acum propoziția mea are stil, unul urât, dar tot stil se numește. Și pentru asta folosesc un anume procedeu, care are și el un nume, Ndeye, ce-am zis? De exemplu, când mă duc la patinoar, pot să mă mulțumesc doar cu mersul pe gheață, așa cum facem toți când nu suntem campioni. Dar campionii nu fac același lucru. Ei ce fac? Fac piruete, triplu-șuruburi și tot felul de scheme, Ndeye, e ultima oară când îți atrag atenția. Când spunem „țara drepturilor omului” în loc de Franța, folosim o figură de stil, și sunt o droaie de figuri de stil. Asta se numește perifrază. Dar pe unele le-am învățat deja. Pe care?

Mezut plânsese la începutul orei din nu știu ce cauză.

— Verbul.

— Hai, măi, Mezut, totuși, știi foarte bine că verbul nu-i o figură de stil. Un verb e un verb. În sfârșit...

Alyssa știa răspunsul, dar prefera să pună întrebări.

— De ce spun francezii că sunt țara drepturilor omului?

— C-așa se spune.

M-a salvat iubărețul.

— Dom' profesor, dumneavoastră mergeți la patinoar?

— Nu, tu te duci?

— Nu, ar fi prea mare deranjul.

ÎN CLASĂ

205

S-a sunat și au zburat cu toții ca vrăbiile. A rămas numai Abdoulaye care voia să vorbim între patru ochi.

— Dom' profesor, am fost trimis să vă spun ceva.

— Da?

— Mai mulți colegi m-au pus să vă spun ceva.

M-am gândit/ speram că or să-mi ceară să-i iau și la anul, într-a opta.

— Pentru consiliul clasei.

— Da?

— Mda, la ora de dirigenție au spus unii că prea vă bateți joc de noi. Ar vrea să vă părăscă la consiliu.

— Dar cine a spus asta? Mă rog, nu-ți cer nume, dar câți sunt?

— Habar n-am, unii.

— Nu majoritatea, totuși.

— Nu, doar unii.

— Bine.

— La revedere, domnule.

— La revedere.

— M-am săturat până-n gât de măscăricii ăștia, să nu-i mai văd în ochi, să nu-i mai văd în ochii mei.

Mi-au făcut orele vraiste, nu mai pot, nu-i mai suport, nu mai pot, nu mai pot, după ce că nu știu nimic, se mai uită și la tine ca la o mobilă cum vrei să-i înveți ceva, să se scufunde naibii în rahatul lor, să se scufunde, că eu nu mă mai duc să le întind o mână, mi-am făcut treaba, am încercat din răputeri să-i scot din

206

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

rahat, da nu vor și pace, gata, nu mai am ce le face, ia dracu', să piară din fața mea, că altfel pe unul tot o să-l omor, sigur, sunt de-o josnicie, de-o rea credință... o caută mereu cu lumânarea, da gata, băieți, stați până nu mai puteți în cartierul vostru infect, că acolo o să rămâneți toată viața și o să fie foarte bine, și știi ce mă doare cel mai tare? că ticăloșii se mai și bucură, sunt bucuroși să rămână acolo, măscăricii, în orice caz o să mă duc la director și o să-i spun că de azi până la sfârșitul anului nu mai calc la a VIII-a B, ce-o să se-nâmple? n-o să mai facă două luni de fizică și ce-i cu asta? N-au făcut anul ăsta nicio secundă de fizică, nici măcar o secundă, așa că încă două luni de căcat n-o să schimbe nimic, ce crezi? c-or să se apuce ei acum de învățat? când jumătate din ei parcă sunt în călduri și urlă cât îi ține gura prin curtea școlii, ba chiar și-n clasă, e o nebunie, pe cuvânt de onoare, parcă-s niște fiare, îți jur, n-am mai văzut așa ceva, nu-i mai

suport, nu mai iau nicio clasă de-a opta, pe nimeni, așa o să fac, o să mă duc la director și o să-i spun că de azi până la sfârșitul anului nu mai vreau să aud de niciun elev, că dacă aud, îți jur că-l omor pe vreunul, o să comenteze el directorul, da îți jur, e ca o măsură de securitate, are cineva un șervețel?

Ca să intre puțin aer, directonil ne-a cerut să lăsăm deschisă ușa cancelariei aranjate ca pentru consiliu.

ÎN CLASA 207

— Ne-am reunit astăzi pentru că Souleymane este chemat în consiliul pe probleme de disciplină.

Directorul stătea față în față cu Souleymane, care venise însoțit de doi reprezentanți ai elevilor cu tinichele atârinate la gât.

— Nu vreau să anticipez hotărârea pe care o vom lua, dar insist asupra faptului că orice sancțiune are valoare educativă. Dacă azi, în consiliu, se hotărăște exmatricularea fără drept de reînscrisiere, facem acest lucru pentru a-i da lui Souleymane șansa de a-și reface imaginea în altă școală. Îi facem un serviciu, nu-i amintim regulile.

Cineva a prezentat incidentul. Apoi fiecare a spus ce gândește. Că este inadmisibil. Că este regretabil, dar inadmisibil. Medicul școlii a ținut să precizeze că e lucru știut că arcada e un loc foarte sensibil, iar cantitatea de sânge care s-a scurs n-a presupus o lovitură violentă.

Daniele a considerat că trei copii sunt totuși prea multe.

Cu o cruce din aur fals la gât, învățătoarea lui a mărturisit că de mai multe ori a văzut că Souleymane dă dovadă de morală și de un anumit spirit de dreptate.

Pentru că mama lui nu era prezentă, Souleymane a fost rugat să tragă concluziile, iar el a spus că nu are nimic de adăugat, că n-a vrut să o facă pe Hinda să sângereze. I-am cerut să iasă ca să putem delibera. Pe spatele bluzonului, în jurul unui coif de indian, avea scris cu litere roșii Redskins.

Am votat exmatricularea fără drept de reînscrisiere.

208

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

m început ora de dirigentie cerându-se să-și exprime doleanțele, apoi le-am explicat ce-i aia doleanță, apoi le-am zis că reprezentanții elevilor pot face în consiliu o apreciere globală, pe urmă i-am lămurit ce înseamnă global prin opoziție cu personal, apoi mi-am mărturisit în sinea mea preferința clară pentru aprecierea personală. Apoi n-am mai

știut ce să le zic, m-am uitat la ceasul ridicol de mare al lui Huang și am răsuflat ușurat când am văzut-o pe Jiajia ridicând mâna cu prețul unui efort olimpic.

— Ce e, Jiajia?

— Ați terminat de vorbit?

Și-a însoțit întrebarea de multe gesturi prin care încerca să fie cât mai explicită într-o limbă care nu era a ei.

— Vrei să mă-ntrebi dacă mai am ceva de adăugat?

— Da, asta, asta.

Trebuie să fi fost foarte important, dacă a îndrăznit ea să vorbească în public.

— Nu, am terminat. Ai cuvântul.

Clasa părea încremenită cu ochii la buzele lui Jiajia, ca în fața unei minuni. Cu multă trudă, ne-a explicat că s-a săturat ca unii elevi s-o necăjească la nesfârșit, în special una pe care nu voia s-o numească.

Ceilalți au râs cu subînțeles: toți știau că era vorba de Mariama, care s-a dat singură de gol:

— Dom' profesor, nu putem judeca așa ușor.

ÎN CLASĂ

209

S-a întors spre Jiajia și și-a luat o postură de raperiță înrăită; brațele i se mișcau întruna, mâinile despicau aerul, se uita dușmănos și disprețuitor, rostea cuvintele cu colțul buzelor lăsat în jos.

— Sincer, dacă ai ceva să-mi spui, vii la mine, frate, și-o rezolvăm, așa-i cinstit, nu te duci mai întâi pe la profu de franceză, sincer îți spun.

Toată clasa era în picioare de bucurie c-a scăpat de plictiseală. Le-am cerut în zadar să ridice mâna dacă vor să se exprime, i-am prevenit degeaba că cei care vor să vorbească, trebuie să ridice mâna înainte, le-am amintit în van că nimeni nu deschide gura până nu ridică mâna. Jiajia și Mariama își vedeau mai departe de cearta lor, neținând cont de intervențiile mele. Când Mariama i-a reproșat că face gașcă separată cu celelalte trei chinezoaice, ea a răspuns că nu-i treaba ei, că stă cu cine are ea chef, că ea nu i-a reproșat niciodată că-i grasă. Mi-am zis în gândul meu: hait, a sfeclit-o.

— Jiajia, nu ne jignim.

Mariama s-a bosumflat ca Obelix și în clipa aceea am crezut c-o să se facă liniște. Așteptam de la Maria, care ținea răbdătoare mâna

ridică, să potolească spiritele definitiv.

— Da, Maria, te ascultăm. Haideți s-o ascultați pe Maria, vă rog. Ea a ridicat mâna, deci are voie să vorbească.

210

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Dom' profesor, e adevărat că fac gașcă separată.

Odată, în autobuz am întrebat-o pe ție dacă iese cu Alexandre sau e ceva între ei, că-i văzusem vorbind.

Și știți ce mi-a zis? Nu pot, e de altă rasă.

Jiajia ar fi strâns-o de gât, dacă ar fi putut, și-ar fi continuat s-o strângă de gât chiar și moartă.

— Da' nu-i problemul tău, e problemul său.

Replicile s-au înțeles și mai și. De data asta, am așteptat să se anuleze una pe alta și am început:

— Cred că atunci când găzduim niște oameni, noi trebuie să facem eforturi duble, pentru că știm mai bine cum stau lucrurile, în timp ce ei vin aici, se simt slabi, sunt nevoiți să ia totul de la capăt. Și părinții voștri s-au aflat cândva în postura imigranților asiatici și sunt sigur că ar fi apreciat ca oamenii care stau aici de ceva vreme, oameni ca mine, de exemplu, să facă eforturi să-i primească, de două ori mai multe eforturi decât ar putea ei să facă.

În timp ce vorbeam, mă copleșiseră emoțiile (aceeași familie lexicală ca verbul a emoționa). Stăteau în cumpănă între sarcasm și adevărate. Khoumba ar fi putut vorbi foarte frumos despre asta, dar Dounia i-a luat-o înainte.

— Dom' profesor, da ăia care-au plecat din Africa de trei ani cum fac? Îi ajută pe alții sau sunt ajutați?

— Cunoști astfel de persoane?

— Eu și cu fratele meu mai mare.

ÎN CLASĂ

211

— Cred că cel care stă deja aici trebuie să facă eforturi.

Ochii frumoși ai lui Boubacar așteptau cuminti să-l las să vorbească.

— Dom' profesor, da' e tare greu.

— De ce e greu?

— Păi, e greu că uneori vorbesc rău în franceză.

Cofetarul a chemat-o pe Véronique. Véronique a fost strigată de

cofetar.

— Bamoussa, de ce punem „— a „după participiu?

— Pentru că Véronique e o fată.

— Da, dar n-ai zis tot ce trebuie.

Dacă la prima întrebare a avut curaj, la a doua a intrat în panică. Djibril era complet indiferent, gândindu-se la cu totul altceva.

— Dom' profesor, de ce apare numai Véronique în exemplele pe care ni le dați și nu, știu și eu, Fatimah sau oricare alta.

— Dar ca prenume, e drăguț Véronique. Nu? Véronique Jeannot era o dulceață.

—

Născut pe 15 august 88, cu o bentiță Swade pe cap care nu absoarbe transpirația, Mohammed nu pierde niciodată ocazia să se bage-n vorbă.

— Și Fatimah este foarte drăguț. E prenumele bunicii, dom' profesor. Face niște prăjituri, pe cuvântul meu că-s cele mai bune prăjituri din Maghreb.

212

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— În cazul acesta, cine vrea să scrie Fatimah n-are decât să scrie. Puteți scrie și Brigitte, Naomie sau

Robert, pe mine mă interesează doar să puneți „— a”.

după participiu.

Bamoussa era complet bulversat.

— Dom' profesor, dar dacă scriem Robert, nu mai punem „— a”, că e băiat.

— Da, pardon, bineînțeles că nu se pune, mă înnebuniți de cap cu poveștile voastre. Deci, puteți scrie

Fatimah, Brigitte, Naomie, dar Robert în niciun caz.

Ce vrei Hakim?

— Pot să scriu Delphine?

— Nu, Delphine, nu.

I-a căzut tot cerul pe umeri.

— Da' de ce?

— De-aia. Delphine nu se poate. La orele mele, n-o să fie niciodată vorba de Delphine, că altfel aveți de-a face cu mine.

Mă îndreptam grăbit spre automatul de cafea, când cineva m-a strigat. Era Alyssa, îmbrăcată într-un trening Timberland bleumarin cu

dungi albe. Alyssa, cea pe care cu două minute în urmă n-o promisem la clasă, ca să-mi iau eu cafeaua spre care mă duceam în fugă, când m-a strigat Alyssa îmbrăcată într-un trening Timberland bleumarin cu dungi albe.

— Dom' profesor, voiam să vă întreb ce-i aia punct și virgulă?

ÎN CLASA

213

O cafea fără zahăr ca să-mi facă papilele să urle.

— Păi, nu știi ce-i aia punct și virgulă? E un punct sub care se pune o virgulă.

— Când îl folosim, vă întreb. Uneori sunteți cam dus cu pluta.

Fără zahăr și îngrozitor de fierbinte.

— V-am explicat deja când îl folosim.

— Da, da' n-am înțeles.

Aburindă.

— Bine, fie, când vrem să facem o pauză mai mare decât a virgulei și mai mică decât cea a punctului. Ai priceput?

— Și totuși, când îl folosim?

— Alyssa, îmi pare rău, dar trebuie să mă întâlnesc cu un părinte. Mai vorbim despre asta altă dată.

— Când?

La trei metri de noi, ca o centrală nucleară gata să explodeze, amenințând să iradieze întreaga capitală, Sandra se foia încolo și încoace, neținând seama că-i tresăltau sânii pe sub tricou, îi cădeau mânecile bluzei de trening negru cu dungi galbene, ea și le sufleca, sporovăia cu fetele, îi ațâța pe băieți, a alergat să-i întâmpine pe Michael și pe Hinda care se retrăseseră o vreme și acum reveneau în grupul celorlalți. Băiatul plânga îndepărtându-se de Hinda care semăna cu nu știu ce chip cunoscut și-i dăduse, în mod evident, papucii. Sandra l-a luat pe Michael în brațe și i-a spus să nu mai plângă atâta. Hinda încerca

214

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

să-și ascundă zâmbetul, deci nu zâmbea. Afară era întunecat. Poate că soarele va străpunge, într-o zi, perdeaua de umbră din curte, iar eu îmi voi bea cafeaua în doi timpi și trei mișcări.

— Să trecem la Mezut.

Toți cei din jurul mesei în formă de U au suspinat într-un glas.

Line a vorbit în numele tuturor.

— Ce ne facem cu el?

De jur-împrejurul mesei s-a auzit un „nimic” aproape surd ca răspuns la o întrebare care n-a fost propriu-zis o întrebare.

A...

— În plus, se cunoaște că nu-i e bine.

— Da, plânge câteodată.

Serge, consilierul educativ, aflate unele lucruri pe care nu le putea mărturisi.

— Cred că în familia lui, tatăl are probleme de violență. Mama a făcut deja plângere că a fost lovită și mă întreb dacă n-a trecut și fiul prin asta.

Linuștea de gheață care punea stăpânire peste noi a fost întreruptă brusc de director.

— Unde vrea să meargă mai departe?

— La un liceu teoretic.

Spre uimirea tuturor, consiliera de orientare psihologică a intervenit imediat:

— E evident că nu-și dă seama ce face, e datoria noastră să-i găsim un loc mai potrivit pentru capacitățile lui. O profesională, ceva de genul ăsta...

ÎN CLASĂ

215

— Problema e că el vrea să urmeze comerțul.

— Da, da, în școala asta, poate să ia lecții de comerț în curte, în timpul pauzelor.

Julien, autorul vorbelor ăstora de duh, râujea satisfăcut, ceilalți râdeau rușinați cu excepția directorului care s-a burzuluiat la consilieră.

— La liceu e loc pentru toți. Există vreo profesională pe comerț?

— Da, da, se cheamă CF comerț, centrul de formare profil comerț. În mare, împingi căruțul în raioanele unui Franprix, genial!

A spus genial, dar expresia feței arăta contrariul. Directorul a zis că trebuie să-l ajutăm pe Mezut să-și completeze dosarul și că restul, asta este, e teribil de trist.

Nu fusesem avertizat că va sosi unul din altă școală, iar el nu se prezentase încă. Se așezase în spatele clasei, pe stânga, în locul rămas liber după plecarea lui

Souleymane. I-am făcut semn să vină la catedră. Purta o cămașă

cu mâneci lungi pe care scria Mafia Law.

— Să-mi scrii pe o foaie numele, prenumele, școala din care provii și adresa, bine?

Am ridicat vocea ca să fiu auzit și de ceilalți douăzeci și patru, care făceau atâta gălăgie de parcă aveau de împărțit numai trei scaune în toată clasa.

— Aș vrea ca cei care stau în picioare să se așeze.

— Da doar n-or face invers!

216

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Mohammed-Ali dondănișe. I-am zâmbit strâmb și cu ochii ușor închiși de genul „ești șmecher, ai?”

— Scoateți o foaie și scrieți ca titlu, cu majuscule, „corectarea compunerii pe tema: o amintire din copilărie”.

Le-am dat lucrările. Zheng nu luase decât 7.

Gibran s-a oprit din râsul fără motiv și m-a întrebat dacă nota contează pentru medie. I-am răspuns că da, contează, dar că nu-i momentul să-și facă socoteala cu media generală, ci mai bine ar scoate foaia pentru corectarea lucrării. Katia n-avea nicio foaie și i-a cerut una Faziei care-și vopsise părul în roșu. Fazia s-a ridicat să i-o dea, dar Sophie i-a șterpelit-o din zbor și i-a pasat-o Soumayei care, văzând-o pe Katia luându-i agenda ca monedă de schimb, a făcut apel la arbitrajul meu:

— Dom' profesor, uitați ce face!

— Nu suntem la creșă, totuși...

Ca și cum s-ar fi produs în ea un scurt-circuit.

Sandra a spus că sora ei cea mare lucrează la o creșă.

Hakim i-a răspuns că îl doare undeva de sor-sa, la care

Sandra i-a întors-o că mai bine s-ar ocupa de a lui care umblă brambura toată noaptea cu niște codoși. După ce și-au primit toți lucrările, am citit compunerea lui

Amel care povestea cât de gelos a fost când i s-a mai născut un frățior. Întăritat de nota de 5 pe care o luase, ITaj începu să bombăne.

ÎN CLASĂ

217

— Dacă n-aveam nimic de povestit, ce-aș fi putut să fac?

— Sunt sigur că toată lumea are ceva de povestit.

Mormăia.

— Ce-ați fi vrut să vă povestesc?

— Sunt convins că cine caută găsește până la urmă.

Bombănea.

— Doar nu era să povestesc ce fac la școală, porcării de-astea!

— Dar poate fi foarte interesant la școală.

Făcea fețe-fețe.

— Ba nu, e o porcărie, zero barat.

Când s-a auzit soneria, douăzeci dintre ei au zbughit-o ca din pușcă. Au mai rămas Sandra care fredona o melodie clătinându-și colăceii de pe burtă.

Hinda care semăna din ce în ce mai tare cu o figură cunoscută, Soumaya căreia îi apăruseră niște coșuri primăvăratice și elevul cel nou care mi-a înmănat foaia cu informațiile cerute. Se numea Omar, avea șaptesprezece ani și un tutore.

— Ai studiat autobiografia cu fosta ta profesoară de franceză?

— Era un domn.

— Atunci, cu fostul tău profesor de franceză ai făcut autobiografia?

— Nu mai știu.

— Cel puțin, ai înțeles despre ce-i vorba?

— E atunci când îți povestești viața, cam așa.

1 is

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— De ce ți-ai schimbat școala? Te-ai mutat cu locuința?

— Am fost exmatriculat.

— Aaa! Și-acum ai de gând să te pui cu burta pe carte...

— Da.

Wenwu și tatăl lui s-au așezat în fața mea, la catedră. Am întors carnetul de note spre tată, ca să-l citim împreună, dar m-am răzgândit la timp. L-am parcurs de unul sigur, vorbindu-i lui Wenwu care uneori traducea, dar de cele mai multe ori, nu. Îi spuneam lucruri pe care le discutasem deja cu el între patru ochi. La plecare, tatăl a făcut un semn din cap zâmbind și strângându-mi mâna, iar fiul a zis la revedere o dată pentru tată și a doua oară pentru el însuși.

— La revedere, Wenwu.

Li s-au încrucișat drumurile cu o femeie care, așezându-se pe scaun, s-a prezentat ca fiind mama lui

Mezut. Fruntea frumoasă i se încrețea întruna.

— Eu nu mai înțeleg nimic, vedeți dumneavoastră?

Bine, e drept că pentru Mezut e cam greu să nu-și vadă tatăl și nu-și vede nici familia din Elveția sau din Turcia, dar în afară de asta, are tot ce-i trebuie.

E drept că nici nu voia să vină în școala asta, voia să rămână în arondismentul doispzezece cu prietenii lui, da când ne-am mutat i-am zis că nici să nu se gândească să ia metroul și l-am înscris aici, și, bun, e-adevărat

ÎN CLASĂ

219

că e cam greu pentru el, dar nu cred că asta-i problema, cred că are o problemă la cap, așa îmi zic uneori.

— Înțeleg.

— Vedeți dumneavoastră, eu cred că Mezut trece printr-o depresie și mă-ntreb dacă nu cumva ar trebui să-l duc la un psiholog sau ceva... înțelegeți, fiindcă eu cred că are ceva la cap, mai ales că el nu zice niciodată nimic, drăguțul de el, chiar dacă nu-i e bine tot nu spune nimic, și se-adună în el o grămadă de chestii și am impresia că e deprimat, nu chiar deprimat dar nu e-n regulă, și eu nu înțeleg, pe taică-său nu-l mai vede totuși, nu înțeleg.

— Înțeleg, trebuie să mai veniți pe la școală să mai vorbim.

Următoarea era blondă ca și fiul ei, dar n-am recunoscut cine era.

— Sunt mama lui Kevin.

— Da, da, cum să nu-mi aduc aminte, luați loc, vă rog. Ce bine-mi pare că ați venit, pentru că am multe să vă spun.

S-a așezat. I-am arătat carnetul, atrăgându-i atenția asupra notei de la matematică. Înțelegea, calculele i-au dat întotdeauna bătăi de cap fiului ei, nădăjduia să-l convingă pe băiatul cel mare să-l ajute în semestrul următor, dar Kevin mănâncă în timpul orelor?

— Ce vreți să spuneți?

— Chipsuri, chestii dintr-astea...

22 C

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Vreți să știți dacă băiatul dumneavoastră mănâncă chipsuri în timpul orelor?

— Exact, asta voiam să știu.

— Bine, eu nu am ochi și la spate, dar nu prea cred.

Nu mi-a luat în seamă răspunsul.

— Știți de ce? Că în anul ăsta s-a îngrășat cu zece kilograme și eu nu-l văd niciodată mâncând, așa că m-am întrebat cum de s-a îngrășat așa de tare.

A

— Înțeleg.

— Mă rog, e adevărat că sunt de una singură și nu pot fi mereu cu ochii după el, când sunt la vamă mă întorc după o zi întreagă, poate că atunci înfulecă, vă dați seama, zece kile într-un an...

— Da, îmi dau seama...

— Dacă era taică-său, sigur nu s-ar fi întâmplat așa ceva, de altfel, când merge la el în vacanță are tendința să slăbească, fiindcă taică-său îl duce la pescuit pe canal și nu mai are timp să lânzezească acasă sau după școală, înțelegeți?

— Da.

— Adoră pescuitul, mă rog, depinde, dacă-l ajută un pic și prinde ceva, că dacă nu, nu mai deschide gura trei zile, măcar așa avem și noi o clipă de tihnă, nu că ar fi prea vorbăreț, nu asta-i problema, ci că uneori spune lucruri pe care n-ar trebui să le spună, și-atunci eu îi zic lui Kevin că spune lucruri care n-ar trebui spuse și-mi răspunde că da, știu, n-o să le mai repet, și a doua zi o ia de la capăt, și știți

ÎN CLASĂ

221

ce-i zic eu atunci? Că dacă o să-i vorbești așa vreunui șef, o să vezi tu ce-o să-ți răspundă... nu-i așa că am dreptate?

— Ba da.

Habiba era uluită.

— În toată cartea frazele încep cu „îmi aduc aminte”?

— Da, da, în toată cartea.

Ca și cum ar fi fost branșată la două centrale.

Sandra a explodat fără să ceară voie să vorbească.

— Pot s-o citească și eu, dom' profesor?

— Bineînțeles că nu.

Aș fi vrut să-mi ascund zâmbetul, dar tulburarea ei era așa de mare, încât dându-mi la iveală dinții am lăsat de înțeles că poate s-o citească, desigur, că o s-o înțeleagă și o să-i și placă, pentru că ea era înzestrată de la natură să iubească viața. Mohammed-Ali îl trăgea de glugă pe Hakim, care renunțase să i se mai împotrivească. Sub nicio

formă, Haj n-ar citi în întregime cartea asta scrisă de o minte bolnavă.

— Cartea asta le amintește oamenilor de vremea în care au trăit, atâta, altfel e zero barat.

Am mai făcut o încercare. Pedagogic vorbind, feed-back.

— Că veni vorba, după părerea voastră, de când datează amintirile, în ansamblu? Mohammed-Ali, lasă gluga aia în pace și zi-mi mai bine din ce perioadă datează amintirile.

222

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Habar n-am. 1985, pe-acolo.

— Televizoarele erau în alb și negru în 85?

— De unde să știu eu?

— Păi, nu știi, dar dacă ți-ai stoarce puțin creierul, poate că ai ști. Și voi, la fel. Altfel nu vă vine în cap.

Nu le venea prin cap nicicum. Nici lui Zheng care își storcea mintea nu-i venea. Dormisem tare prost.

— Mai ales una dintre amintiri ar trebui să vă sară în ochi.

Hakim își pusese gluga pe cap ca să fie lăsat în pace.

— Cum adică, dom' profesor?

— Cum adică ce?

— Să sară nu știu ce...

— Să vă sară în ochi, adică să vă facă să vă dați seama. Una dintre amintiri ar trebui să vă facă să vă dați seama.

Nu le-a sărit nimic în niciun ochi. Eram nevoit să le dau un indiciu. Pedagogic vorbind.

— Ia gândiți-vă, „îmi amintesc de primul concert al lui Johnny Hallyday”. Nu vă spune nimic?

Lui Haj, născut pe 13 septembrie 89, nu-i spunea nimic.

— De unde să știm noi când a-nceput ăsta să cânte?

— Puteți afla, totuși.

— Da, da' ne doare-n cot de ramolitul ăsta.

Am început să-mi ies din fire.

— Păi, tu ce credeai, că eu mă dau în vânt după el?

— Păi, e din generația dumneavoastră.

ÎN CLASĂ

223

Mi-am ieșit din fire.

— A, da? Johnny e din generația mea?

— Habar n-am, e bătrân.
— Cam cât e de bătrân?
— Nu știu, la vreo cincizeci de ani.
— Și mie cât îmi dai?
— Nu-mi dau seama, da dacă știți câți ani are înseamnă că erați născut.

— Da, cum să nu? Bineînțeles, ca să spun sincer.

Johnny e băiatul meu.

Să revenim.

— N-ai văzut afișele de anul trecut? Erau peste tot prin Paris.

— Ce afișe?

— Locuiești în Paris, nu?

— Mda.

— Și n-ai văzut afișele cu „Johnny își sărbătorește a șazecea aniversare”?

— Puțin îmi pasă.

Îmi ieșisem din pepeni. Pedagogic vorbind.

— Păi, tu ce crezi? Că mie îmi pasă? Pur și simplu, se întâmplă să locuiesc în Paris și unde te întorceai dădeai de afișe. Și dacă are șazece de ani înseamnă că a început să cânte prin anii șazece, dat fiind că, în general, cântăreții se apucă de cântat pe la douăzeci de ani. Și, deci, ne putem da seama că primul concert al lui Johnny Hallyday a avut loc prin anii șazece. Ați priceput?

22 – 1

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Au priceput, dar vag.

— Mohammed-Ali, dacă ți-a căzut cu tronc Hakim, sărută-l pe gură, dar lasă-i gluga aia în pace, să ne tînească și nouă.

Treizeci

Un client la vreo treizeci-treizeci și cinci de ani trăgea dintr-o țigară lipsită de melancolie înaintea unei cești puse pe tejghea. Chelnerul l-a auzit murmurând un la revedere adresat nimănui sau lumii întregi.

Afară, în plin soare, se zărea un grup de elevi strânși ciorchine dincolo de măcelarul chinez. Se hârjoneau cu un balon de cauciuc, după colț, în fața ușii larg deschise din lemn masiv. În hol, sub acoperiș și la umbra zidurilor din curtea interioară aerul era mai proaspăt. În spatele ușii albastre a cancelariei, Valerie își citea e-mailurile. Gilles

ajunsesse mai devreme să copieze niște foi.

— Salut.

A ridicat vocea ca să acopere zgomotul copiatorului care-ți lua auzul.

A...

— Îmi vine să mă spânzur că sunt iar aici, nici nu știi în ce hal!

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Pe tricoul atârnat de genunchii lui Leopold, se încăierau doi elfi.

— N-am chef s-o iau de la capăt, ceea ce e grav.

În curte se auzeau glasurile primilor elevi. Julien era bronzat fără urme de la ochelari.

— Mie-mi spui? E nasol de tot.

Copiatorul părea să nu mai contenească în veci cu zgomotul.

— Nici nu-ți poți închipui în ce hal mă enervează pe mine întorsul la școală, îmi vine să mă spânzur.

— Hai, că nu mai sunt așa de multe zile de chin...

Dormisem tare prost.

— Treizeci.

Dico se codea să urce scările în rând cu ceilalți.

— Hai, grăbește-te!

— Pffff.

Un etaj mai sus, Djibril i-a smuls șapca de primăvară lui Mohammed care s-a pregătit imediat să-l trosnească, dar agresorul s-a ferit făcând un pas în lături și zbughind-o pe culoarul de la primul etaj. Nu l-am mai văzut venind înapoi, așa că am iuțit pasul pe palier ca să arunc o privire spre dreapta. Nici picioar de Djibril. Am mers în capăt, la scara de incendiu, dar nici urmă de Djibril. Mi-a trecut prin minte că a urcat pe scară ca să ne întâlnească la al doilea etaj.

— Asta-i prețul pe care trebuie să-l plătim!

ÎN CLASĂ

227

Vocea care venea dintr-un ungher întunecat îmi părea cunoscută. Omul a ieșit în lumină și a încremenit la doi metri de mine, ațintindu-și privirea până în străfundul creierului meu.

— Asta-i prețul pe care trebuie să-l plătim! Nu putem tânji după armonie, dar nici după haos. Nu putem visa cu jumătăți de măsură. Trebuie numai să dormim mai bine și să continuăm să visăm.

Iar îi lipsea un braț, dreptul de data asta.

— Trebuie să fii modern la modul absolut.

— Da.

Încercam din răspuțeri să acopăr zgomotul făcut de un ciocan pneumatic.

— Cum se numește când spunem contrariul a ceea ce gândim lăsând să se înțeleagă că gândim altceva decât ceea ce spunem?

Sub privirea îndrăgostită a Indirei, Abdoulaye și-a schimonosit fața, de parcă ar fi avut un ulcer la creier.

— Dom' profesor, îmi dă dureri de cap întrebarea dumneavoastră.

Una dintre buzele lui Mezut era roșie de sânge.

— Care-i întrebarea, dom' profesor?

Mera își schimbase ochelarii și se așezase în prima bancă.

— Nu-i ironia?

— Ba da, exact așa se cheamă. Naratorul este ironic când spune că sclavii erau tratați mai uman de

12\$

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

către europeni decât de stăpânii africani, pentru că îi legau de glezne, nu de gât. Ia construți și voi un enunț ironic!

La babord, a ridicat mâna Iubărețul, cu o cămașă cu inscripția
63.

— Poftim, Iubărețule.

— Sunteți frumos foc.

— Mulțumesc, dar unde-i enunțul ironic?

— Sunteți frumos foc.

— OK, știu, mulțumesc mult.

Mera își schimbase ochelarii, locul, dar nu și penarul Kookăi.

— Măine lipsește proful de franceză, ce păcat!

— Foarte bine, văd că eu sunt ciuca bățăilor. Da.

Tarek, hai, lovește-mă și tu fără milă!

— Anul ăsta am dat multe dictări la franceză.

Chiar din prima bancă Mezut a aruncat ceva la coș.

— Mezut, cere voie mai înainte de-a face asta!

— Era stiloul meu roșu, îi curge cerneala...

Alyssa ținea într-o mână creionul ros până la mină, iar pe cealaltă o ridicase spre cer, gata să-l spintece în două.

— Dom' profesor, la televizor se zice tot timpul ironia sorții și

nu știu ce înseamnă.

— E puțin mai deosebit, ironia sorții. Ironia sorții este atunci când ai impresia că destinul își bate joc de oameni. De exemplu, sunt pe cale să mă înec și cel mai aprig dușman al meu îmi salvează viața. Pricepi?

I

Î

ÎN CLASĂ 229

— E ca un fel de răzbunare, de fapt...

— Cam așa. De fapt, nud chiar așa. Să presupunem că un fotbalist joacă într-un club la care se consacră și anul următor pleacă la altă echipă și joacă împotriva fostului club și marchează trei goluri, știi ce vor spune atunci jurnaliștii? Ironia sorții, cutărică le-a adus înfrângerea foștilor coechipieri. Acum ai înțeles mai bine?

— Exact ce spuneam și eu, e cam ca o răzbunare.

— Ba nu, nu-i chiar așa. Să spunem că ironia sorții e o expresie mai deosebită. De altfel, deseori e și greșit folosită.

— De ce?

— Tocmai pentru că e mai deosebită.

Marie ne-a atras tuturor atenția.

— Trebuie să anunț ceva pe toată lumea.

Toți am ciulit urechile.

— Mama lui Ming, elev în clasa a șaptea așteaptă o hotărâre judecătorească de expulzare. Va fi judecată săptămâna următoare și riscă să fie trimisă înapoi în China.

Daniele sufla peste o monedă de cinci cenți.

— Ce nebunie, e de trei ani familia aici.

— Da, dar știi cum stă treaba, într-o zi s-au hotărât ăștia să facă o razie printre clandestini și ea le-a picat în mână.

— Nu tatăl?

I

230

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Nu, nu tatăl. Deși e în aceeași oală. Mă rog, vezi și tu cum stau lucrurile.

Toată lumea vedea cum stau lucrurile.

— Propunerea mea este ca mai întâi să cotizăm și noi cu niște bani ca să plătească cel puțin în parte avocatul, că știți ce piperate sunt

onorariile ăstora. Și apoi, să facem cumva să mergem la proces că poate influențăm și noi cu ceva.

De pe tricoul lălâi al lui Léopold îți săreau în ochi cuvintele Devii Forever scrise sub un castel medieval.

— Și va pleca și Ming?

— Nu, deocamdată nu.

Un castel medieval cu creneluri cuprinse de vâlvățăi uriașe.

— E oribil de-a dreptul, pentru că Ming e de mare clasă, sincer să fiu.

Marie a așezat pe masa din mijloc un plic în care să depună fiecare o sumă de bani. Toată lumea a contribuit. Géraldine părea tare necăjită.

— Păi, bine, măi, voiam să vă anunț și eu că sunt însărcinată, dar o să aștept un moment mai potrivit.

Strigătele entuziaste i-au dat ghes să continue.

— Cumpărasem și bomboane de ciocolată.

A deznodat panglica unei cutii din carton auriu, a fluturat-o prin fața celor care se aflau în apropiere și parcă grația divină se coborâse asupra ei.

— Îmi doresc două lucruri: ca mama lui Ming să fie salvată și să fac un copil la fel de inteligent ca Ming.

ÎN CLASĂ

231

extul avea ca subiect greva unor mineri. Imediat ce l-am terminat de citit mai tare ca să acopăr zgomotul făcut de un ciocan pneumatic, Sandra a izbucnit.

— Dom' profesor, la ce-i bun cărbunele?

— Înainte era principalul combustibil.

Cercei din plastic în formă triunghiulară. Negri.

— Și combustibilul sau cum s-o zice, ce-i?

— E ceva care arde.

Era singura din clasă care nu dormea. Textul era o porcărie, întrebările din manual erau prea grele.

M-am agățat și eu de data în care ne aflam.

— Aveți idee ce eveniment important a avut loc pe 10 mai?

Am văzut câteva capete ridicându-se din pământ cu priviri întrebătoare.

— Data de 10 mai 1981 nu vă spune nimic?

Capetele erau goale-goluțe în materie de istorie contemporană.

— Pe 10 mai 1981 s-au petrecut două evenimente importante, am putea spune că unul l-a pus în umbră pe celălalt.

Născut pe 3 ianuarie 1989, Aissatou își chinuia neuronii pe sub bentița neagră.

— Un atentat?

— Pe vremea aceea nu erau așa de dese ca acum.

Mai degrabă era la modă muzica disco.

232

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Anul 1981 nu aprindea niciun beculeț în mintea lor.

Nici măcar în mintea Sandrei care dispăruse și aveam să-mi dau seama mai târziu că trecuse pe lângă perete.

— Bine, pe 10 mai s-a născut și sora mea, dar nu despre asta este vorba.

Soumaya a scos un strigăt de m-a asurzit.

— Câți ani are sora dumneavoastră, dom' profesor?

— Ghici.

Au început să-și dea cu părerea spunând numere de la doisprezece la cincizeci și doi.

— OK, o să vă mai spun o dată. Pe 10 mai 1981.

François Mitterrand a fost ales președintele Republicii și a murit Bob Marley. Bineînțeles că despre

Bob Marley nu s-a prea vorbit, pentru că alegerea lui

Mitterrand a făcut mare vâlvă la vremea aceea.

— Dom' profesor, da cum a murit Bob Marley?

— A murit când a văzut că a fost ales Mitterrand.

— E-adevărat?

— Foarte adevărat.

Când am deschis dulapul, două foi au zburat pe jos, împinse probabil de izul de portocală. Adunându-le, am văzut că sunt două fișe de observație scrise de Chantal.

Locul: sala 102. Data: 10.05. Relatarea faptelor:

Mariama se ridică fără permisiunea mea să arunce la coș ceva. Îi atrag atenția că nu are voie să se ridice fără permisiunea mea. Mă privește fix în ochi și îmi

ÎN CLASA

233

dă replica: „A! Da? Nu știam. Dar oricum e prea târziu acum”. Obrăznicia acestei eleve mă obligă să cer o sancțiune, deoarece comportamentul ei și vorbăria continuă pun în pericol desfășurarea în bune condiții a orelor de curs.

Locul: sala 101. Data: 10.05. Relatarea faptelor:

Îi cer lui Dico să facă liniște pentru a nu știu câta oară.

El bombăne: „asta-i bună! Ce mă tot bate la cap și asta cu liniștea ei?” ... Comportamentul lui și gălăgia pe care o face deranjează orele. Rog ca Dico să-și ceară scuze și să primească pedeapsa minimă, pentru că atitudinea lui se îmbunătățește.

Tolănit în fotoliul lui capitonat, directorul mi-a făcut semn că nu mai are mult. Într-adevăr, după un minut s-a ridicat și i-a condus afară pe Vagbema și pe un adult.

— Trebuie să înțelegeți că acest consiliu de disciplină nu se întrunește decât după multe încercări de a-l aduce pe Vagbema pe calea cea bună și că, indiferent ce sancțiune am aplica poimăine, va avea un scop educativ.

Adolescentul se uita la buzunarele lui fără șiret, iar adultul era cât pe ce să dea peste mine, buimăcit încă de vorbele directorului care, așezându-se iar, m-a poftit să iau loc pe fotoliul pe care stătuse oaspetele de mai înainte.

— Vrei să vorbim despre teze?

234

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Da, iată subiectele, nu trebuie decât multiplicat în mai multe exemplare.

A apucat foile prinse cu agrafe pe deasupra biroului de abanos și a aruncat o privire peste ele.

— Marguerâte Duras, îmi place. Dumneavoastră vă place cum scrie Duras?

— Nu prea, dar merge.

— Am văzut petiția pentru mama lui Ming. Să sperăm că va avea o oarecare greutate.

Zineb, secretara, și-a băgat capul prin crăpătura ușii, clătinându-și cerceii din plastic bleu.

— Drăguțul de Mahmadou ar vrea să-și ia șapca înapoi, ce să-i transmit?

— Îi spuneți să facă o cerere scrisă și s-o semneze.

— Zice că are acum nevoie de ea.

— În cazul ăsta, anunțai-l că afară sunt 28 de grade.

A strecurat subiectele pentru teze într-o mapă cu eticheta „cantină”.

— Cum se descurcă elevul cel nou din a VIII-a C?

— Bine. Nu face nimic, dar e cuminte.

— Știți de ce a ajuns aici?

— Nu, drept să vă spun.

A șovăit asemenea unui școlar care se prefacă că nu vrea să vorbească, înainte de a mărturisi vreo boacăna aducătoare de glorie.

— O, acum nu pot să vă spun.

În clasă

235

A făcut trei pași să împingă ușa și s-a așezat chiar lângă mine, cu gura la urechea mea. Respira sacadat în gulerul de la cămașa verde strâns cu o cravată neagră.

— În sfârșit, are un nărav cam nelalocul lui.

Vorbea din ce în ce mai încet.

— Tânărul ăsta a prins urâtul obicei de a se mrturba în timpul orelor.

— Da?

— Da, ăsta-i năravul lui, se masturbează.

Răsufle greu.

— Și ieri m-a sunat pedagoga lui și a avut un mod foarte ciudat de a mă informa despre asta. Mi-a zis că nu trebuie să avem încredere în el pentru că este matur din cale-afară.

S-au auzit bătăi în ușă. Era secretara.

— Mahmadou a zis că i-ar lua prea mult timp să facă o cerere scrisă și că dacă nu-și recuperează șapca acum o să aibă necazuri.

— Vin imediat.

A așteptat să se închidă ușa.

— Asta-i marea noastră problemă, avem elevi prea copti la minte.

În cancelaria așezată ca pentru consiliu, erau prezenți toți membrii convocați, mai puțin „inculpatul”.

Era reprezentat de mama lui.

— Am tot încercat să-l sun, dar are telefonul închis.

Mi-a zis c-o să vină totuși.

Directorul a trecut în revistă toate acuzațiile aduse elevului. De la începutul anului săvârșise opt fapte grave, mai bine zis câte una pe lună. În concluzie a cerut exmatricularea fără drept de reînscrisiere. Astfel

Vagbéma va avea posibilitatea să-și refacă imaginea în altă școală și, cu această ocazie, să se îndepărteze și de fratele lui geamăn, Désiré. E loc pentru toată lumea în sistemul educativ.

Pedagoga care se ocupa de dosar a susținut că orbirea tatălui le dă fiilor sentimentul că vor scăpa de pedeapsă, că Vagbéma făcea toate astea ca să-și descarce suferința, că în clasele mici dacă îi făceai morală avea obiceiul să se întoarcă cu spatele și să plângă.

Părintele unui elev a adus ca argument faptul că tulburările de comportament i se trag, fără îndoială, de la colectivul clasei a VI-a A. Bastien i-a întors-o că din cauza lui a VI-a A este o clasă obraznică.

Mama lui Vagbéma a dat de vreo patru-cinci ori de mesageria vocală. A luat cuvântul și a spus că trebuie să-i mai dăm o șansă, că o să fie mai cuminte într-a șaptea, c-o să-l trimită peste vară undeva la țară unde are niște veri educatori care or să se ocupe de el. Asta-i tot ce a avut de zis. I-am cerut să iasă și să aștepte să deliberăm. După ce a închis ușa, directorul ne-a mărturisit pe un ton confidențial.

— Trebuie să fac o precizare ca să aveți în minte toate datele problemei. Am stat ieri un pic de vorbă cu tatăl lui ca să fiu în cunoștință de cauză la acest

ÎN CLASĂ 237

consiliu de disciplină. Și domnul e convins că i s-au făcut vrăji fiului său. Același convingere o are și despre băiatul lui mai mare care e tot la noi în școală și i are, într-adevăr, un comportament infernal.

Am votat exmatricularea fără drept de reînscrisiere.

Léopold țopăia de fericire. Pe tricoul lui cu mâneci lungi un înger își desfăcuse aripile.

— În total, nu ne mai rămâne nici măcar o săptămână întreagă.

Deși preocupată cu cititul e-mailurilor, Valérie parcă avea o ureche la spate.

— Cum așa?

— Păi, ia fi atentă, e o șmecherie, săptămâna următoare e grevă, în cealaltă, luni e zi de sărbătoare, mă rog, e o chestie...

Valérie a apăsât pe butonul „răspundeți”, apoi a tastat „de-aș ajunge mai repede la plajă” urmat de trei semne de exclamație. Géraldine aștepta să nască gemeni și Line era ultima căreia i se dăduse vestea.

— E super!

— Da, dar imediat îți trece prin minte că ai cam încurcat-o.

Îngerul lui Léopold râdea din nu știu ce motiv, poate că era un înger rău, un înger exterminator, că avea o bunătate de fațadă, că părăsise cerurile doar ca să stârpească neamul omenesc suspectat de prea

238

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

multă bunătate, dar deocamdată Marie nu-și făcea griji că-i venise scadența:

— Avocata e plătită, gata... s-a rezolvat.

— A spus că dacă vom fi mai mulți la proces, va conta mai mult. Așa că am cerut ca la ora la care va avea loc procesul să se anuleze cursurile, ca să putem fi prezenți în număr cât mai mare.

— Și cu elevii, oare n-ar fi o chestie?

— Păi, m-am gândit, dar e o problemă, nu sunt prea convinsă că Ming are chef ca ceilalți să-i afle povestea. De fapt, ar trebui să-l întrebăm. Ai ore cu ei astăzi?

— Chiar acum intru la ei, o să-l întreb.

În curtea școlii, tricourile zdrobeau concurența.

După ce i-am cerut să stea cum se cuvine, Abdoulaye m-a ascultat.

— Dom' profesor, e prea cald, suntem nevoiți să facem ora afară.

— Nu vrei și-o cola?

— Vă bateți joc de mine, dom' profesor.

Ming urca scările în fața mea. Ar fi fost bine să-i spun să se oprească să stăm de vorbă. I-aș fi zis că e îngrozitor ce ți s-a întâmplat, dar suntem lângă tine, să știi că suntem alături de tine, pentru că e îngrozitor și pentru că tu ești admirabil, ești un diamant, ești dovada vie a existenței, mintea ta e o operă de artă ca și sufletul tău, dar te deranjează dacă le spunem și colegilor tăi ca să facă și ei ceva la proces?

— Da?

ÎN CLASĂ

Ming m-ar fi ascultat cu ochii în pământ, așa cum face el când se concentrează ca să înțeleagă, m-ar fi înțeles și mi-ar fi spus că îi este puțin jenă, dar că oricum n-are nimic de pierdut, deci le puteți spune, mulțumesc.

La etajul al doilea, am descuiat clasa și i-am lăsat să intre pe cei mai mulți dintre ei care râdeau din nu știu ce motiv. Când a trecut prin dreptul meu, Ming mi-a dat bună ziua. L-am întrebat ce face și mi-a răspuns că multe, dar dumneavoastră? I-am răspuns, la rândul meu, foarte bine. După ce s-au așezat, le-am cerut să scoată caietele de gramatică să corectăm exercițiul cu funcțiile adjectivului.

— Așa cum a fost prevăzut, am la mine fișele cu opțiuni. Va trebui să le completați ca apoi să fie verificate de către o comisie. Pe aceste fișe vă veți scrie opțiunile definitive. Cum se completează? Atenție, în linii mari, aveți două tabele, cel de-al treilea nu vă privește, așa că nu o să completați nimic în el. În tabelul A se trec opțiunile pentru liceele profesionale, iar în tabelul B cele pentru licee teoretice și tehnice. În tabelul A aveți dreptul la patru opțiuni pe care le treceți în ordinea preferințelor. Deci, puneți, de exemplu, secretariat, iar în față scrieți liceul unde v-ar plăcea să urmați acest profil. Apoi treceți la cea de-a doua opțiune, de exemplu, broderie, și puneți în față, de asemenea, numele liceului corespunzător și

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

datele acestuia pe care le găsiți în broșura „Admiterea în liceu” distribuită în decembrie. Și tot așa. Aveți dreptul să optați la patru secțiuni în cadrul aceleiași școli profesionale, dar vă sfătuim să le diversificați ca să aveți o marjă de siguranță în cazul în care sunteți respinși la liceul pentru care ați făcut prima opțiune.

În tabelul B, la fel, patru opțiuni, dar de data aceasta nu mai scrieți domeniul, pentru că, pur și simplu, nu mai contează fiind vorba de licee teoretice. Trebuie să treceți doar cele două opționale pe care vreți să le urmați, dacă sunteți admiși la primul liceu pentru care ați optat. Dacă, de exemplu, optați pentru un liceu tehnic, nu are sens să treceți opționalul latină, așa cum n-are rost să alegeți opționalul informatică, dacă ați ales profilul filologie etc. etc. În fața celor două opționale, scrieți numele și datele liceului pe care vreți să-l urmați, evident că trebuie să vă asigurați mai întâi că datele furnizate sunt

corecte. Față de tabelul A, în tabelul B sunteți obligați să optați pentru un liceu din sector, cu excepția primei opțiuni. Și-acum, ce reprezintă un sector? În mare, există patru sectoare care corespund celor patru puncte cardinale, vest, est, nord și sud. Noi suntem în sectorul de est care cuprinde următoarele arondismente, țineți-le bine minte: primul, al doilea, al treilea, al patrulea, al zecelea, al unsprezecelea, al doisprezecelea, al douăzecilea și, firește, al nostru; deci, în mare, sunteți obligați să optați pentru un liceu din sector, cam așa stau în clasă

24!

lucrurile, în afara primei opțiuni, unde puteți alege un liceu din afara sectorului. Și ca să știți ce tabel să completați, bazați-vă pe sfatul dat de profesorii clasei. Dacă vi s-a spus că e OK să optați pentru un liceu teoretic, completați tabelul B, dacă vi s-a spus nu pentru teoretic, însă da pentru profesională, completați tabelul A. Și dacă vi s-a spus că trebuie să dați niște probe eliminatorii pentru teoretic, le completați pe amândouă. Ați înțeles? E floare la ureche.

Dico urca scările spre clasă, în coada grupului, dar în fața mea. L-am ajuns din urmă și, fără să-i arunc vreo privire, i-am zis să iuțească pasul. A mormăit că i se fâlăie. După un răgaz de așa-zisă meditație, am rămas pe loc, m-am întors spre el cu arătătorul fix spre nasul lui, pe care-l urmărea uitându-se cruciș.

— Să nu-mi vorbești mie așa!

— Ce? Mă doare undeva.

Nu mai putea înainta, a căutat să mai facă un pas, dar l-am împiedicat apucându-l de braț. A ridicat tonul.

— Nu puneți mâna pe mine! Ați înțeles?

— Dacă încetezi odată, nu te mai ating.

— Nu puneți mâna pe mine, v-am zis!

— Dacă încetezi odată, nu te mai ating. Dar, la urma urmelor, nu-mi dai tu ordine mie!

Era gata să explodeze, iar mie îmi tremurau picioarele de nervi.

— Gata, lăsați-mă!

242

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Ce-ai, te-ai enervat? Deunăzi îmi spuneai că sunt furios pe tine, dar acum văd că e invers.

A mai urcat o treaptă ca să mă sfideze.

— OK, dacă asta vrei, mergem la director.

Restul clasei coborâse din nou scara și se adunase grămadă câteva trepte mai sus. Djibril s-a desprins din grup și s-a băgat între noi dăscăindu-și prietenul, ca-n filme.

— Hai, Djibril, n-o mai face pe justițiarul. N-avem nevoie de tine. Iar voi, ceilalți, ia duceți-vă în clasă!

Unde vă treziți, la teatru? Tu vii cu mine.

Simțeam că-mi crapă capul, îmi tremurau picioarele și toate cele. Spre uimirea mea, Dico s-a luat după mine, la câțiva metri în urmă, totuși.

— Opriti-vă odată, de ce mă duceți la director? De ce nu stați locului? Poponarule ce ești!

Am încremenit în mijlocul curții, vocile noastre urcară un ton mai sus.

— Ce-ai spus tu acolo?

— De ce nu stați locului?

— Pentru că vreau să mă debarasez de tine, e simplu, e simplu ca bună ziua.

— Stați pe loc, dacă sunteți bărbat.

— De ce? Ce-ai vrea tu, mai exact, să facem noi doi? Așteaptă-mă aici! Să nu care cumva să te miști!

M-am străduit să merg apăsător, cu pași siguri, să evit să-mi ridic privirea spre ferestre de unde ochii curioșilor din clasă se delectau cu scena asta. Prin ușa

ÎN CLASĂ

243

deschisă a biroului am zărit vreo opt elevi ochi și urechi la predica directorului. M-am întors la Dico.

Se așezase pe o bancă. M-am aplecat spre el, nas în nas, făcând abstracție de tot ce ne înconjură, și i-am zis cu glas scăzut:

— Directorul e ocupat, nu te miști de-aici. Și evident că nu vreau să te mai văd. Măine e sărbătoare, poimăine e examenul, deci nu se pune problema, dar miercuri nu vreau să te mai văd la ora mea.

Mariama a coborât să caște ochii, mi-am revărsat toți nervii asupra ei.

— Tu ce păzești aici, ești portăreasă?

— Nu sunt portăreasă, să știți.

— Hai, urcă odată și lasă-mă-n pace!

Plin de cearcăne, Gilles a depus lucrările pe masa ovală. Le-am pus teanc peste celelalte și-am început să le număr.

— Ei, cum a fost?

— Eh, cam nasol. Noi, cu matematica, nu suntem obișnuiți să dăm dictări, înțelegi?

— Dar nu erau toate instrucțiunile pe catedră?

Prima oară citești textul în întregime, apoi fiecare fragment de două ori și, la sfârșit, înainte de a aduna foile, îl mai citești o dată integral.

M-am apucat iar de numărat. Bronzat peste tot.

Julien a depus ultimul rând de lucrări. I-au căzut ochii pe Gilles.

244

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Ai și tu o față!

— Mda. Și colac peste pupăză, m-au mai și pus să dau o dictare.

— Eu am respectat întocmai instrucțiunile.

— Păi, da, bine. Data viitoare o să le cer profesorilor de franceză să facă subiectele de matematică, să-i văd și pe ei atunci...

Greșisem numărătoarea și-am luat-o de la capăt.

Marie ne-a atras atenția.

— Pentru procesul de mâine, să nu uitați să vă treceți absenți în condică.

Acoperind cu capul tabloul cu țărani în rugăciune.

Claude i-a cerut socoteală lui Julien.

— Am auzit bine că te transferi?

A

— Mda. În Royan.

— Și, ia zi-mi, e de vis, nu?

Valerie nu reușea să schimbe cartușul la copiator.

— Asta nu-i un oraș înconjurat de ziduri ca o cetate?

— Ba da, ba da.

— Trebuie să fie foarte frumos.

— Da, dar o să stăm undeva în afara zidurilor, cu vedere la mare, n-o să mai avem niciun necaz. Și ție ți-ar face foarte bine, Gilles.

— Și pe deasupra, eu vorbesc un pic șuierat, înțelegi? Și să vezi cum fac elevii, când le dictez, n-au pic de rușine.

Am început iar numărătoarea.

— Așa fac?

— Mda. Nu mai știu, dar la un moment dat în dictarea aia a ta era ceva cu blană de samur. Ei, și eu am pronunțat samur și cum ăștia nu știu ce înseamnă, m-au pus să-l repet de mai multe ori și-l poceam din ce în ce mai tare.

— Șaizeci și trei. La naiba, îmi lipsește una.

— Poate ai greșit numărătoarea.

— Iar o iau de la capăt.

Domnule Președinte, în concluzie, aș vrea să adaug la dosar acest document. Este vorba despre o scrisoare redactată de către profesorii școlii în care învață

Ming, fiul doamnei Zhu, în cele mai bune condiții posibile. Într-adevăr, toate cadrele didactice, dintre care o mare parte se află astăzi aici, au ținut să arate că, în trei ani, Ming a făcut progrese remarcabile și că întoarcerea lui în China ar reprezenta un blocaj îngrozitor în procesul lui de integrare care poate fi dat drept exemplu. Cu riscul de a mă pierde în considerații care nu-și au locul aici, aș adăuga că părerea unanimă a colegilor mei despre Ming m-a convins să apăr acest dosar pe care a priori, ca și dumneavoastră, îl consideram de nesusținut. Vă mulțumesc.

— Deci, este vorba despre o fată, mă rog, nu e chiar jurnalul ei, da o fată ca noi toți, înțelegi, la fel, la fel, super-normală, de genul că merge la școală, se plictisește de moarte, alea, alea, babacii îi rup gâtul dacă în fi

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Ia o notă mică, mă rog, seamănă cu noi, înțelegi, și de-aia nu mai puteam de frică, îmi venea în cap că mi s-ar putea întâmpla și mie, înțelegi...

Ca electrocutată, Sandra ceruse voie să prezinte o carte în fața clasei. Îi spusese să citească „Iarba albastră”, de acord, da, da, am citit-o, da, da, foarte bine. Am schimbat locurile, ea la tablă, eu, în spatele clasei. Când își mișca mâinile încolo și înapoi, își dezvelea din când în când buricul care clipea ca un ochi printre colăceii de pe burtă.

— Într-o bună zi, se duce la un chef și e prima oară, așa că nu prea știe ce să facă, înțelegi, și într-un târziu intră și ea în atmosferă, dansează și ea ca fetele, și la un moment dat ia o cola da în pahar era amfetamina și ea nu știa, înțelegi, începe să delireze, face ca o nebună,

de genul că vede chestii care nu există și de-astea, mă jur pe viața maică-mii, povestește super mișto, înțelegi, da în sfârșit, problema e că intră până peste cap în asta, începe să ia ce-i trece prin mână, înțelegi, toate căcaturile, heroină și de-astea de-i săreau ochii din cap, mă rog, și asta mă cam termină, fiindcă, vă zic, i-o fată ca toate fetele, super-normală, și la sfârșit, asta n-am mai înțeles, la sfârșit cică a murit la o săptămână după ce a scris ultima pagină. Adică e o poveste adevărată, dom' profesor?

— Nu-i obligatoriu. Chiar când se spune că manuscrisul cutare a fost descoperit de cutărică în nu știu ce cufăr vechi, și asta poate fi o invenție. Habar nu am

ÎN CLASĂ

247

dacă povestea din cartea asta e adevărată. Mai important este că, așa cum ai zis și tu, se poate întâmpla.

Chipul lui Imane s-a luminat dintr-odată de parcă ar fi fost străfulgerat.

— A, da, cu alte cuvinte, e neverosimilă.

— Ba nu, dimpotrivă: e verosimilă. Poate e o poveste inventată, dar pare adevărată.

— Sunt greșeli de care trebuie neapărat să scăpați în vederea examenului care vine în trei săptămâni.

Și e foarte simplu, pentru că e de-ajuns să vă gândiți puțin la ele, înțelegeți? De exemplu, vă reamintesc adverbul „prea”, în limba scrisă el înseamnă prea, știu că sună nebunește ce vă spun, dar de fapt adverbul acesta spune exact ceea ce spune, adică are mai degrabă un sens negativ. Când apare în scris, propoziția „acest om e prea generos” înseamnă că generozitatea acestui om este excesivă și că, într-o anumită măsură, se poate întoarce împotriva lui. În timp ce în limba vorbită, cel puțin în cea vorbită de generația voastră, prea frumos înseamnă foarte frumos, și are sens pozitiv, exclusiv pozitiv, „este prea frumos” înseamnă este nemaipomenit de frumos și mi-e tare drag, pricepeți?

La fel, „de asemenea” se scrie în două cuvinte, nu într-unul singur. Cam toată lumea îl lipește pe „de „de

„Asemenea”. E un mic detaliu, dar se corectează ușor.

La fel se întâmplă cu „să aibă”, cu b, nu cu v cum scriu mulți, da, da, nu vă mirați, de fiecare dată faceți

greșeala asta și nu sunteți singurii. Bun, revin puțin la limba vorbită, țineți minte, doar pentru că vi se cere să compuneți un dialog, nu trebuie să scrieți așa cum vorbiți, ați înțeles? De altfel, nu reușim niciodată să scriem așa cum vorbim, este imposibil, tot ce putem face este să dăm impresia de oralitate, atâta tot, așa că evităm să începem frazele cu „deci”, evităm să spunem „de-aia”, evităm să folosim „serios” ca adverb, cum ziceți voi mereu. Asta este, sunt niște chestii care trebuie să rămână doar în limba vorbită, de exemplu, chiar eu am spus acum „sunt niște chestii”, și în oral spunem mereu „chestii” în loc de „aspecte”, dar în scris, fie și într-un dialog, scriem „aspecte”, cam așa, e de-ajuns să vă gândiți un pic și dacă nu vă gândiți bine, deși n-aș putea spune că vi se scad prea multe puncte, de ajutorat, nu vă ajută deloc. Vedeți? Nici acum nu am fost prea atent la construcția frazei. De ce?

Pentru că vorbesc și pentru că atunci când vorbim nu suntem atenți la construcția frazelor decât atunci când folosim un limbaj oficial, înțelegeți? Dar în scris, trebuie să fim atenți. Indiferent care este subiectul, trebuie să verificăm totul. Întotdeauna, chiar dacă nu ni se pare important.

Unii aflați la masa în formă de U se răcoreau fie suflându-și în cămașă, fie făcându-și vânt cu un carnet de notițe. Într-un mod uimitor, prin fața ferestrelor larg deschise, o pasăre fluiera Internaționala

ÎN CLASA

249

pe limba ei. În capul mesei, directorul ștampila diplomele și le stivuia pe un colț.

- Să trecem la Djibril.
- Mare figură!
- Da, a început să fie agitat încă din semestrul întâi.
- Unde mai pui că are o groază de lacune.
- Ai dreptate, foarte multe lacune.
- Te întrebi cum de-a ajuns până în clasa a șaptea.

Directorul urăște remarcile de genul acesta, dar n-a lăsat să se cunoască. A dat-o pe glumă.

— Ei, presupun că a trecut din grădiniță în clasa întâi, din clasa întâi într-a doua, apoi într-a treia, într-a patra și tot așa.

Lui Jacqueline nu-i arde de glumă.

— Da, dar acum nu mai merge așa, trebuie să găsim altă soluție.
O a opta profesională nu există?

Întrebarea îi era adresată consilierii de orientare psihologică.

— Ba da, am vorbit deja cu el despre asta. Însă problema este că n-are nici cea mai vagă idee spre ce să se îndrepte. Nu găsește nimic pe gustul lui. Nu cred că face parte dintre acei elevi care ar avea nevoie să facă și lucruri practice, concrete. Dimpotrivă, este foarte aplecat către abstracțiuni. Când l-am supus unor teste, am ajuns la niște rezultate de-a dreptul nostime.

Oscilează între confuzie totală și genialitate.

De când era copil, Luc nu pierdea nici măcar o ocazie să spună tâmpenii.

250

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Se întâmplă. E un copil supradotat și nimeni nu și-a dat seama de asta.

O undă de rânjete disprețuitoare s-a propagat de jur-împrejurul mesei, dar s-a întrerupt brusc în locul unde stătea directorul al cărui corp nu este un bun conducător de astfel de energie.

— Dacă nu face el cerere, nu putem să-l trimitem într-a opta la o școală cu clase de profesională.

— În cazul acesta, n-are decât să repete anul.

— Credeți că se va schimba ceva?

Gilles nu crede în schimbare niciodată.

— Sincer să vă spun, mă tem că într-o clasă de-a opta normală nu va face față.

Ca și cum cineva ar fi poruncit pocnind din deget, un curent puternic de aer a trântit ușa de pervaz și a luat pe sus fișa de evaluare a lui Mezut, care, proiectată la un metru deasupra capetelor noastre, s-a rostogolit de vreo două ori prin aer, apoi a început să coboare lin, ca un planor, chiar în locul de unde își luase zborul, între brațele goale și pârlite de soare ale directorului.

Toți eram ochi și urechi la Valérie.

— Acolo, au salarii mai mari cu 1, 53% față de noi.

De pe tricoul lui Léopold, un șarpe încolăcit în jurul unui ciomag se chinuia să o hipnotizeze pe Rachei.

Sânii lui Géraldine crescuseră direct proporțional cu

ÎN CLASĂ

gemenii din pânțele. Line și-a găsit și ea loc în cercul nostru strâmb.

— Unde asta?

— În Insula Reunion, s-au făcut ieri repartițiile.

— Mda, ce noroc pe ei!

— Clar! Acolo impozitele sunt mai scăzute de 30%.

Claude și-a găsit și el loc în cercul nostru strâmb.

— Unde asta?

— În Insula Reunion, ieri s-au făcut repartițiile.

— Mda, bafta lor!

— Clar! Și TVA-ul e mai mic. Da bine, prețul benzinei e piperat rău.

Bastien s-a cuibărit și el în cercul nostru.

— Unde asta?

— În Insula Reunion, ieri s-au făcut repartițiile.

— Mda, ce noroc pe capu' lor!

Descurajat de ochelarii lui Rachel, șarpele lui

Leopold l-a ales drept țintă pe Gilles, zicându-i:

— Ai încredere.

— În cine să am încredere? Mă stric de răs.

— Ai încredere în mine, e de-ajuns.

— Eu n-am încredere în nimeni.

Marie s-a așezat în cercul nostru cu un aer grav, de om învins.

— Gata, s-a dat verdictul, am pierdut.

— Da?

— Era previzibil, cu un dosar de genul ăsta scapă unul dintr-o suță. Dar avocata și-a făcut speranțe.

1 Și

FRANÇOIS BÉGAUDEAT

Toți ne-am întors privirile dinspre Valérie cu

Insula ei Reunion cu tot.

— Și hotărârea e definitivă?

— Mai e un apel. Câștigăm timp, dar...

— Și Ming ce-o să facă?

— O să aștepte, ca toată lumea.

Bucuros de lovitura pe care-o dăduse, directorul m-a înșfăcat în biroul lui de parcă ar fi pus la cale o conspirație.

— Am obținut permisiunea să nu se corecteze aici decât lucrările elevilor noștri.

— A, da?

Era încântat de victoria sa.

— În felul acesta, profesorii corectori nu o să mai compare lucrările noastre cu ale altora din licee așa-zis mai bine cotate, nu vor avea decât lucrări de aici, așa că vor crește rezultatele, înțelegi șmecheria?

— Isteț vicleșug!

— Da, trebuie să recunosc că sunt tare încântat de lovitura mea. Nu vrei o cafea?

A făcut trei pași până la automat și apoi s-a întors cu cafelele deasupra cărora îi atârna cravata.

— Pentru că, dacă nu făceam asta, înțelegi tu, tezele bune de aici puse lângă tezele bune din altă parte, deși e cam stupid, ar părea mediocre. Cafeaua, să fie tare?

— Da.

În clasă

253

— La drept vorbind, nu o să se schimbe nici mersul lumii, nici nasul bunică-mii, dar nu se știe niciodată, poate ne crește puțin nivelul.

Mohammed, paznicul, își strecură capul și prin crăpătura ușii am zărit un tricou pe care zburda o puma.

— Pot să vi-l încredințez pe individul ăsta?

— Și cărui fapt îi datorăm onoarea acestei vizite?

— Ieri ne-a zis că a fost trosnit de trei elevi, iar azi când l-am. Întrebat numele lor, ne-a răspuns că s-a lovit de zid.

— Bine, mulțumesc, stai jos, Cheikh-Omar. Păi, cum vine asta, ne lovim așa de unii singuri?

Sus-numitul s-a așezat. Avea în frunte un cucui care bătea la ochi. Urmărea cu privirea lingurița directorială.

— Păi, da.

— E drept că aici e totul așa de mic, încât, dacă nu suntem atenți, ne izbim de pereți.

Paznicul mai intră o dată.

— Cu pișpirica aia dintr-a șasea care a avut o criză de astm ce fac? O las să plece acasă?

Directorul a hotărât că da și m-a luat drept martor,

coborându-și vocea.

— De fapt, criza ei de astm e o simplă alergie la polen, dar, hai, treacă de la mine!

Lingurița lui a conținut cu învârtitul, iar pupilele lui Cheikh-Omar nu s-au mai mișcat.

254

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

erminaseră de copiat subiectul compunerii și mângăleau pe ciorne așteptând să le vină vreo idee.

Exprimați-vă opinia în legătură cu prima întâlnire cu un prieten. Chirac va suporta consecințele celui de-al doilea eșec electoral în numai trei luni sau va alege să se ascundă în spatele abținerii masive și de data aceasta din timpul scrutinului european. Mai mult ca niciodată se ridică multe întrebări și ar trebui să... Jiajia a ridicat mâna.

— Dom' profesor, mă lovește în spate.

În spatele ei era Dico.

— Pfff, n-o luați în seamă.

— Ia ascultă, e amuzant, dar nu știu de ce îmi vine s-o cred. Ești tentat să dai crezare când ți se spune că Dico a lovit pe cineva.

— Nu contează, nici n-am atins-o, mă doare-n cot de ea.

— Dacă-i așa, atunci ieși afară să te doară în cot, nu aici.

S-a ridicat și-a trântit scaunul cu putere. M-am prefăcut că m-apuc iar de citit ziarul. Se moșmondea înadins să-și strângă lucrurile. În drum spre ușă, a aruncat un stilou în ceafa lui Jiajia. L-am prins pe palier.

— Hai cu mine la director!

I-am luat-o repede înainte, pentru că își târâia picioarele. M-am aplecat să-mi leg șiretul ca să mă ajungă și să mă depășească. M-a ajuns și a trecut pe lângă mine.

ÎN CLASĂ

255

— Ia uite ce face asta, își leagă șiretul, poponarul!

L-am prins din urmă în curtea școlii, el n-a mai făcut niciun pas.

— De ce mergem la director?

— Crezi că poți lovi oamenii când îți tună ție și nu ți se întâmplă nimic?

A început să urle.

— Nu mă interesează n-am dat în ea e aiurea că zice asta.

- Să arunci cu stiloul cum se cheamă atunci?
- Nu asta înseamnă să lovești, o să vă arăt eu ce-i aia să lovești.
- A, da, o să-mi arăți tu?
- Da, o să-ți arăt.

Am luat-o iar din loc, și el m-a urmat, tâmpitul!

— Știi, poți să mă tutuiești cât vrei, nu-mi pasă deloc, dar deloc, nici n-ai idee.

— Uite-așa, te tutuiesc, dacă am eu chef.

Stăteam nemișcați unul lângă altul, în fața ușii directorului.

— Nu ți-am zis că nu-mi pasă absolut deloc dacă mă tutuiești?

— Nici mie nu-mi pasă, te tutuiesc, da' de ce naiba m-ai adus aici?

— Dar tu pentru ce mai vii la școală? Vii pentru că nu știi să faci nimic altceva. Dacă nu vii, te plictisești de moarte.

— Hai, gata, ajunge, taci odată!

256

françois bégaudeau

— Și știi de ce te plictisești? Pentru că ai o viață de doi lei. Pentru că o duci vai de capul tău.

— Și tu o duci mai bine?

— Păi, sigur, viața mea e de o mie de ori mai bună decât a ta, să vin la școală pentru că n-am altceva mai bun de făcut. Cel puțin eu nu-mi petrec viața într-un loc pe care nu-l pot suferi.

— Hai, gata, ajunge, mai taci din gura-aia odată!

— Și știi de ce mai vii? Pentru că n-ai vână. Nu ești destul de puternic încât să renunți.

— C-oi fi tu vreun războinic!

— Da, sunt un mare războinic.

— Daa, ești războinic pe dracu'!

— Să știi că sunt.

Am deschis ușa. M-am pomenit cu directorul chiar în fața mea, în picioare, îngrijind un elev căruia îi curgea sânge din nas.

— Vi l-am adus pe vestitul Dico.

Ca să-l ațâț, mi-am trecut un braț prin spatele său și l-am atins ușor cu mâna. A sărit ca ars și s-a pus pe urlat învârtindu-se pe loc, ca un cal înaintea furtunii. Directorul, care rămăsese indiferent până atunci, a intervenit.

— Potolește-te, Dico!

Mi-am luat figura relaxată a unui specialist în procedura juridică.

— Dico a lovit un coleg, am socotit că ar fi bine să îl aduc la dumneavoastră.

ÎN CLASĂ

257

A zbierat cât îl ținea gura.

— Da' n-am lovit-o, de ce spune asta, ce tot o ții întruna c-am lovit-o, m-am săturat până-n gât, lăsați-mă în pace, gata, terminați, hai că am șters-o de aici.

A trântit cu piciorul într-un scaun de i-a zburat spătarul până pe biroul secretarei care tremura de frică.

Dico s-a îndreptat spre ușă, a dat să se opună rezistenței mele de mântuială, dar nu și-a dus gestul până la capăt, la care eu oricum nu m-aș fi împotrivit cu adevărat. Mai rău e că directorul s-a băgat în seamă:

— Lasă-l să treacă, e mai bine așa.

S-a repezit spre curtea interioară, nu spre ieșire.

În timp ce așezam spătarul scaunului liniștind-o pe secretara care rămăsese cu gura căscată, directorul a pus mâna pe tâmpitul ăla și i-a blocat ieșirea spre curtea interioară, arătându-i cu degetul gangul prin care se vedea poarta școlii.

— Nu, nu, nu pe-aici, pe-acolo.

M-am apropiat de ei ca să nu pară că stau deoparte. Arătătorul directorului rămăsese ținut pe poarta masivă din lemn.

— Dacă vrei să pleci, pleci cu adevărat, nu așa. Oricum, noi nu vrem să te mai vedem.

A trecut prin gang, apoi prin hol și s-a făcut nevăzut după poarta din lemn masiv.

Era 1 februarie 2001, eram în ora de matematică, tocmai mă anunțase bunica mea ca voi merge să

258

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

fac studiile în Franța. A spus acum ești băiat mare

Ming. Eram foarte bucuros dar uneor eram trist pentru că nu-mi mai văd bunici și prieteni. După o călătorie lungă cu avionul, ajungeam în Franța. E o țară libertină și omenie. Șase luni am fost înscris la colegiul Valmy, o școala foarte curat. Eram în clasa pregătitoare și nu

eram numai eu singur, mai erau alți elevi chinezi pe care nu cunoșteam... Locul meu era lângă Jacky; era o persoană foarte drăguț care plăcea mult să vorbească. În câteva zile am devenit prieteni.

Este de la Pakistan, o țară care este lângă China.

Venise în Franța cu doi ani înaintea mea și vorbea franceza mai bine ca mine mult. Un an am fost colegi în aceeași clasă și în al doilea an m-am mutat în alta școală, aici, în colegiul MOZART. Dar am păstrat legătura cu telefon.

Era prea liniște. Nicio mișcare nu înviora atmosfera. Zidurile păreau că se apropie unul de altul și că or să ne strivească pe toți.

— Hakim, hai că tu sigur știi: când e mai exact meciul de deschidere?

Și-a ridicat nasul din foaie. Îl întrerupsesem din numărătoarea scenelor din actul I.

— E sâmbătă. La ora cinci. Portugalia-Grecia.

Aissatou avea pe cap o bentiță neagră, iar înăuntru, un adevărat planetariu.

— Dom' profesor, dumneavoastră cu cine țineți?

ÎN CLASĂ

259

Am înaintat printre rânduri și nu i-am răspuns decât când am ajuns în spatele clasei, lângă dulap.

— Eu țin cu Spania.

Faiza o să aibă viața pe care a visat-o?

— Nici dumneavoastră măcar nu țineți cu Franța?

— Păi, sincer, nu prea.

Hinda semăna cu un mai știu cine și avea scris pe piept cuvântul Inaccessible.

— Pe viața bunicii mele din Africa, jucătorii din echipa Franței sunt frumuseți foc.

Soumaya a urlat de parcă i-ar fi smuls cineva mobilul, atârnat de gât.

— Ești bolnavă la cap, fată, arată ca dracu'.

Cu părul ăla al lui Zidărie are capul ca o maimuță.

Da mă doare undeva de cum arată, important e că joacă bine și poate să fie și verde la față, totuna-i, ce te doare pe tine cum arată, chiar dacă-i venit de pe altă planetă sau putea a căcat sau orice-ar fi. Da, da'

totuși sunt așa de mișto... Aia din Anglia sunt și mai mișto, de-ia țin cu ei. Plai că mă umflă și râsul sunt toți urâți ca dracu' cu fețe de boșorogi, îți vine să zici că parc-au fost făcuți de mamele lor la beție. Beckham a fost făcut la beție? Dacă și Beckham e un ratat din naștere, atunci tu nici nu meriți să te fi născut. Heniy e super frumos. Poate glumești, are capu' strâmb rău, parcă l-au strâns de cap la naștere. Mă doare-n cur cum are el capu', pardon, dom' profesor.

— Nu-i nicio problemă.

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

În cauză că aștepta gemeni, Sylvie a redus din diferența față de Géraldine și aveau acum burțile egale ca mărime. Dacă naște băieți o să le pună numele Léo.

Lucas sau Clément. Dacă naște fete, Léa, Marguerite.

Manon. Chantai nu era însărcinată, așa că s-a năpustit furioasă pe ușă, cu pieptul înainte.

— E inadmisibil, nu mai suport. Mi-au deschis doi ușa la clasă și m-au făcut târfă grasă. Ce ziceți de asta?

Jean-Philippe a clătinat din cap a deznădejde.

— Sunt unii... ar trebui să le spunem frumos să nu mai vină după ce se țin consiliile. Ca în timpul

Ramadanului, mai bine-ar sta acasă.

Géraldine s-a gândit în sinea ei că e mai greu desigur să ții post la tine acasă și a zis:

— Ăstora dintr-a VI-a A ar trebui să le interzicem să mai pună piciorul pe aici!

Léopold ar fi subscris cu ambele mâini.

— Da' nu putem face nimic pentru ei, asta-i situația, nasol!

— Hai, lasă, n-are de ce să-ți pară rău, oricum, cum zicea și biata maică-mea, cu o floare nu se face primăvară.

— Eu, la anul, nu mai iau a șaptea, crede-mă pe cuvânt!

Sylvie s-a întors spre mine cu o mutricică răutăcioasă care m-a umplut de dispreț.

— Tu, care iei întotdeauna a șaptea, o să ai ocazia să-i cunoști. O să vezi tu cu cine ai de-a face!

ÎN CLASĂ

261

— Mda, exact, o să vedeți voi cu cine aveți de-a face. O să iau două de-a șaptea, ca să fiu absolut sigur că dau de toate lichelele. Mai

întâi o să calmez lichelele astea și apoi o să fac din ele niște elevi buni la gramatică și creativi la compuneri. Cu o floare, eu fac primăvară, asta-i specialitatea mea.

Sunt un geniu al didacticii. Eu am inventat piatra pedagogică. Ai priceput?

În curte, o ceată de fete dintr-a opta roia în jurul lui Rachel.

— Nu se face asta, sincer, doamna profesoară.

— Sincer, nu se face asta, doamna profesoară.

— Doamna profesoară, nu se face asta, pe bune.

Rachel îmi spunea din priviri că nu mai știu cum să ies din situația asta, azi-dimineață le-am zis să lase fiecare câte-o urmă pe zid ca să-și amintească de școala lor. Problema e că jumătate dintre ei au desenat literale țării lor natale, la ora următoare am fost nevoită să-i rog pe ăia de-a cincea să le șteargă și uite-așa a izbucnit al treilea război mondial.

— Sincer, ne-ați tras țeapă, doamna profesoară.

— Ne-ați tras țeapă, sincer, doamna profesoară.

— Doamna profesoară, ne-ați tras țeapă.

Pe zid, vreo douăzeci de mâini de toate culorile se încălecau una pe cealaltă. Pe ici, pe colo, stăteau prenume, diferite modele, lexeme criptate și câteva

262

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

mâzgalituri menite să ascundă ceva și Rachel care își dădea osteneala să se justifice.

— Nume de țări într-o instituție laică, nu e posibil, atâta tot.

Ceva mai departe, Soumaya tuna și fulgera.

— M-am prins. De fapt, vreți să puneți Franța, de-aia.

Da dacă eu vreau să scriu Tunisia, scriu Tunisia și pace, vreți să fie toată lumea ca dumneavoastră, asta nu-i bine.

Salirната se rățoia și mai abitur smulgând frunzele unei crengi aplecate.

— Sincer, doamna, nu se face să-i puneți pe ăia de-a cincea să șteargă Mali și Senegal și pe celelalte, e ca și cum i-ați șterge din amintire pe elevi, nu se face.

Lui Rachel i se vedeau picioarele micuțe prin șlapii ei rozalii și sexy.

— V-am prevenit dinainte, v-am zis să nu scrieți nume de țări.

Katia avea și ea încălțări roz, dar niște bascheți cu inscripția AU Star într-un cerc, pe gleznă.

— Dom' profesor, sunteți de-acord că nu se face să-i ștergi pe elevi din amintire?

— Nu știu dacă se face sau nu, dar n-ați găsit și voi ceva mai original de desenat decât numele unei țări?

Eu, într-o astfel de circumstanță, dacă m-ar fi pus cineva să desenez o chestie care să mă reprezinte, n-aș fi scris Franța sau Vandeea, înțelegi?

Ali Star.

4

ÎN CLASĂ

263

— Ce-nseamnă circumstanță, dom' profesor?

— Este o țară. Există oameni care locuiesc în Circumstanța.

— Tot timpul mă luați peste picior, dom' profesor.

— Într-o astfel de circumstanță înseamnă în cazul acesta, în situația aceasta, acum, între zidurile acestea, în împrejurările acestea.

Încă de la început, Aissatou a ascultat fără să ia partea cuiva. Chiar în bătaia soarelui, cu urechile ciulite, atent la fiecare cuvânt al dezbaterii. O să-mi amintesc de Aissatou toată viața.

— Da' ce-ați fi scris, dom' profesor?

— Habar n-am. Numele unui cântăreț care-mi place.

Sau al unui sportiv. Sau al unui scriitor. Aș fi scris

Rimbaud, iată.

— Cine mai e și ăsta?

— E un băiat de vârsta ta.

Lângă ușa de la toaletă, Soumaya arăta ca un boxer pe care-l împiedică cineva să sară la bătaie.

— Profa ne-a zis exprimare liberă, da nici măcar nu putem scrie ce vrem, asta nu mai e exprimare liberă, e de căcat, să știți.

Rachel era copleșită de neputință. Totuși, Salimata și-a mai potolit puțin furia.

— Dom. profesor, ce-i chestia aia despre care-ați pomenit adineauri?

— Care chestie?

HA

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

— Nu mai știi, ați zis Franța și înc-o chestie, nu-mi mai amintesc.

— Cred c-am zis Franța și Vandeea.

— Asta-i, ăsta-i, ce mai e și vandeea?

— E o regiune. Acolo m-am născut. Ce voiam să zic e că puțin îmi pasă.

— E departe?

— Uite! Vezi zidul ăsta? E dincolo de el. Mult, mult mai departe.

Katia s-a băgat și ea în vorbă:

— Nu e cam la țară, dom' profesor?

— Ba da, puțin.

La ultima oră de studiu individual, le-am cerut să facă o listă cu douăzeci de lucruri învățate în timpul clasei a șaptea. Douăzeci de lucruri pe care nu le știau și acum le știu. S-au pus cu chiu cu vai pe scris. Trecând printre rânduri și întinzându-mi gâtul peste umerii lor, mi-am dat seama că nu respectau cerința decât pe jumătate.

— Nu ajunge să-mi spuneți doar că ați învățat teorema lui Pitagora. Trebuie să mi-o și scrieți. Sofiane, am văzut că ai amintit de sanculoți și nimic altceva.

Așa nu merge, trebuie să-mi și explici cine sunt oamenii aceștia. Cu atât mai mult cu cât, două rânduri mai jos, mi-ai și scris Revoluția Franceză. Au legătură între ele cuvintele-astea.

În CLASĂ

26:

Citind foaia lui Mody, după ce că abia mi-a dat-o după jumătate de oră, am mai și constatat că nu și-a corectat pomelnicul. Făcuse doar un listoi cu titluri de capitole, cu toate materiile alandala, fără alte informații precise așa cum cerusem. Toate lucrările parcă erau trase la indigo, mai puțin a Katiei.

Am învățat teorema lui Pitagora: în triunghiul

ABC cu unghi drept în B, avem: $CA^2 \text{ (la pătrat)} =$

$AB^2 \text{ (la pătrat)} + CB^2 \text{ (la pătrat)}$. Am învățat despre domnia absolutistă, domnia lui Ludovic XIV, despre comerțul triunghiular: comerț între negustorii europeni, sclavii negri sunt dați la schimb pe produse rare din Europa. La franceză am învățat diateza pasivă și diateza activă, ex: câinele a mușcat-o pe fetiță, fetița a fost mușcată de câine. Am învățat cum se zice „înainte” în engleză: „ago”. Am învățat

formule chimice: oxigen = O, azot = N, fier = Fe. Am învățat cuvinte în spaniolă: colegiu = colegio, există

= hay, a trăi = vivir, ascunzătoare = escondite, și conjugarea în spaniolă, exterminările verbelor la prezent: e-as-a-amos-ais-an. Am învățat verbele neregulate la engleză: sing sang sung = a cânta; drive drove driven = a conduce; meet met met = a întâlni; be was been = a fi; de did done = a face. De asemenea, prezentul perfect din engleză, ex: she has just driven the water = tocmai a băut apă. Am învățat că la fizică mereu trebuie să conectezi voltmetrul în

2 hh

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

derivație. Am învățat arta cubistă: desen unde avem mai multe perspective.

Ming a terminat ultimul din clasă și nu mi-a dat foaia decât după ce au început să intre pentru ora următoare cei de-a opta, Gibran și Arthur, care se hlizeau din nu știu ce motiv. Aveam s-o citesc peste două zile.

Clasa a șaptea este un an foarte important la școală, deci trebuie să muncim mai tare și eu am învățat multe lucruri în clasa a șaptea. Franceza este cea mai grea materie pentru mine, dar am muncit tare deci am învățat lucruri la franceza. Eu capabil de înțelege cărțile mici, am învățat vocabulare care nu le știam înainte. Din cauza de franceza, cred că am mărit capacitățile mele la compunere. Matematica nu este o materie foarte dificilă pentru mine. La mate am învățat ce este Pitagora: în triunghiul ABC cu unghi drept în B, avem: CA (la pătrat) = AB (la pătrat) + CB (la pătrat). Istoria este o materie grea pentru mine la fel, dar am învățat niște lucruri, eu știu acum ce este comerțul triunghiular. E un comerț între Europa.

Africa și America, fac schimb cu țesături și sclavi.

Știu care sunt aparatele noi de comunicare în secolul al XIX-lea, sunt telegraful electric și cable submarine. La engleza, am învățat multe lucruri la fel. Știu ce este prezentul perfect. Este HAVE (la prezent) +

participiul trecut. Știu cum se formează viitorul, este

ÎN CLASĂ

267

S + will + V. + Comp. Și am mai învățat multe alte lucruri...

„Lumea nu e decât o cloacă fără fund în care focile cele mai hâde

se târăsc și se chircesc pe munți de mocirlă”.

— Ia spuneți-mi! Ce-i asta ca figură de stil?

Mezut părea că n-a închis un ochi de o sută de ani.

— O propoziție principală.

— Există și o propoziție principală în fraza asta, desigur, dar nu asta am întrebat.

Alyssa mai avea puțin și-nghițea tot creionul.

— E o metaforă.

— Exact. Spunem că este o metaforă filată, pentru că are la bază un întreg câmp lexical, în cazul nostru, câmpul lexical al degradării.

Sub asediul înverșunat al caninilor, creionul ajunsese să se încovoiaie ca un semn de întrebare.

— Dom' profesor, da' nu-i adevărat ce zic ei!

— Ce zice el, nu ce zic ei. Singurul care vorbește este Perdican. Ce nu-i adevărat?

— Că lumea-i infectă și toate astea...

— Aaa, dar în fond, el nu zice numai asta. Uită-te la ultima frază: eu am trăit, nu un personaj artefact plăsmuit din vanitate sau din plictiseală.

— Nu înțeleg ce-i aia artefact.

— Artefact, aici, înseamnă fals, artificial, mincinos.

Dar ca să înțelegeți schimbarea de sens de la o frază

268

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

la alta, trebuie să citiți întregul fragment. O lăsăm pe ora următoare, deocamdată haideți să terminăm de identificat metaforele.

Alyssa se și apucase să soarbă din ochi întregul fragment mișcându-și buzele pe muștește. Djibril care nu s-a uitat pe foi toată ora și nici n-a scos vreun cuvânt, a explodat dintr-odată, ca o bombă programată.

— Oricum, e o școală de mortăciuni.

— Nu văd legătura, Djibril.

Un mobil îi atârna de gât.

— Școală de mortăciuni și cu asta, basta.

— Dacă-i o școală cu mortăciuni, de ce mai vii, doar știi că la sfârșitul anului nu-ți mai ține nimeni socoteala absențelor.

Pe pieptul maioului din satin, în partea dreaptă, avea cusut ecusonul Federației maliene de fotbal.

— Toți sunt niște mortăciuni, nu mai stau la discuții, gata.

— Eu nu stau la discuții cu tine, eu te întreb numai de ce te mai obosești să vii într-o școală de mortăciuni, deși nu te obligă nimeni.

— Fac ce vreau eu, da?

— Păi, tocmai, nu asta vrei. Nu-ți poți dori să vii într-o școală plină de mortăciuni.

— Da' de unde știți dumneavoastră ce vreau eu?

Nu mai contează, am terminat.

ÎN CLASĂ

269

S-a ridicat. Și-a tras șapca de iunie până la sprâncene. A deschis ușa încetișor. A închis-o fără s-o trântască și dus a fost.

Trebuia să fiu la dispoziția elevilor într-o sală de la etajul al doilea. Nădăjduiam să nu vină niciunul pentru recapitulare. It's something unpredictable but in the end is right, I hope you had the time of your life¹. La ora unsprezece au răsunat pași pe scară. Patru picioare. Două perechi. Katia și Sandra.

— Bună ziua, dom' profesor.

— Aveți chef de treabă?

— Da, dom' profesor.

— Stați jos, o să vă dau imediat un exercițiu.

S-au așezat, le-am dat un exercițiu cu modul condițional pe care oricum n-aveau de gând să-l facă. Au venit să stea la taclale, Katia vicioasă ca o zvârlugă în tenisiu ei All Star, iar Sandra conectată la zece prize.

— Ce ziceți, dom' profesor, o să luăm examenul?

— Nu.

— Dom' profesor, nu mai glumiți cu asta, luăm examenul sau nu?

— Ei, dacă puneți un pic osul la muncă, aveți toate șansele. De aceea, e bine că ați venit.

270

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Au mai intrat gâfâind și Hakim, Imane, Mohammed-Ali, Hai, Habiba, Aissatou. Și Hinda. S-au așezat în bănci, dar nu și-au scos caietele.

— Dom' profesor, nu putem să facem o dezbatere?

— Și cu examenul ce facem? îl lăsăm baltă?

— Da dezbaterile sunt mai mișto.

— Știi, dar la examen nu faceți dezbateri.

Au început să vorbească despre căsătoriile între homosexuali, fetele erau într-un tot de acord, băieții, total împotriva, Hakim și-a exprimat părerea strâmbându-se dezgustat. Aissatou căzuse pe gânduri.

Mohammed-Ali a zis că nu așa se face dragoste, Sandra a adăugat că în țara ei fetele erau sodomizate ca să fie virgine când se mărită, înțelegi, cică băieții sunt de genul că nu vor fete vulgare și ei sunt niște animale, înțelegi? Fetele săracele se cos la loc chiar de mai multe ori, a mai spus și Katia, în Maroc n-ai voie nici să te săruți în public, a zis Hinda care seamănă nu mai știu cu cine și Sandra i-a tras o privire aluzivă cu un aer ștrengăresc.

— Nu ca aici, în Franța, nu-i așa, Hinda?

S-a făcut că plouă, ca să mai dureze puțin aluzia aceea care îi aducea în minte clipele de fericire. Sandra a insistat făcându-i cu ochiul.

— Dom' profesor, Hinda e tare îndrăgostită.

— Da?

Prinzând viteză ca o turbină, Sandra a început să vorbească fără oprire.

ÎN CLASĂ

271

— Dom' profesor, ce părere aveți, nu-i așa că-i frumoasă Hinda?

— Este foarte drăguță.

Katia a exclamat o-ho, și i-a luat vorba din gură.

— Nu vi se pare că seamănă cu Jenifer de la concursul Star Academy? Toată lumea spune și eu cred că-i super adevărat că-s leite.

Sonera i-a făcut pe toți să se repeadă spre ușă continuând să stea de vorbă și urându-mi vacanță frumoasă între două fraze.

— Și vouă la fel. Dar nu uitați că mai aveți o săptămână pentru recapitulare!

Speram ca Aissatou, Sandra și Hinda să-mi zică un salut mai acătării, dar degeaba.

— Vorbești despre o întrunire, chiar merita osteneala să ne faci să ne întoarcem pentru asta. Hai, salut.

Jean-Philippe nu era prea vesel. Rucsacul de duzină i-a dispărut în spatele ușii albastre. Pe tricoul lui Leopold, un vultur cam pricăjit

zbură deasupra cuvântului Rhapsody.

— V-au venit ieri elevi la orele de pregătire?

Marie tocmai descoperise funcția față-verso la copiator.

— Mda, vreo douăzeci de elevi din amândouă clasele de-a opta.

— Era și Dico?

— Nu. Nu cred c-o să mai pună piciorul pe-aici.

272

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

Elise se îngrășase.

— Dacă vrea să ia examenul, e în interesul lui să învețe mai mult decât o face la fizică.

Mutându-și privirea spre Elise ca s-o asculte, Claude a întrebat-o:

— Te-ai odihnit bine în astea două luni?

— Nu-mi mai aminti. Somn, mâncare, mâncare și iar somn. Raiul pe pământ. Am mai pus și ceva pe mine.

Vulturul ăla pricăjit se va năpusti în curând peste litera H.

— Hai că nu s-a terminat încă, mai e și ospățul de mâine.

Claude s-a uitat la talia Elisei.

— O să vii, să nu-mi spui că nu vii!

Luase cam patru-cinci kile.

— Cum să nu, bineînțeles c-o să vin. Cu profii, îmi place. Cu elevii, o să-mi ia ceva timp să mă pregătesc să dau ochii cu ei.

H-ul din Rhapsody mai avea doar câteva minute de trăit.

— Și la serbarea de la primărie merge toată lumea?

Géraldine nu voia să știe dacă gemenii ei vor fi băieți, fete sau o fată și un băiat. Țăranii pictați în spatele ei se rugau să nască băieți. Ar avea mai multe brațe de muncă.

— Da ce Dumnezeu mai e și cu serbarea asta?

De acum înainte se va scrie Rapsody.

ÎN CLASĂ

273

— E un turneu de fotbal, cred.

Dormisem tare prost.

Țăranii se rugau, se rugau întruna, câmpurile erau uscate, atât le mai rămăsese de făcut. Marie mi-a smuls foarfecă din mâini ca un robot.

— Ne obligă cineva să mergem acolo? Pentru că eu și fotbalul,

nu, mulțumesc frumos.

Inexplicabil, copiatorul a început să meargă de capul lui, scuipând foi albe mai lent ca de obicei, câte una la fiecare zece secunde, dar părea că n-o să se mai oprească niciodată, cu aceeași foaie albă ca o fecioară clonată la infinit. Leopold a dat să facă un gest reparator, apoi a renunțat să pună capăt acestei repetiții, n-avea decât să-i țină isonul cu propriul glas.

— Eu anul ăsta n-am muncit miercuri, n-o să încep acum.

N-o să vină nici la serbare, nici la turneu. Eu mă duc.

Directorul nu transpira deloc în vesta lui gri de zile mari.

— Mi-e teamă că nu sunt scaune suficiente.

Erau într-adevăr mai puțin de trei sute de scaune care burdușeau un dreptunghi ale cărui laturi erau reprezentate de cei patru pereți ai unei săli imense cu parchet lăcuit pe care scârțâiau șase sute de bascheți de proveniență americană, engleză și germană.

Pe lățime, în fundul sălii, era amenajată o scenă unde

274

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

se cocoșase directorul chiar sub lustra împovărată cu zorzoane din sticlă și aștepta să facă liniște. Nu reușea să facă decât microfonie.

— V-am spus de multe ori anul acesta să tăceți.

V-am spus adesea „potoliți-vă” sau „faceți liniște” și astăzi sunt nevoit să vă mai zic o dată. Dar aș vrea să mai adaug și alte lucruri. De exemplu, că aveți talent, că de multe ori ne-ați arătat-o. Că toată lumea de aici poate reuși dacă își dorește cu adevărat. Pentru că nu învățăm decât atunci când ne dorim să învățăm, atunci când ne-am propus acest lucru. Tocmai pentru că are atâta încredere în voi, domnul primar al arondismentului nouăsprezece a ținut să vă primească aici.

Claude era learcă de transpirație, cercetând pe ecranul digital felia de viață pe care o îmbrățișa obiectivul camerei, directorul coborând de pe scenă și având ca fundal o frescă murală cu alegoria Republicii.

Abdelkrimo și Fatih în arierplan, Ming de neclintit, proțăpît în planul îndepărtat, Frida luminoasă, Mezut întunecat, Sandra traversând în fugă scena, Khoumba potrivită din cap până-n picioare în rolul ei de a mă ignora și un prim-plan cu elevi făcându-și vânt cu câte o foaie scoasă din ghiozdane și pusă pe genunchi acum ca să le poată aplauda pe Zaina și pe Hélène care, ținând timid niște microfoane, s-au

postat sub lustra enormă ca să-și joace scheciul introductiv.

— Fiai, Zââna, ia spune-mi, de ce ai făcut mutra asta, ce-ai pățit?

ÎN CLASĂ

275

— Nu știu să dansez, nu știu să cânt, nu știu să joc teatru, nu știu dacă pot să fac ceva.

— Atunci, privește-i pe ceilalți, o să vezi, o să-ți placă.

Ca la un semnal, Alyssa a înaintat până în fața scenei. Cocoțată acolo, părea să aibă patru metri, ca un semn de întrebare care crescuse înfulecând toate întrebările pe care le marcase. Nu i-a tremurat deloc vocea.

— Adio, Camille, întoarce-te la mănăstire și atunci când or să-ți spună poveștile hidoase care ți-au otrăvit inima, să le răspunzi cu aceste cuvinte: toți bărbații sunt mincinoși, nestatornici, falși, clevetitori, fățarnici, vanitoși și lași, disprețuitori și înclinați spre plăcerile trupești; toate femeile sunt perfide, artificiale, trufașe, curioase și depravate; lumea nu e decât o cloacă fără fund în care focile cele mai hâde se târăsc și se chircesc pe munți de mocirlă, dar există pe lumea asta ceva sfânt și sublim, e împreunarea a doua dintre aceste ființe atât de imperfecte și atât de înspăimântătoare.

Adesea suntem înșelați în iubire, adesea răniți și nefericiți; dar iubim, și când suntem pe marginea mormântului, ne întoarcem să privim în urmă și ne spunem:

am suferit adesea, m-am înșelat de câteva ori, dar am iubit. Eu am trăit, nu un personaj artefact plăsmuit din vanitate sau din plictiseală.

S-a retras fără să salute și două fete fără prenume i-au luat locul sub lustra obosită de-atâta greutate. Pe ritmurile unei melodii de mahala au început să se agite în același pas, în jurul unui scaun, ca asistentele unui

276

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

magician cu mantie sclipitoare, apoi s-au făcut nevăzute în aplauzele pe care nu și le doreau. Hélène și

Za m-a s-au ivit din nou și au continuat scheciul.

— Asta numești tu dans? Să fim serioși, asta numai dans nu se numește.

— Crezi că pot face și mai bine?

- Mă uimești, zău...
- Chiar crezi că pot face și mai bine?
- Haide, stai calmă, pot face și mai bine.
- Cred că ai dreptate.

Sunetele unei baterii electrice au făcut să se clatine lustra imensă cu becurile stinse. Sub ea, atingând-o aproape cu brațele înălțate spre stele, au apărut iar cele două fete fără prenume. Își schimbaseră în grabă fustele înflorate cu niște pantaloni de trening negri și un tricou roșu, mulat pe corp. Într-o armonie perfectă, au combinat ondulările cu înțepenirile brațelor, arabescurile și întreruperile bruște, purtate de ritmurile și de melopeile ascuțite ale cântăreței anglo-saxone. Le țopăiau picioarele pe podea, iar deasupra, lustra enormă se găna domol.

Llakim, Michael și Amar s-au întors de pe teren în pas de revoltă.

— Școală infectă, dom' profesor!

M-am oprit.

— Cum așa, școală infectă?

ÎN CLASĂ

277

Hakim purta maioul Algeriei, Michael pe acela al PSG-ului și vorbeau unul peste altul.

— Am câștigat toate meciurile și ăla ne descalifică, nud corect, dom' profesor!

— Nici măcar nu ne-a avertizat vă jur, dom' profesor, nu mint, vă jur pe Coranul de la Meca, nu mint, nici măcar nu ne-a zis că se face câte o echipă pe clasă, de-aia am luat cu noi pe unii din a VIII-a B, și ăla ne descalifică, nu-i cinstit deloc, sincer vă zic.

— Eu i-am zis bine mă duc la echipa mea și-mi zice foarte bine întoarce-te la echipa ta, sincer, dom' profesor, ne-a furat.

— Bine, dar dacă nu ați respectat regulile, ce vreți să facă directorul? la spuneți-mi, terenul unde-i?

— E tocmai în fund, după clădirea aia cenușie.

Terenul se întindea după clădirea cenușie, tocmai în fund. Câțiva profesori și directorul se așezaseră în spatele unei porți, pe o bancă de piatră și de jur-împrejurul ei. Am arătat cu capul spre locul unde o echipă formată din adulți se confrunta cu elevii.

— Cine joacă acolo contra noastră?

— Cei din a VII-a A. Sunt buni dați naibii.

Chiar în momentul acela, Nassuif a părăsit mijlocul terenului, și-a înălțat privirea și i-a centrat lui

Baidi care a dat un șut spre poarta apărată de Serge, consilierul educativ. Balonul a zburat încet pe deasupra lui, fix în plasă. Ali a venit în fugă să bată palma cu marcatorul, apoi s-au dus la locurile lor, două

278

FRANÇOIS BÉGAUDEAU

trupuri bălăbănindu-se sub cerul plin de nori amicali. Dintr-odată, Damele nu mai ținea cu noi.

— Până acum conducem noi cu un punct, dar nu mai durează mult.

Mohammed-Ali cu tricoul Marocului ne împiedica să mai vedem aria de joc.

— Dom' profesor, nu jucați și dumneavoastră?

— Nu.

— De ce, dom' profesor?

— Prefer să mă uit.

S-a dus să se așeze la peluză, pe marginea terenului. Ali a mutat jocul pe partea stângă unde se demarcase Cheikh-Omar, care a alergat să șuteze. Balonul a țâșnit până-n vârful unui castan nepăsător. Cei de-a cincea îngrămădiți în spatele porții au oftat. Mingea a coborât printre crengile copacului foșnindu-i frunzele, apoi s-a rostogolit pe teren ca teleghidată.

Dintr-un șut neprevăzut, portarul adult a trimis-o spre un nor amical, care a refuzat s-o păstreze, pe urmă a ajuns la omologul lui adolescent, Jingbin, care a aruncat-o stângace spre Baidi, care s-a avântat spre centrul terenului și i-a pasat-o lui Ali, mai departe spre Nassuif, care a driblat peste capul lui Mohammed, paznicul, și i-a centrat lui Cheikh-Omar, care a lovit balonul cu capul și l-a proiectat în vinciul stâng al porții lui Serge rămas cu gura căscată, care a aplaudat, imitat de Daniele.

— Egalitate. Încă unul ca ăsta și suntem terminați.

ÎN CLASĂ

Unul de-a cincea cu șapcă i-a aruncat balonul lui

Luc care l-a adus la centrul terenului schiopătând și cu mâna-n șold. Cheikh-Omar era gata să sară pe cel care urma să șuteze. Misiunea îi revenea lui Julien care-și ținea părul strâns cu un elastic și

stătea apleci A

cât peste coapse să-și tragă răsuflarea. În poarta din față, Jingbin își pusese mâna streășină la ochi să se apere de razele soarelui care scânteiau pe cerul nemărginit. Julien rămăsese în aceeași poziție ca să tragă de timp, iar Baidi sărea de pe un picior pe altul ca să-și consume energia.

Stuart Kelly

CARTEA CĂRȚILOR PIERDUTE

traducere din limba engleză de Irina Negrea

„Așadar, în mod perpetuu și esențial, există riscul ca unele texte să se piardă definitiv.

Cine va ști vreodată de asemenea dispariții?”

Jacques Derrida, Farmacia lui Platon

„Cea mai simplă formă de dispariție este distrugerea. Deși poetul roman Horațiu proclama: «Am înălțat un monument mai durabil decât bronzul», el își exprima o speranță privind soarta operei lui, nu o certitudine. Gerald Manley

Hopkins, un poet din secolul al XIX-lea, și-a ars toate poeziile din tinerețe, când și-a închinat viața frumuseții lui Dumnezeu. La nervi.

James Joyce a azvârlit în foc Stephen Hero, prima variantă a cărții

Portretul artistului în tinerețe, dar nu a împiedicat-o pe soția lui să spună ce-a vrut ea despre manuscris. Mihail Bahtin, exilat în

Kazakstan, și-a folosit lucrarea despre Dostoievski pe post de foite de țigară, după ce fumase deja un exemplar întreg din Biblie”.

Stuart Kelly, Cartea cânilor pierdute